IOAN GURĂ DE AUR

OMILIILE LA POSTUL MARE

SFANTUL
IOAN GURA DE AUR

OMILIILE
LA
POSTUL MARE

Cuvânt la Duminica Vameşului si a Fariseului

Ideea şi vrednicia smereniei

Smerenia nu înseamnă ca un păcătos să se socotească pe sine cu adevărat păcătos, ci aceea este smerenie, când cineva se ştie pe sine că a făcut multe şi mari fapte bune, şi totuşi nu cugetă lucruri înalte despre sine, ci zice ca Pavel: „Cu nimica pe mine nu mă ştiu vinovat, însă aceasta nu mă îndreptează pe mine" (/ *Cor. 4,* 4). Şi iarăşi: „Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu" (/ *Tim, l,* 15).

Aceea este smerenie, când cineva cu faptele cele bune ale sale este mai presus de toți, şi totuşi se înjoseşte înlăuntrul său. Iară pentru ca să cunoaşteți cât de bine este a nu gândi cineva lucruri înalte despre sine, închipuiți-vă două trăsuri care se întrec între ele. Trăgătorii uneia să fie dreptatea cu mândria, iar trăgătorii alteia - păcatul cu smerenia; şi veți vedea că trăsura păcatului învinge pe cea a dreptății; nu pentru că păcatul ar fi având aşa de multă putere proprie, ci prin tăria smereniei celei legate cu dânsul. Şi trăsura dreptății rămâne în urmă, nu pentru că dreptatea ar fi foarte slabă, ci pentru greutatea şi povara mândriei. Adică, precum smerenia, prin puterea ei cea însemnată, covârşeşte puterea păcatului si ne ridică până la cer, aşa pe de altă parte, mândria, prin greutatea şi povara ei cea mare, pune stăpânire pe dreptate şi o doboară la pământ.

Si ca să vezi că un păcătos smerit întrece pe un drept mândru, adu-ți aminte ele fariseul şi ele vameşul din Evanghelie. „Mulțumesc ție, Dumnezeule, că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, desfrânați, sau ca şi acest vameş" *(Lc.* 18, 11). O, ce nebunie! Mândria acestui fariseu nu numai că îl făcea să se înalțe pe sine mai presus de tot neamul omenesc, ci într-un chip nebunesc batjocorea pe vameşul, care sta nu departe de dânsul. Dar acesta ce a făcut? El nu a răsplătit ocara cu ocară, nu s-a aprins prin batjocorire, ci a suferit totul cu îngăduință, însă săgeata vrăjmaşului a fost pentru el leac de vindecare, ocara i-a adus lui mărire, pâra - cununa de cinste.

Astfel de bine este smerenia, astfel de câştig urmează, când cineva nu se tulbură de batjocoriri şi nu se iuțeşte ele semeția altora. Căci noi şi ele la cei ce ne batjocoresc putem să tragem mare folos, precum aceasta s-a întâmplat cu vameşul. Adică, pe când el primea batjocura, s-a dezbrăcat de păcate, şi după ce a strigat: „Milostiv fii mie, păcătosului", el s-a întors miluit la casa sa, iară acela nu. De această dată cuvintele au biruit faptele.

Fariseul, adică, a numărat înaintea lui Dumnezeu dreptatea sa, postul său şi plata zeciu-ielilor, celălalt însă a grăit cuvintele smereniei, şi păcatele sale i s-au iertat. Cu toate acestea, Dumnezeu n-a ascultat numai cuvintele acelea, ci s-a uitat în inima elin care ieşeau, şi aflâncl-o smerită şi înfrântă, s-a îndurat de dânsul, în a Sa iubire de oameni.

Totuşi, în toate acestea nu se zice că noi am putea păcătui ca vameşul, ci numai că noi trebuie să fim smeriți ca dânsul. Căci dacă vameşul, acest mare

păcătos, a dobândit harul lui Dumnezeu, pentru că a fost smerit, în ce treaptă înaltă trebuie să eiobânelească bunăvoința lui Dumnezeu aceia care totodată cu smerenia lor unesc fapte mari şi îmbunătățite ? De aceea, vă rog, vă îndemn şi vă conjur să mărturisiți totdeauna cu smerenie păcatele voastre înaintea Domnului!

Aşa, deschide conştiința ta înaintea lui Dumnezeu, arată-I lui rănile tale, şi cere ele la Dânsul doctoria cea vindecătoare. El nu te va pedepsi pentru acestea, ci le va vindeca; şi dacă tu ai vrea să le taci către Dânsul, El totuşi ştie totul. Spune-le dar pentru ca aceasta să-ți folosească; spune-I Lui păcatele tale, pentru ca tu să te eliberezi ele ele, să te duci de acolo curățit si să scapi de scaunul cel înfricoşat al Judecății.

Noi am şi cunoscut în cele zise până acum vrednicia cea înaltă a smereniei, însă ea ni se arată mai mărită în cele următoare.

Căci cu adevărat ***smerenia stă mai sus chiar decât mucenicia***. Când fiii lui Zevedeu s-au rugat Domnului, ca să le dea locurile cele mai dintâi întru împărăția Sa, după povestirea Evanghelistului Marcu, Domnul le-a zis aşa: „Deşi veți bea paharul Meu şi vă veți boteza cu botezul Meu [adică veți fi munciți ca şi Mine], însă a şedea de-a dreapta Mea şi de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit" *(Mc.* 10, 39-40).

Din acest răspuns noi învățăm taina că chiar ***moartea mucenicească nu este de ajuns pentru cinstirea cea mai înaltă şi pentru locul cel mai de sus în cer.*** Căci vedeți, Domnul a zis către dânşii, că măcar de ar suferi ei moartea cea mucenicească, prin aceasta totuşi nu vor dobândi locurile cele dintâi.

Aşadar, trebuie să fie alții, care vor putea să arate încă şi mai mare vrednicie. Aceasta a însemnat şi Hristos prin cuvintele: „Puteți să beți paharul pe care Eu îl beau, şi cu botezul, cu care Eu mă botez, să vă botezați; iară a şedea de-a dreapta Mea şi de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit'[1]. El nu vorbeşte numai de şedere, ci ele şedere de-a dreapta şi de-a stânga, spre a rosti îndulcirea de cea mai înaltă cinste, de posedarea locurilor celor mai de sus. El vrea să zică prin aceasta: „Preoția ele a fi mai cinstiți decât alții şi ele a fi ridicați peste toți, nu o puteți dobândi numai prin mucenicie. Deşi voi veți rabda acestea, nu sta în puterea Mea de a vă da vouă cea mai înaltă cinste,ci ea se cuvine acelora cărora li s-a gătit".

Dar care sunt aceştia ? Voim să vedem cine sunt acei fericiți şi ele trei ori fericiți, care vor dobandi aceste mărite cununi. Cine sunt ei oare, şi ce au făcut ei oare ca să se încununeze atât ele mărit? Ascultă ce zice Domnul! Cand ceilalți Apostoli s-au supărat pe cei doi fii ai lui Zevedeu, pentru că aceştia ar fi vrut să aibă numai pentru dânşii locurile cele dintâi, iată cum Hristos aduce orânduială patimii acelora şi acestora. El a strigat către dânşii si a zis: „Căpeteniile neamurilor le stăpânesc pe ele, şi cei mai mari ai lor peste ele domnesc. Iară între voi nu va fi aşa; ci care va vrea să fie mai mare între veri, să fie vouă slugă; şi care va vrea să fie mai întâi, să fie cel mai ele pe urmă decât toți" *(Mc.* 10, 42-43).

Vezi, ei voiau să fie cei dintâi, cei mai mari, cei mai însemnați, asemenea principilor. Pentru aceasta a zis Iisus: „Care vrea să fie cel mai mare, acela trebuie tuturor slugă să fie. Dacă voi voiți să dobândiți locul cel dintâi şi cinstea cea mai înaltă, sârguiți-vă a fi cei mai de jos, cei mai smeriți, cei mai mici şi mai ascultători".

Aşadar, ***fapta bună a smereniei dă cinstea cea mai înaltă***, precum şi Fiul lui Dumnezeu S-a smerit pe Sine, spre a întemeia împărăția Sa cea mare şi a dobândi milioane şi milioane de slujitori. Iar tu, creştine, te vei teme oare ca nu cumva să te înjoseşti prin smerenie ? Atunci vei fi tu mai mare şi mai înalt decât alții, mai strălucit şi mai mărit, când te vei înjosi pe tine însuți, când nu vei umbla după rangul cel dintâi, când vei răbda de bună voie umilința, jertfirea de sine şi primejdia, când tu te vei sârgui a fi sluga tuturor, gata a face şi a suferi toate pentru aceasta.

Să cumpănim acestea, iubiților, şi cu toată râvna să ne sârguim la smerenie. De am fi tratați de alții cu semeție, de am fi batjocoriți, luați în râs şi disprețuiți, să le suferim toate cu răbdare! Căci nimica nu ne poate aşa înălța, nici face aşa de cinstiți şi mari, ca fapta bună a smereniei. Dacă noi vom întipări-o în viața noastră, atunci vom fi părtaşi tuturor bunătăților, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, mărirea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant la Duminica Fiului Risipitor

„Asa va fi bucurie in cer
pentru un pacatos ce se pocaieste"
(Lc. *15. 7)*

Omul nu trebuie sa deznadajduiasca pentru pacatele sale, dar nici sa nu fie lenes si usuratic la minte

Cand noi stim ca suntem pacatosi, nu trebuie nici sa deznadajduim, nici sa fim usuratici la minte si lenesi, caci amandoua acestea ne-ar duce la pieire. Adica deznadajduirea ne impiedica de a ne scula din caderea in pacate, iara usuratatea mintii face, ca si cei ce stau, sa se poticneasca si sa cada. Aceasta, asadar, ne rapeste binele pe care il posedam, iara aceea, adica deznadajduirea, nu ne lasa a ne elibera de relele sub care noi suspinam.

Usuratatea mintii ne impinge iarasi afara din cer, unde noi ne aflam, iara deznadajduirea ne arunca in bezna rautatii. Daca noi insa nu deznadajduim, putem curand sa scapam de aceasta bezna. Socoteste acum puterea amandurora, atat a usuratatii de minte, cat si a deznadajduirii!

Satana a fost la inceput un inger bun, clar fiindca din capul locului a fost usuratic la minte si apoi a deznadajduit, de aceea a cazut asa de adanc, incat niciodata nu se va mai scula. Cum ca el la inceput a fost un inger bun, invatam din cuvintele Sfintei Scripturi, unde se zice: „Vazut-am pe Satana ca un fulger din cer cazand" *(Lc.* 10, 18). Aceasta asemanare cu fulgerul ne arata atat stralucirea cea dinainte a Satanei, cat si repeziciunea caderii sale.

Pavel a fost la inceput un hulitor al lui Iisus Hristos, prigonitor si vrajmas al credinciosilor. Dar pentru ca nu a deznadajduit dupa ce a cunoscut ratacirea sa cea grozava, de aceea el s-a facut asemenea ingerilor.

Iuda dimpotriva, dintai inceput a fost Apostol, dar pentru ca era usuratic la minte, s-a lasat smintit de pacat, si s-a facut vanzator al Dumnului. insa talharul cel de pe cruce, macar ca savarsise asa de multe pacate, nu a deznadajduit si de aceea a intrat in rai.

Fariseul, usuratic fiind la minte, s-a bizuit prea mult pe faptele sale cele bune, si de aceea a cazut in pieire; vamesul, dimpotriva, nu a deznadajduit, si de aceea s-a inaltat asa, intrecandu-i pe altii.

Trebuie oare sa va mai arat ca aceasta s-a intamplat si unei cetati intregi? Toata cetatea cea mare Ninive s-a mantuit, pentru ca nu a deznadajduit, macar ca hotararea cea dumnezeiasca ii luase toata nadejdea. Adica proorocul nu zisese: „Daca va veti pocai, va veti mantui"; ci el zisese de-a dreptul: „inca 40 de zile si Ninive se va prapadi" *(Iona* 3, 4). insa cu toate ca Dumnezeu ii amenintase, cu toate ca proorocul le vestise aceasta, iar cuvintele lui nu cuprindeau nici amanare, nici conditii, ei totusi nu au deznadajduit, nu au parasit increderea. Dumnezeu nu le pusese conditii, iar proorocul nu le zisese: „Daca va veti pocai,

va veti mantui"; si el n-a facut aceasta pentru ca si noi, cand auzim asemenea hotarare a lui Dumnezeu, sa nu ne indoim si sa nu parasim nadejdea, ci sa privim la exemplul Ninivei. Nici o sageata a Satanei nu este asa de tare si primejdioasa ca deznadajduirea, si cand noi deznadajduim, ii facem chiar mai multa bucurie decat cand pacatuim.

Dumnezeu, insa, totdeauna este gata a ierta si pe cel mai mare pacatos, daca ei da prilej de a fi crutat, adica daca vine la pocainta. Voiesc sa va arat cum insusi Domnul ne asigura si ne fagaduieste aceasta, printr-o pilda.

Au fost doi frati care erau mostenitori ai tatalui lor. Unul dintre dansii a ramas in casa, iar celalalt, care a cheltuit toata mostenirea sa, s-a dus in strainatate, pentru ca nu putea suferi ocara saraciei. Eu va amintesc aceasta pilda, ca sa vedeti ca ***pacatele noastre se iarta numai daca deschidem ochii asupra starii noastre.*** Eu insa zic aceasta, nu spre a face pe cineva usuratic la minte, ci mai vartos pentru a feri pe oricine de deznadajduire, caci deznadajduirea este inca si mai rea decat usuratatea mintii. Fiul cel pierdut este icoana pacatosului. Dar ce a grait acest fiu, cand se afla in cea mai mare ticalosie?

„Intoarce-ma-voi la tatal meu", a zis el *(Lc.* 15, 18). Tatal nu-1 oprise de a se duce in strainatate, pentru ca el sa invete, din incercare, cat de norocit era fiul care ramasese acasa. Adica adeseori Dumnezeu oranduieste asa, ca noi, cand nu ne folosesc cuvintele, sa ne invatam si sa ne facem mai cu minte printr-o incercare amara. Aceasta a spus-o insusi Dumnezeu iudeilor, prin profetul Ieremia. Cand profetii de mii de ori sfatuisera si indemnasera pe acest popor, iar el nu urma si nu asculta, Dumnezeu le-a trimis certari si profetul le-a zis: „Cerceta-te-va viclenia ta, si rautatea ta te va pedepsi" *(Ier.* 2, 19). Adica fiindca ei erau atat de nebuni, incat nu ascultau sfatuirile si mustrarile lui Dumnezeu si petreceau in pacatele lor, de aceea El i-a predat nenorocirii, pentru ca sa se certe si iarasi sa se invredniceasca de Dansul.

Deci, in acelasi chip, fiul cel trecut prin o amara incercare,a invatat sa cunoasca cat de rau este a pierde casa parinteasca, drept care el acum s-a intors indarat. Iara tatal n-a pomenit ratacirea lui, ci 1-a primit cu bratele deschise. Pentru ce a facut el aceasta ? Pentru ca el era tata al lui, iara nu judecator. De aceea, el a poruncit sa se faca sarbatoare de bucurie si ospat, si toata casa sa serbeze si sa se veseleasca.

Ce gandesti tu ? Pacatul oare se rasplateste asa? Nu, nu pacatul, ci reintoarcerea; nu calcarea de lege, ci indreptarea.

Iara cand fratele cel mare s-a suparat ele toate acestea, tatal 1-a linistit cu cuvintele: „Tu in toata vremea esti cu mine, acesta insa era pierdut si s-a aflat, era mort si a inviat” *(Lc.* 15, 31-32).

Cu acestea el vrea sa zica: cand este vorba de a mantui pe un pierdut, nu este locul de a-i face judecata si a porni aspra cercetare asupra lui, ci trebuie cineva sa fie milostiv si sa ierte. Aceasta este ca la doctor. Cand cineva s-a imbolnavit din pricina unei vieti fara randuiala, doctorul nu-i face mustrari in

loc de a-i da doctorii, nici nu-1 pedepseste in loc de a-1 tamadui. Cata vreme a fost departat de la noi, gandeste parintele, el a fost lasat foamei, rusinii si celor mai infricosate ticalosii de tot felul. De aceea zice el: „A fost pierdut si s-a aflat, mort si a inviat". El prin aceasta voieste sa zica celuilalt fiu: „Uita-te nu la cele de fata, ci cumpaneste marimea ticalosiei lui celei de dinainte. Tu ai acum inaintea ta un frate, nu un strain"! El s-a intors la tatal, si acesta nu-si mai poate aminti cele de dinainte, ci isi mai aminteste numai de acele ce il misca la compatimire, la indurare, la pogoramant si crutare. De aceea el si vorbeste numai ele cele ce patimise fiul sau, nu insa si de cele ce facuse el. Nu pomeneste ca acela cheltuise in destrabalari toata averea sa, ci numai ticalosia cea inmiita cu care avusese a se lupta.

Cu aceeasi ravna, ba chiar cu mai mare, pastorul cel bun a cautat oaia cea pierduta, in pilda cea dinainte, fiul cel ratacit s-a intors singur; insa pastorul a alergat dupa oaia cea ratacita, iar cand a aflat-o, a luat-o pe umerii sai si s-a bucurat pentru dansa mai mult decat pentru celelalte, care nici cand nu se pierdusera *(Lc.* 15, 5). Dar socoteste cum a adus el indarat oaia cea pierduta. El n-a certat-o, nici n-a pedepsit-o, ci a luat-o pe umerii sai si a adus-o el insusi la turma indarat.

Deci, stiind noi ca Dumnezeu pe pacatosii ce se intorc la El nu numai ca nu-i respinge, ci ii primeste tot asa de prietenos ca si pe cei drepti, si nu numai ca nu-i pedepseste, ci El insusi umbla dupa dansii si-i cauta, si aflandu-i se bucura de ei mai mult decat de cei drepti; stiind noi acestea, de suntem pacatosi, sa nu deznadajduim, iara, pe de alta parte, nici de faptele cele bune ale noastre sa nu ne inchipuim nimica.

Sa tremuram pentru noi, ca nu cumva prin bizuinta sa cadem in pacat; iar daca am cazut, sa aducem pocainta. Precum am zis de la inceput, doua lucruri ne arunca in pierzare, adica bizuirea noastra cea falsa, cand ne semetim, si deznadajduirea, cand am cazut. De aceea, Pavel, spre a-i face atenti pe cei ce cred a sta neclintiti, zice: „Celui ce i se pare ca sta neclintit, sa ia aminte sa nu cada”*(I Cor.* 10, 12). Iara pentru a scula iarasi pe cei cazuti, si spre a destepta in ei o ravna noua mai mare, scrie el catre Corinteni: „Voi plange pe multi [dintre voi], care au pacatuit si nu s-au pocait" *(II Cor.* 12, 21).

El socoteste prin aceasta ca ***aceia care nu s-au pocait sunt mult mai de jelit decat cei ce au pacatuit.*** Iara profetul Ieremia a zis: „Au doara cel ce cade nu se scoala; sau cel ce se abate nu se intoarce?" *(Ier.* 8, 4). La fel ne sfatuieste David, cand zice: „O de I-ati auzi glasul care zice: „Sa nu va invartosati inimile voastre..." *(Ps.* 104, 8).

Asadar, sa nu deznadajduitii, ci sa avem nadejde tare la Dumnezeu, sa gandim la noianul cel nemasurat al harului Sau si al iubirii de oameni, sa ne scapam de constiinta cea rea si, cu toata ravna si osardia, sa ne sarguim la fapta cea buna, facand pocainta sincera si serioasa; pentru ca noi inca de aici sa lepadam toate pacatele cele savarsite, ca sa ne putem infatisa la scaunul judecatii lui Hristos si sa dobandim imparatia cea cereasca, careia fie ca noi toti sa-i fim

partasi prin harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfant se cuvine cinstea si marirea, acum si in vecii vecilor! Amin.

Cuvânt
la Duminica Lăsatului sec de carne

"Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori,
cu putere si cu slavă multă" (Lc. 21, 27)

Gândirea la iad şi la împărăţia cerului trebuie să ne ferească de păcat

"Noi toţi trebuie să ne arătăm înaintea scaunului Judecăţii lui Hristos, ca să ia fiecare după cele săvârşite prin trup, ori bine ori rău" (II Cor. 5, 10).

Să ne înfăţişăm, rogu-vă, înaintea scaunului Judecăţii lui Dumnezeu, ca şi cum El ar sta înaintea noastră, ca şi cum Judecătorul ar fi aşezat pe dânsul şi ca şi cum toate faptele noastre ar fi descoperite. Aşa, noi trebuie nu numai să ne arătăm înaintea acestui scaun de judecată, ci vom fi înaintea lui cu totul dezveliţi. Nu roşiţi oare ? Adeseori am voit noi mai bucuroşi să murim decât unele fapte de ruşine ale noastre să fie cunoscute prietenilor noştri celor vrednici de cinste. Dar ce vom simţi noi atunci când păcatele noastre vor fi descoperite îngerilor şi oamenilor, si nouă înşine ne vor fi ţinute înaintea ochilor?

Dumnezeu chiar zice, prin Psalmistul: „Mustra-te-voi şi voi pune înaintea feţei tale păcatele tale" (Ps. 49, 22). Deci noi chiar acum, când Ziua Judecăţii este încă departe şi numai se vesteşte, murim de groaza conştiinţei, ce va fi cu noi atunci când toată lumea va fi adunată, când toţi îngerii şi oştile cereşti vor fi de faţă, când trâmbiţele vor suna, când drepţii se vor răpi în nori şi se va înălţa un grozav ţipăt de tânguire al păcătoşilor ? Ce groază ne va cuprinde atunci ? „Unul - zice Domnul - se va lua, altul se va lăsa" (Mt. 24, 40). Ce vor simţi ei, când vor vedea că unii s-au luat cu cinste mare, iar ei, dimpotrivă, au fost respinşi cu multă ruşine ? Această durere, eu zic şi mă jur, că nu este cu putinţă a se descrie prin cuvinte. Văzut-aţi pe cineva care se duce la moarte ? Ce socotiţi voi că trebuie să simtă un astfel de biet păcătos când face această tristă cale de pe urmă ? Ce n-ar face şi n-ar suferi el bucuros, numai să scape de această înfricoşată pedeapsă de moarte ?

Dar ce vorbesc eu despre cel osândit la moarte ? La o execuţie se adună mulţime de popor, dintre care aproape nici unul nu cunoaşte bine pe nenorocitul acela, însă dacă ar putea cineva să se uite în inimile acelor mii, ce stau împrejur, cu greu s-ar putea afla unul care să fie aşa de vârtos la inimă sau aşa de crud şi nesimţitor, încât duhul lui să nu fie cuprins de frică, mâhnit şi zdrobit. Iară dacă noi ne tulburăm si ne mişcăm atâta când se duc la moarte alţii, care nu sunt aproape de noi, ce vom simţi oare noi atunci când ne va ajunge pe noi înşine o soartă cu mult mai înfricoşată, când noi vom fi încuiaţi afară de bucuria cea negrăită si osândiţi la munca cea veşnică ?

Chiar dacă n-ar fi iad, totuşi ar fi o pedeapsă grozavă de a fi scos afară din mărirea aceea negrăită. Sau credeți voi că ar fi un chin mic aceste de a nu fi cineva în partea acelor fericiți şi a nu se învrednici de acea mărire negrăită, a fi scos din acea ceată mărită şi din acele bucurii nesfârşite ? Dar dacă la acestea se mai adaugă încă întunericul, încă scrâşnirea dinților, încă lanțurile cele nedezlegate, viermele care nu moare niciodată, focul cel nestins, spaima şi chinurile de tot felul; dacă limba arde ca la îmbuibatul cel bogat, de pildă; dacă noi țipăm fără a fi auziți de cineva şi suspinăm de durere fără a fi băgați în seamă, nefiind nimeni care să ne mângâie — nu suntem noi oare atunci cei mai nenorociți şi cei mai vrednici de plâns dintre toate făpturile ?

Când noi vizităm o temniță si vedem pe cei nenorociți, pe unii legați cu lanțuri de fier, pe alții zăcând în camere întunecoase, ne înfiorăm şi ne străduim să facem totul ca să nu ajungem şi noi într-o asemenea ticăloşie. Dacă la o astfel de privire noi ne cutremurăm, ce se va întâmpla oare cu noi atunci când, încătuşați, ne vom arunca în prăpastia iadului? Lanțurile de acolo nu sunt de fier, ci de foc, care niciodată nu se stinge, iar căpeteniile temniței nu sunt din neamul nostru, că poate li s-ar insufla compătimire şi milă de noi, ci sunt duhurile cele rele, înfricoşate şi nemilostive, care ne muncesc şi ne chinuiesc pentru păcatele noastre.

La ele nu folosesc cu nimic banii şi darurile şi toate mituirile; încă sunt zadarnice şi toate rugămințile şi vorbele cele prieteneşti, neputând aduce nici o uşurare. Aici nu este iertare, nici pogorământ.

Chiar dacă Noe, Iov şi Daniil ar vedea pe rudele lor în acest loc de pedeapsă, nu ar cuteza să mijlocească pentru dânşii, nici n-ar putea să le întindă vreo mână de ajutor (Iez. 14, 14).

De aceea, nimeni, care nu este bun, nu poate nădăjdui după moarte o soartă bună, chiar de ar număra mii de sfinți între strămoşii săi, căci fiecare, zice Apostolul, „va lua după cum a lucrat în viața cea trupească, ori bine, ori rău" (II Cor. 5, 10).

Aceste cuvinte, iubiților, trebuie să străbată în auzul nostru şi să ne facă mintoşi.

De arde în tine focul poftelor celor păcătoase, gândeşte la focul acelei pedepse, şi focul cel dintâi se va stinge în tine.

Gândeşti tu să spui vreun neadevăr ? Adu-ți aminte de scrâşnirea dinților cea din iad, şi frica de dânsa va fi frâu pentru gura ta.

Plănuieşti tu să săvârşeşti o răpire ? Ascultă glasul Judecătorului, care zice: „Legați-i mâinile şi picioarele şi-l aruncați întru întunericul cel mai dinafară" (Mt. 25, 40); dacă gândeşti la aceasta, îndată vei goni de la tine pofta cea rea.

De eşti împietrit şi nemilostiv, adu-ți aminte de cele cinci fete nebune, care nu aveau untdelemnul faptelor celor bune şi milostive, iar pentru aceea au fost încuiate în afara cămării mirelui; numai gândeşte la aceasta, si tu îndată te vei face blând şi milostiv.

Sau dacă tu eşti dedat la beție şi la îmbuibare, o, atunci gândeşte numai la îmbuibatul cel bogat, cum zicea el: „Trimite pe Lazăr, să-şi întindă vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba mea cea învăpăiată" (Lc. 16, 24). Gândeşte cum el nu şi-a ajuns dorința, şi curând te vei lăsa de această patimă, în acelaşi chip vei putea tu să împlineşti şi toate celelalte porunci ale lui Dumnezeu, căci Dumnezeu n-a poruncit nimica ce ar fi prea greu.

Pentru ce însă poruncile Lui par a fi aşa grele ?

Aceasta provine de la lenevirea noastră şi de la uşurătatea minții, adică, precum cele mai grele şi ostenitoare sunt uşoare când noi avem râvnă, aşa pe de altă parte, când noi ne lenevim, până şi cele uşoare ni se par de tot grele şi de neîndurat.

Dacă noi vom cumpăni toate acestea, nu-i vom ferici pe cei ce duc o viață desfătată, ținând masă scumpă, ci vom privi numai spre sfârşit. Aici ei îşi ung trupul cu mirodenii, dar acolo îi aşteaptă viermele şi focul.

Tot aşa de nenorociți sunt şi aceia care se îmbogățesc prin răpire. Căci care este sfârşitul lor ? Aici ei au truda şi primejdia, iar dincolo îi aşteaptă închisoarea cea veşnică şi întunericul cel mai dinafară.

Dar nici cei ce caută mărirea nu sunt norociți. Aici ei trăiesc în prefăcătorie si în zgârcenie, căci pururea caută la judecata altora, iară dincolo îi ajunge pedeapsa cea mare şi nenorocirea cea veşnică.

Dacă noi vom gândi şi vom judeca aşa, de-a pururea punând astfel de cugetări împotriva patimilor noastre celor rele, atunci noi degrabă vom săvârşi fapta cea bună, vom înăbuşi dragostea către cele pământeşti şi simțitoare şi vom aprinde dorința de cele viitoare şi veşnice.

Sau oare viața cea de acum are ea ceva aşa de statornic, aşa de minunat, aşa de rar, încât noi să întoarcem spre ea toată râvna noastră ? Nu vedem noi oare cum toate în lume se învârtesc, vin şi se duc, schimbându-se ca ziua şi noaptea, ca vara şi iarna ? De aceea noi totdeauna să ațâțăm în noi mai mult dorința bunurilor celor viitoare şi veşnice, căci pe cei drepți îi aşteaptă o mare mărire, care nu se poate spune prin cuvânt. Adică noi, la înviere, vom primi trupuri ce nu putrezesc şi vom fi soți ai împărăției şi măririi lui Iisus Hristos.

Ce va să zică aceasta puteți vedea din cele următoare. Negreşit, noi nu putem cunoaşte cu desăvârşire mărirea ce ne aşteaptă la înviere; eu însă mă voi încumeta, pe cât este cu putință, a lămuri aceasta printr-un exemplu luat din viața cea pământească, închipuieşte-ți că tu ai fi bătrân şi foarte sărac, şi că cineva ți-ar făgădui deodată a-ți da iarăşi tinerețea, a te face iarăşi înfloritor şi puternic, ca oricine, ba încă a-ți da pe o mie de ani o împărăție mare si întinsă, care se va îndulci de cea mai mărită pace; ce nu ai face şi ce nu ai suferi tu oare pentru ca să dobândeşti cu adevărat o asemenea făgăduință ?

Dar, iată, Hristos îți făgăduieşte nu numai atâta, ci încă cu mult mai mult. Căci deosebirea între tinerețe şi bătrânețe nu este aşa de mare, ca între putreziciune şi neputreziciune, iar depărtarea dintre împărăție si sărăcie nu este aşa de mare ca între viața cea de acum şi mărirea cea viitoare. Aseamănă-le una

cu alta şi vei vedea că ele stau una către alta ca umbra şi adevărul. Dar eu nicidecum n-am zis îndeajuns, căci marea deosebire între viața cea viitoare şi aceasta de acum nu se poate rosti prin cuvinte.

Dacă se uită cineva la deosebirea duratei timpului, deosebirea între amândouă viețile este atât de mare că nici o gândire nu o poate cuprinde; sau cum ar putea cineva să pună în alăturare viața noastră cea scurtă de acum cu cealaltă, care nu are margine şi care durează veşnic ? Ba încă orice ar voi cineva să aducă, deosebirea între amândouă viețile nu se poate descrie după cuviință. Dacă strălucirea trupului celui înviat aş asemăna-o cu razele soarelui, cu lumina fulgerului, totuşi aş zice prea puțin. Si pentru o astfel de mărire nu trebuie noi să jertfim şi bani, şi viață şi totul ? Dacă un împărat pământesc te-ar primi în palatul său şi te-ar face mai însemnat decât toți ceilalți, te-ar cinsti şi te-ar dărui, nu te-ai crede tu oare cel mai norocit?

Iară când Dumnezeu voieşte a te primi în palatul Său cel împărătesc din cer, când împăratul împăraților voieşte a te cinsti şi a te face însemnat, când tu ai să străluceşti între îngeri şi ai să te îndulceşti de mărirea cea negrăită, tu te stânjeneşti, pe când ar trebui cu bucurie şi săltând să jertfeşti însăşi viața ta pentru aceasta.

Tu faci toate numai ca să dobândeşti o dregătorie, un post de cinste pe pământ; iară când ți se făgăduieşte împărăția cerului, o împărăție veşnică, atunci tu te leneveşti şi te retragi.

O, închipuie-ți în duhul tău cerul, această înălțime nesfârşită, această lumină strălucitoare, cetele îngerilor şi ale arhanghelilor, şi toate puterile cereşti şi stăpânirile, şi totodată gândeşte la Ziua Judecății; atunci vei socoti mică toată mărirea cea pământească şi vei vedea o privelişte care te va umple de fiori şi de groază! Tu vei vedea, cu duhul, cum cerul se deschide şi Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, întru mărirea Sa pogoară la Judecată, înconjurat nu de sute, ci de multe mii de îngeri. Toate se vor umple de groază şi de frică, pământul se va despica şi toți oamenii, de la Adam, vor ieşi şi vor învia. Iar Hristos Însuşi se va arăta cu o mărire care, prin strălucirea Sa, va întuneca lumina soarelui şi a lunii. Ah, ce nepricepere ar fi, când pe noi ne aşteaptă astfel de bucurii şi mărire, să nu ne lipsim cu totul de acestea de acum şi să nu gândim la amăgirea Satanei, care ne abate de la nişte lucruri aşa ele mari, dându-ne pulbere şi noroi pentru ca să răpească cerul, aratându-ne chipuri de umbre pentru ca să ne smulgă bunurile cele adevărate! Iar chipuri de umbră sunt bucuriile şi bogățiile cele pământeşti. Când va veni atunci lumina, se va arăta că cei ce adeseori păreau cei mai bogați, sunt într-adevăr cei mai săraci. Acum noi, iubiților, ştiind toate acestea, să fugim de înşelăciunea Satanei, ca să nu ne osândim împreună cu dânsul şi să nu ne zică Judecătorul: „Duceți-vă de la mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului si îngerilor lui" (Mt. 25, 41).

Aşa, Însuşi Domnul ne îngrozeşte cu iadul. De aceea să nu ne îndoim de existența iadului, ca să nu ajungem într-însul. Căci cine nu crede că este iad, pururea va fi uşuratic la minte si leneş, iară cel ce va fi aşa, desigur va ajunge în

iad. De aceea să nu ne îndoim de iad, ci foarte mult să vorbim despre dânsul, ca astfel cu atât mai puțin să păcătuim.

Amintirea acestor conversații şi grăiri, dacă ele sunt vii între noi, ne vor putea curați de toată răutatea, ca o doctorie amară. Să întrebuințăm cu sârguință această doctorie, ca să ne putem curați de păcate şi învrednici să vedem pe Dumnezeu, împărtăşindu-ne de fericirea cea cerească, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant
la Duminica Lasatului sec de branza

Omilia despre profetul Iona si despre post

Fost-a cuvantul Domnului catre Iona: „Scoala-te si mergi la Ninive, cetatea cea mare" *(Iona* l, 1-2). Dar ce trebuia el sa vesteasca acolo? El trebuia sa strige: „inca trei zile si Ninive se va prapadi" *(Iona* 3, 4). Dar pentru ce, o Dumnezeule, poruncesti sa se vesteasca mai inainte nenorocirea pe care voiesti sa o trimiti ? Raspunsul lui Dumnezeu este: „Tocmai ca sa nu fac ceea ce am poruncit sa se vesteasca". Pentru aceea Dumnezeu ne-a amenintat si cu iadul, pentru ca sa nu ne arunce in iad. El zice catre noi cam asa: ***„Teme-te de cuvintde Mde, si nu vei tremura de faptde Mde".***

Insa pentru ce oare hotaraste El un termen asa de scurt de iertare ? Pentru ca tu sa cunosti fapta cea buna a ninivitenilor, care in asa de putine zile s-au pocait de asa de multe pacate si le-au starpit. Totodata, trebuie sa te minunezi de indurarea lui Dumnezeu, careia i-a fost de ajuns o pocainta atat de scurta pentru atat de multe pacate; de aceea tu nu trebuie sa cazi in deznadejduire, macar de ai fi savarsit mii de pacate. Precum un om lenes si delasator, care, desi are timp de pocainta, totusi nu savarseste nimic insemnat, ci din usuratatea mintii, intarzie de a se impaca cu Dumnezeu; pe cand dimpotriva, cel ravnitor si dispus la pocainta, in timp scurt poate face indestulare pentru pacatde multor ani.

Nu s-a lepadat oare Petru de Domnul de trei ori ? Si a treia oara n-a facut el oare aceasta cu juramant ? Nu s-a temut el oare de vorbde unei slujnice nebagate in seama ? Si ce ? Avut-a el oare trebuinta de multi ani spre a se pocai ? Nicidecum, ci intr-o noapte a cazut si iarasi s-a ridicat, intr-o noapte s-a imbolnavit si iarasi s-a insanatosit. Dar cum s-a facut aceasta ? El a plans si s-a. vaitat, si nu in chip obisnuit, ci plin de ravna si de seriozitate. De aceea Evanghelistul nu zice numai: „a plans", ci: „a plans cu amar" *(Mt.* 26, 75).

Insa cat de mare a fost puterea acestor lacrimi, cuvintde nu o pot spune; dar urmarea lucrului arata aceasta. Adica, dupa acea cadere grea - si ce cadere in pacat putea fi mai cumplita decat lepadarea de Domnul ? -Hristos iarasi a asezat pe Petru in vrednicia sa cea de mai inainte si iarasi i-a dat dregatoria intaietatii in Biserica, si, ceea ce este mai mult, el ne spune ca ***dragostea lui Petru este mai mare decat a tuturor celorlalti*** Apostoli, cand il intreaba: „Petre, Ma iubesti tu mai mult decat acestia?" *(In.* 21, 15).

Poate tu vei zice ca pe niniveteni de aceea i-a iertat Dumnezeu asa de usor, caci ei nu erau invatati in religia cea adevarata, dupa cum zice Sfanta Scriptura: „Sluga care nu a stiut voia Domnului sau, si a facut cde vrednice de batai, se va bate putin" *(Lc.* 12, 48). Pentru ca tu sa nu pui aceasta impotriva, ti-am adus caderea Sfantului Petru, care, desigur, cunostea cu desavarsire voia Domnului, insa iata ca el, macar ca a pacatuit, ba inca a savarsit cel mai mare

pacat, totusi a dobandit din nou cea mai mare incredere. De aceea, nu deznadajdui nici tu pentru pacatde tale.

Mai rau decat insusi pacatul este impietrirea in pacat; si inca si mai rau este, la cadere, cand cineva nu se scoala iarasi. Aceasta o deplange Pavel mai mult si o socoteste mai vrednica de tanguit, cand scrie Corintenilor: „Ma tem ca nu cumva, venind iarasi, sa ma smereasca Dumnezeul meu la voi si sa plang pe multi care au pacatuit mai inainte si nu s-au pocait de necuratia, de desfranarea si de necumpatarea pe care le-au facut" (*II Cor. 12,* 21).

Dar care timp ar putea fi mai potrivit pentru pocainta decat tocmai timpul postului ?

Dar sa ne intoarcem la istoria profetului Iona. Dupa ce a auzit el aceste cuvinte ale Domnului, s-a sculat si s-a dus la Iopi, „spre a fugi de la fata Domnului la Tharsis" *(Iona* l, 3). O, omule, unde voiesti sa fugi ?

Nu stii tu oare, ce zice Psalmistul: „Unde ma voi duce de la duhul Tau, si de la fata Ta unde voi fugi?" *(Ps.* 138, "7). Poate undeva pe pamant ? Insa „al Domnului este pamantul si plinirea lui" *(Ps.* 23, 1). Sau in lumea cea de desubt ? Dar ”de ma voi pogori si acolo - zice Psalmistul -Tu de fata esti" *(Ps.* 138, 8). Sau in cer? Insa „de ma voi sui in cer, Tu acolo esti" *(loc. cit.).*

Sau poate cumva in mare ? „Dar si acolo mana ta ma va apuca'", zice Sfanta Scriptura *(biidem,* 10), precum tocmai s-a intamplat lui Iona. Cu toate acestea, pacatul are acea insusire ca umple sufletul nostru de multa nebunie. Adica, precum cei ametiti si beti nebuneste si fara prevedere sovaiesc in toate partile, chiar si cand in apropierea lor ar fi o bezna sau o prapastie adanca, sau altceva asemanator, in care ar putea sa se rostogoleasca, tot asa se li intampla si pacatosilor, imbatati, ca de vin, de pofta de a savarsi pacatul, ei sovaiesc in toate partile, nu stiu ce fac si nu vad nici primejdia cea de fata, nici pe cea viitoare.

Pentru ce, spune-mi, Iona, pentru ce vrei tu sa fugi de Domnul ? Rabda putin si cu fapta te vei incredinta ca nu poti sa fugi la mare, care si ea este o sluga a lui Dumnezeu. Deci, abia s-a suit Iona in corabie, ca marea a inaltat valurile sale si a aruncat undele sale pana la cer. Marea a facut ca robul cel credincios, care intalnind pe un alt rob care a pradat pe stapanul sau, nu-1 pierde din vedere si impiedica pe oricine ar voi sa-1 ia, pana ce robul cel necredincios nu s-a intors indarat, indata ce ea a intampinat si a cunoscut un alt rob necredincios, pricinuieste mii de greutati corabierilor care 1-au primit, mugeste si, macar ca nu face chiar judecata, totusi ameninta a inghiti corabia impreuna cu oamenii, daca nu se va preda robul cel necredincios.

Deci, ce au facut corabierii in acea furtuna ? Au aruncat proviziile din corabie (*Iona* l, 5). Corabia insa nu s-a usurat, caci povara cea mai grea ramasese in ea, adica profetul cel pacatos; atat de greu nu prin trupul sau. ci prin pacat.

Caci ***nimica nu este asa de greu si apasator ca pacatul***; de aceea, profetul Zaharia l-a infatisat sub icoana unui bulgare de plumb *(Zah.* 5, 7); iara David descrie firea pacatului prin cuvintde: „Pacatele mele au covarsit-capul meu, ca o sarcina grea s-au ingreuiat peste mine" *(Ps.37,* 5)

Si Hristos a strigat catre cei ce au trait cu multe pacate: „Veniti catre Mine toti cei osteniti si impovarati, si Eu va voi odihni" *(Mt.* 11, 28).

Asadar, pacatul lui Iona a ingreunat corabia si o ameninta cu pieirea. Intre acestea, Iona zacea dedesubt in corabie si dormea. Somnul, desi era greu, nu era placut, ci trist; era un somn in care el cazuse nu din nepasarea de primejdie, ci din melancolie.

Adica, robii care nu s-au inrautatit, pricep indata ca au gresit. Asa a fost si cu Iona. Dupa ce a savarsit pacatul, el indata a cunoscut marimea greselii sale. Asa este firea pacatului. Odata pacatul nascut, el pricinuieste sufletului, ce l-a nascut, nenumarate dureri. Se intampla cu totul altfel decat la nasterea cea fireasca.

Odata ce femeia a nascut, vaietele ei inceteaza. Dimpotriva, pacatul tocmai dupa nasterea sa chinuieste mai mult sufletul din care s-a nascut.

Deci, ce face carmaciul corabiei ? „A venit la Iona si i-a zis: „Scoala-te si roaga pe Dumnezeul tau" *(Iona* 1,6). Asadar, el stia din experienta ca aceea nu era o furtuna obisnuita, ci era trimisa de Dumnezeu, impotriva careia nu ajunge mestesugul oamenilor si mana carmaciului nimica nu ispraveste. El a vazut ca in cazul de fata avea trebuinta de un alt carmaci mai puternic, adica de acela care carmuieste toata lumea, de ajutorul cel ceresc. De aceea, corabierii au parasit carma si odgoanele si toate celelalte, si au ridicat mainile lor la cer, spre a chema pe Dumnezeu in ajutor.

Si cand aceasta n-a folosit la nimic, atunci ei, zice Sfanta Scriptura au aruncat sorti, iar sortii au descoperit pe cel vinovat *(Iona* l, 7). Insa ei nu 1-au aruncat indata in mare, ci 1-au tinut in mijlocul furtunii si al freamatului, ca si cum ar fi fost liniste, au format judecata in corabie, ca el sa vorbeasca pentru sine si sa se apere, si totul s-a cercetat cu asa amanuntime ca si cum ei ar fi trebuit sa dea cuiva socoteala despre hotararea lor de judecata.

Asculta numai cum totul seamana a fi cercetat judecatoreste: „Spune noua ce este lucrul tau si de unde vii si incotro mergi, si din ce tara si din ce popor esti tu ?" *(Iona* l, 8)!

Marea cea mugitoare 1-a parat, soarta 1-a aflat si a marturisit contra lui, ei totusi nu au rostit indata hotararea de osanda asupra lui, ci au urmat ca la o curte de judecata, unde, cu toate ca sunt de fata paratii, martorii si dovezile, totusi osanda mortii nu *se* rosteste, pana ce paratul insusi nu marturiseste nelegiuirea sa. Asa au facut si corabierii aceia. Macar ca erau oameni neinvatati si nestiutori, ei totusi au urmat obiceiul judecatoriei, si inca intr-o astfel de mugire si invaluire a marii, incat ei abia puteau rasufla. De unde oare, iubitilor, venea aceasta putere atat de prevazatoare impotriva profetului ?

Ea venea de la pronia si de la intdepciunea lui Dumnezeu.

Adica Dumnezeu a ingaduit acestea, ca sa aduca aminte profetului ca el trebuie sa fie bland si iubitor de oameni. Aceasta era ca si cum ar fi strigat catre dansul si i-ar fi zis: „Urmeaza acestor corabieri, acestor oameni altminteri neinvatati. Ei nu socotesc lucru mic o singura viata, se poarta nu fara crutare

chiar si cu o singura persoana; tu, dimpotriva, ai expus la primejdia pieirii o cetate intreaga, cu atat de multe mii de locuitori. Ei, macar ca au descoperit pe pricinuitorul rautatii izbucnite asupra lor, totusi, nu s-au napustit asupra lui cu judecata osandirii; tu insa, macar ca nu ai parat pe nimeni dintre niniveteni, totusi ii arunci in nenorocire si in pierdere.

Eu ti-am poruncit sa te duci la dansii si, prin predicarea ta sa-i chemi la mantuire; tu insa n-ai ascultat; dimpotriva, acesti corabieri, fara a le cere cineva, fac totul ca sa te scape ; de pedeapsa pe tine, cel vinovat. Adica, cu toate ca marea s-a infatisat ca paras al profetului si sortii au marturisit contra lui, si el insusi a recunoscut si a marturisit fuga sa, cu toate acestea ei nu s-au grabit a-1 pierde, ci s-au oprit, au cercat si au facut totul ca, la o asemenea vadita vinovatie, de va fi cu putinta, sa nu-1 predea marii, insa marea, sau mai bine Dumnezeu, n-a ingaduit aceasta, voind, atat prin corabieri, cat si printr-un monstru din mare, sa aduca pe profet la o cale mai buna. Deci, cand ei au auzit pe Iona zicand: „Luati-ma si ma aruncati in mare, si se va alina marea asupra voastra" (I*ona l,* 12), ei n- u voit sa faca aceasta, ci au carmit spre tarm; valurile insa i-au impiedicat.

Tu pana acum ai judecat pe profet pentru fuga lui; asculta-l acum cum graieste in pantecele chitului de mare si cum marturiseste nedreptatea sa. Acolo, adica in fuga, el a gresit ca un om de rand, iar aici s-a aratat ca un profet. Asadar, marea 1-a luat si 1-a inchis in pantecde unui monstru, ca intr-o temnita. El nu s-a nimicit nici de valurile cele infricosate, nici de monstrul cel inca si mai infricosat care 1-a inghitit; ba mai mult, acesta din urma 1-a mantuit si 1-a dus la Ninive; iara el s-a dus apoi acolo si a vestit hotararea Domnului pentru pierderea cetatii. Ninivetenii au auzit aceasta, au crezut cuvintele lui, nu le-au nesocotit, ci s-au grabit indata la post, barbati si femei, si robi si stapani, capetenii si supusi, copii si batrani; ba chiar nici animalele cele fara de minte n-au fost scutite de pazirea acestei datorii.

Pretutindeni se vedeau haine de pocainta, pretutindeni cenusa, pretutindeni lacrimi si suspine, insusi imparatul s-a pogorat de pe tron, a depus coroana sa si s-a imbracat in vestmant de pocainta; si cu chipul acesta ei au mantuit cetatea de pieire. Aici s-a putut vedea ceva rar, adica porfira stand indarat, in dosul hainei celei de pocainta.

Ceea ce n-a putut porfira, a ispravit vestmantul cel de pocainta, iar ce n-a putut coroana, a putut cenusa.

Asadar, vezi cat de adevarat este ceea ce zic eu, ca cineva nu trebuie sa se teama de post, ci sa se teama de viata cea desfatata, de lacomie si de imbuibare, indoparea si imbuibarea au zguduit cetatea Ninivei si au dus-o aproape de pieire. Postul insa iarasi a intarit cetatea.

Cu postul a intrat Daniil in groapa leilor, umbland printre fiarde acelea grozave ca printre niste oi. Cu postul au intrat cei trei tineri in cuptorul cel infocat din Babilon, mult timp petrecand in flacara. Iata rodurile cele marite ale postului!

Dar vei zice, poate: postul slabeste trupul. Dar asculta ce invata Sfanta Scriptura: „Chiar daca omul nostru cel din afara se trece, cel dinlauntru insa se innoieste din zi in zi" *(II Cor.* 4, 16).

Afara de aceasta, daca vei cumpani lucrul mai cu de-amanuntul, vei afla ca postul este chiar folositor sanatatii, intreaba pe doctori, si ei cumpatarea si infranarea o vor numi mama a sanatatii, pe cand din imbuibare si din viata cea desfatata provin mii de boli. Acestea sunt niste lucruri otravite, care ies dintr-un izvor otravit, si vatama atat sanatatea trupului, cat si a sufletului.

Asadar, sa nu ne infricosam de post, care ne libereaza de nenumarate rautati. Eu zic aceasta nu fara temei, ci pentru ca stiu ca unii se tem de post, ca de un tiran cumplit, astfel ca ei insisi se vatama pe sine, prin imbuibare si necumpatare. Eu, deci, va indemn sa nu pierdeti prin desfatare si betie folosul adus de post. Cand cineva, pentru stricarea de stomac, trebuie sa ia doctorie, dar mai intai isi incarca stomacul cu mancari nesanatoase, atunci el, desi simte amaraciunea doctoriei, nu are de la ea nici un folos. Tocmai asa se intampla cu tine, cand inainte de a incepe postul, mai intai te umpli cu mancare si cu bautura, ca apoi a doua zi sa primesti doctoria postului. Tu simti atunci numai neplacerea, dar n-ai nici un folos de la dansa, fiind luata toata puterea doctoriei, prin necumpatarea cea savarsita de tine. Cand tu insa vei lua doctoria postului cu cumpatare trupeasca si cu trezvie sufleteasca, ea va putea curati multe din pacatde tale cele vechi.

Asadar, sa nu intram in post beti si ametiti, nici sa nu trecem de la post iarasi la betie, ca sa nu se intample cu noi ceea ce se intampla cu un trup slab, care, impins fiind mai tare, cade. Acelasi lucru se intampla sufletului nostru, daca el la inceputul si la sfarsitul postului se inveleste de norul necumpatarii si al betiei. Aceia care se lupta cu fiarele cele salbatice pazesc si invelesc in tot chipul cu putinta membrele cele de capetenie. Asemenea fac acum multi oameni in fata postului.

Ei privesc postul ca pe *o* fiara salbatica, cu care trebuie sa se lupte, si deci se inarmeaza cu imbuibarea, se invelesc cu lacomia si cu imbuibarea si asa asteapta venirea postului, care totusi nu este salbatic si infricosat, ci infatisarea lui este blanda si lina. Daca intreb pe vreunul: „De ce te imbeti tu astazi ?", el zice: „Pentru ca maine am sa incep postul", insa spuneti, nu este aceasta oare o nebunie infricosata, de a voi sa inceapa cu suflet necurat aceasta marita indeletnicire cu fapta cea buna ?

Am mai avea multe de zis, dar pentru cei intelegatori este destul aceasta, de vor voi sa faca indreptare vietii lor. Fie ca noi, prin postul nostru, sa ne facem vrednici de imparatia cerului, pe care sa ne-o dea harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfant se cuvine marirea, acum si-n vecii vecilor ! Amin

Cuvânt
la Duminica întâi a Sfântului şi Marelui Post

„Atunci dus a fost Iisus în pustie de duhul,
ca să se ispitească de diavolul"
(Mt. 4, 1)

Nu arunca vinovăția păcatelor tale asupra Satanei

Astăzi vom vedea că, deşi Satana ne ispiteşte, el totuşi nu este vinovat în nenorocirea noastră numai dacă noi înşine vom lua seama bine asupra noastră. Cine însă este uşuratic la minte şi nu are un îndemn tare spre bine, acela cade în păcat şi se aruncă pe sine în pierzare, chiar de nu ar fi diavolul. Satana negreşit voieşte să ne piardă; eu ştiu aceasta, şi nimeni nu o tăgăduieşte. Dar să luați aminte la cele pe care am să le zic acum.

1. Spre a arăta că nu Satana, ci propria noastră neîngrijire este pricina păcatelor noastre, voi vorbi mai întâi despre plăsmuirea lumii. Oricât de bună şi aleasă este ea, totuşi celor neîngrijitori le slujeşte spre pietre. Ce să zicem noi despre plăsmuirea cea mărită şi vrednică de mirare ? Este ea oare rea şi îndreptată spre pierderea noastră ? **Cine ar putea să fie aşa de nebun şi nepriceput încât să hulească plăsmuirea şi să o învinovățească ? Aşadar, ce să zicem despre dânsa ? Nu este rea, ci mărită, fiind o dovadă despre înțelepciunea, puterea şi bunătatea lui Dumnezeu. Ascultă cum Psalmistul se minunează de plăsmuire zicând: „Cât de mari sunt lucrurile tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut"** (Ps. 103, 24).

Psalmistul însă nu înşiră aceste lucruri cu de-amănuntul, ci numai se închină adâncului celui necuprins al <u>înțelepciunii dumnezeieşti.</u>

Iară cum că Dumnezeu a făcut spre folosul nostru plăsmuirea cea atât de mărită şi de faimoasă, de asemenea ne-o spune Sfânta Scriptură, în cartea înțelepciunii, unde se zice: „Din mărimea şi frumusețea fâpturilor se cunoaşte însuşi făcătorul lor" (Sir. 13, 5). Ascultă încă şi pe Apostolul Pavel, când scrie: „Ființa cea nevăzută a lui Dumnezeu de la zidirea lumii, din făpturi socotindu-se, se vede" (Rom. 1, 20).

Fiecare din aceste graiuri biblice ne dau a înțelege prin cuprinderea lor că **făptura ne duce la cunoştința Făcătorului ei, care este Dumnezeu**. Deci, când vedem că această făptură, mărită şi vrednică de mirare pentru mulți, s-a făcut pricină de necucernicie - putem noi oare să învinovățim făptura ? Nu, desigur nu, ci pe aceia care aşa de rău s-au slujit de dânsa.

Dar poate veți întreba: cum poate făptura, care duce la cunoştința lui Dumnezeu, să fie pricina necucerniciei ? Apostolul răspunde la aceasta aşa: „Ei s-au întunecat în cugetele lor şi s-au închinat făpturii în locul Făcătorului" (Rom. 1, 21 - 25). El aici cu nici un cuvânt nu pomeneşte de Satana, sau de vreun duh rău, ci vorbeşte numai despre făptură, care altminteri duce la cunoştința lui Dumnezeu.

Dar cum oare s-a făcut ea pricina necucerniciei ? Nu prin ea însăşi, nici prin propria ei însuşire, ci prin lenevirea şi uşurătatea oamenilor care nu au socotit deosebirea între făptură şi Făcătorul. Vom dori oare nimicirea făpturii, când ea pentru mintea cea uşuratică a multora s-a făcut pricina răului?

Dar ce vorbesc eu despre făptură ? Să vorbim despre membrele noastre proprii, încă şi acestea se fac pricină a pierderii noastre, când noi suntem nebăgători de seamă şi uşuratică. Nu din sine şi prin propria lor însuşire membrele trupului nostru se fac pricină a pieirii noastre, ci prin vinovăția noastră.

Iată, **ochiul** ți s-a dat pentru ca să priveşti făptura lui Dumnezeu si să lauzi pe Făcătorul şi Domnul. Insă dacă tu întrebuințezi rău ochiul, atunci el se face pentru tine îndemn spre necurăție si desfrânare.

Limba ți s-a dat ca să lauzi şi să preamăresti pe Domnul Dumnezeu. Iar dacă o vei întrebuința rău, atunci ea se face ajutătoare la hulirea lui Dumnezeu.

Mâinile ți s-au dat ca să le întinzi către Dumnezeu întru rugăciune. Iar dacă tu nu vei fi cu priveghere asupra ta, le vei întinde şi la lăcomia averii si la răpire.

Picioarele ți s-au dat ca să alergi cu dânsele la lucrurile cele bune. Însă dacă tu eşti leneş şi uşuratic la minte, vei alerga cu dânsele şi la răutăți.

Aşadar, vezi că celui leneş şi uşuratic la minte toate îi sunt vătămătoare. Ceea ce pentru alții este doctoria cea mai vindecătoare, lui îi aduce moarte. Aceasta însă nu vine de la doctorie, ci de la om şi de la slăbiciunea lui.

Dumnezeu a făcut cerul cel înstelat pentru ca tu să admiri pe Făcătorul şi să te închini Lui. Însă unii au lăsat pe Făcătorul şi s-au închinat stelelor. Aceasta iarăşi provine de la uşurătatea minții şi de la nebunia lor. Dar ce vorbesc eu despre făptură ? Poate oare să fie ceva mai mântuitor decât Sfânta Cruce ? Şi însăşi crucea s-a făcut sminteală celor slabi. „Cuvântul crucii este celor pieritori nebunie, iară celor ce se mântuiesc, puterea lui Dumnezeu este", precum zice Apostolul (I Cor. 1, 18). Şi iarăşi: „Noi predicăm pe Hristos cel răstignit, iudeilor sminteală, iară păgânilor nebunie" (I Cor. 1, 23).

Şi cine a fost mai iscusit în predicarea Evangheliei decât Pavel şi Apostolii ? Şi totuşi Apostolii au fost multora „miros de moarte" (adică pricină de pierzare veşnică). Pavel zice aşa: „Unora suntem mireasmă a morții, spre moarte, iar altora mireasmă a vieții, spre viață" (II Cor. 2, 16). Aşadar, vezi că unui slab chiar Pavel poate să-i aducă vătămare, pe când pe cel tare nici Satana nu poate să-l vatăme vreodată.

Trebuie oare să vorbim şi de Hristos ? Ce se poate asemăna cu mântuirea ce vine de la Dânsul ? Ce este mai binecuvântat decât venirea Lui pe pământ ? Însă tocmai această arătare mântuitoare şi binefăcătoare a Domnului, pentru mulţi s-a făcut pricină de o mai mare pedeapsă. Însuşi Domnul adevereşte aceasta: „Spre judecată am venit Eu în lumea aceasta - zice El - ca cei ce nu vad să vadă, şi cei ce văd să fie orbi" (In. 9, 39). Ce va să zică aceasta ? S-a făcut oare lumina pricină a întunericului ? Negreşit nu, nu lumina, ci slăbiciunea ochilor, adică a ochilor celor duhovniceşti, care nu puteau primi lumina, aceea a fost pricina orbirii. Deci vezi că celui slab toate i se fac spre pagubă, celui tare toate spre folos, iar în păcatele noastre şi în pierderea noastră nu Satana, ci propria noastră voinţă este vinovată. Toate vin de la voie.

Noi admitem că la foarte multe păcate Satana ne ademeneşte; însă la cele mai multe noi înşine ne dedăm, prin trândăvia şi lenevirea noastră. Nicăieri nu zice Sfânta Scriptură că, la fratricidul lui Cain Satana ar fi fost în joc. Dar să presupunem că Satana a şoptit lui Cain gândul cel rău, totuşi vinovăţia păcatului rămâne asupra aceluia care a primit şoptirea, a urmat ei şi i-a dat cel dintâi prilej de a se apropia de sufletul său.

De asemenea, nici amăgirea Evei nu se poate în totul prescrie Satanei, ci femeia a fost înşelată şi de propria ei poftă. Aceasta o arată însăşi Sfânta Scriptură prin cuvintele: „Şi a văzut femeia că bun este pomul la mâncare, şi plăcut ochilor la vedere, şi luând din rodul lui, a mâncat" (Fac. 3, 6).

Însă zicând eu acestea, nu voiesc să eliberez pe Satana de ocară, că el pândeşte pe fiii omeneşti, ci voiesc să zic numai că, dacă noi n-am păcătui cu propria noastră voinţă, nimeni n-ar putea să ne arunce în pierzare. Iară cel ce se lasă amăgit aşa lesne ca Eva, sau precum Cain, acela de dinainte trebuie să fi fost uşuratic la minte şi nu cu destulă pază asupra sa, căci Satana n-ar fi avut atâta putere dacă sufletul ar fi fost priveghetor şi cu îngrijire de mântuirea sa.

2. Însă dacă vrei să ştii, diavolul poate să ne fie nouă chiar folositor. Dacă noi vom şti să ne servim bine de dânsul, el ne foloseşte şi noi câştigăm prin-trînsul nu puţin.

<u>Dar cum putem noi trage folos de la diavol ?</u>

<u>a) El ne ţine în priveghere şi ne înspăimântă de păcat.</u> Diavolul ne foloseşte când noi ne temem de turbarea lui, de pândirile lui cele de-a pururea şi de răutăţile lui, care totdeauna se repetă, când nu lăsăm sufletul nostru să dormiteze, ci suntem deştepţi şi totdeauna gândim la Dumnezeu. Dar ca să vedeţi că această învăţătură nu este numai a mea, ci şi a Apostolului Pavel, ascultaţi-l pe dânsul cum, aproape cu aceleaşi cuvinte deşteaptă pe credincioşii care dormitează. Aşa, în Epistola sa către Efeseni, el zice: „Lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor şi a domniilor şi a stăpânitorilor întunericului veacului acestuia, împotriva duhurilor răutăţii" (Efes. 6, 12). Zicând el acestea, n-a avut scopul de a descuraja duhurile ascultătorilor

săi, ci a voit a le deştepta, încă şi Sfântul Petru zice: „Fiţi treji, privegheaţi, pentru că potrivnicul vostru diavolul, ca un leu răcnind umblă, căutând pe cine să înghită; căruia staţi-i împotrivă, întăriţi fiind în credinţă" (Ptr. 5, 8). Aceasta a zis el, spre a ne aduce mai aproape de Dumnezeu. Căci cel ce vede pe vrăjmaş venind, aleargă mai tare la acela care poate să-l ajute si se lipeşte de dânsul. Aşa fac şi copiii. De văd ceva, de care se tem, aleargă în braţele mamei, se apucă de hainele ei, şi cu aceasta se apără. Şi adeseori se ţin aşa de tare, încât cineva nu poate să-i desprindă. Dimpotrivă, dacă ei nu se sperie de nimica, adeseori nu se duc la mama lor, chiar când îi strigă şi voieşte ca ei să vină la dânsa. Tocmai aşa se întâmplă şi cu noi. Când Satana ne înfricoşează şi ne înspăimântă, ne facem cuminţi, năzuim la Dumnezeu cu mai multă râvnă.

b) Dumnezeu n-a nimicit pe Satana pentru ca să te facă pe tine mai tare, pentru ca mai mult să preamărească pe luptător si să-i dea mai multe prilejuri de a arăta vitejia sa. Aşadar, când cineva întreabă pentru ce n-a stârpit Dumnezeu pe diavolul, răspunde-i că celor priveghetori şi păzitori de sine, Satana nu numai că nu le face vătămare, dar le foloseşte; nu pentru că aceasta ar fi propria lui voinţă, căci el este rău, ci folosul acesta decurge din vitejia celor priveghetori, care răutatea lui o întorc în folosul lor. Aşa s-a luptat el cu cucernicul Iov, deşi nu pentru a-l face mai mărit, ci pentru a-l răsturna. Acest scop si acest plan l-a avut el, pentru că este rău şi voieşte a pierde pe oameni. Cu toate acestea el n-a putut să vatăme pe cel drept; mai vârtos acesta a tras folos din luptă. Diavolul a arătat numai răutatea sa, iară cel cucernic vitejia sa. Dar totuşi Satana biruieşte pe mulţi, vei zice tu. Negreşit, însă nu tăria lui, ci slăbiciunea acelora este vinovată de aceasta.

c) În sfârşit, Satana trebuie să ne chinuiască pentru ca să ne facem mai buni. Cum că Satana poate să folosească oamenilor, putem încă să învăţăm de la Apostolul Pavel, când el scrie aşa despre amestecătorul de sânge de la Corint: „Daţi-l pre unul ca acela Satanei, spre chinuirea trupului, pentru ca duhul să se mântuiască" (I Cor. 5, 5). Iată, aici Satana este pricină de mântuire, negreşit nu după voia lui, ci prin înţelepciunea Apostolului. Precum adeseori doctorii fac leacuri clin lucrurile cele vătămătoare, plante otrăvitoare, aşa a făcut şi Apostolul. El a de la Satana ceea ce este la el folositor, adică îndemânarea lui de a pedepsi pe cineva. El adeseori s-a slujit cu Satana ca un călău sau slugă la schingiuire. Însă călăii schingiuiesc pe făcătorii de rele cum voiesc ei, sau după propria lor părere, ci şi după cum poruncesc judecătorii. Căci călăul la îndeplinirea pedepsei trebuie să se conducă după voia celui ce a rostit hotărârea. Vezi cât de mare este vrednicia şi însemnătatea Apostolului ? El, o fiinţă trupească, se slujea de alta fără de trup ca de un rob. Şi precum Domnul Dumnezeu a poruncit diavolului pentru Iov: „Atinge-te de trupul lui, iară de sufletul lui să te fereşti" (Iov 2, 6), ca să-i pună margine şi hoctar, pe care Satana, această fiară sălbatică, să nu le poată trece, aşa urmează şi Apostolul.

Când a dat Satanei pe amestecătorul de sânge, a zis: „Spre pieirea trupului" (I Cor. 5, 5), adică sufletul lui nu trebuie să-l piardă Satana. Vezi câtă putere are robul lui Dumnezeu ? Aşadar, nu te teme de Satana, căci el este căzut si slab. Dimpotrivă, **nimeni nu este mai tare decât omul care are o îmbucurătoare încredere în Dumnezeu.**

Toate acestea le zic eu nu pentru a scăpa pe Satana de toată ocara, ci pentru a ne scăpa pe noi ele neîngrijire şi ele uşurătatea minții. Satana doreşte foarte ca noi să aruncăm asupra lui vinovăția păcatelor noastre, şi prin aceasta să ne amăgim şi să ne adormim pe noi înşine, să săvârşim tot felul de păcate şi necurmat să înmulțim şi să mărim pedeapsa noastră, pierzând toată iertarea.

Noi, însă, să nu facem una ca aceasta, ci să ne venim întâi cunoştința de noi înşine. Să învățăm a cunoaşte rănile noastre, şi atunci vom nimeri si leacul cel cuvenit; dimpotrivă, când cineva nu-şi cunoaşte boala sa, nu se îngrijeşte nici de vindecarea ei. Noi am săvârşit multe păcate, ştiu aceasta; noi toți ne numărăm între cei vinovați, însă noi totdeauna trebuie să nădăjduim iertarea si totdeauna putem să ne pocăim. Tu eşti bătrân şi stai la capătul vieții. Să nu crezi că pentru tine n-ar mai fi timp de pocăință, nici să te deznădăjduieşti de mântuirea ta, ci gândeşte la tâlharul care chiar pe cruce s-a mântuit.

Ce este mai scurt decât un minut, si totuşi el a fost de ajuns spre a-i face mântuirea ? De eşti tânăr, nu te bizui pe tinerețea ta si nu-ți închipui că ai să trăieşti îndelung. „Ziua Domnului vine ca furul noaptea" (Tes. 5, 2) şi Dumnezeu a ascuns ceasul morții noastre pentru ca noi să arătăm râvna şi îngrijirea noastră pentru mântuire. Nu vezi tu, oare, cum în toate zilele mulți sunt răpiți de moarte înainte de vreme. De aceea Sirah ne sfătuieşte: " Nu întârzia a te întoarce la Domnul şi nu lăsa din zi în zi"(Sirr. 5, 8), ca nu cumva, în întârzierea ta, să fi smuls. Sfătuirea cea de mai sus trebuie să o bage de seamă bătrânul, pe aceasta din urmă tânărul.

Dar poate că tu trăieşti în siguranță, eşti bogat, ai toate cu prisosință şi nu te apasă nici o nenorocire. Dar ascultă pe Apostolul Pavel, care scrie: „Când vor zice: pace si linişte, atunci fără de veste va veni peste dânşii pieirea" (I Tes. 5, 3).

Soarta omenească totdeauna este supusă schimbării, iar ceasul morții noastre nu stă în voia noastră. Dimpotrivă, în voia noastră este orice faptă bună , şi unde ea se află, diavolul nu poate avea nici o putere, nici moartea nu ne va găsi nepregătiți. Fie ca Hristos să ne dăruiască aceasta, căci El, Domnul nostru, este bun şi plin de iubirea de oameni. Amin.

Cuvant
la Duminica a doua a Sfântului si Marelui Post

"Cine eşti tu?"
(In. 1, 19)

Folosul mărturisirii si al cercetării conştiinței în toate zilele

De vreme ce noi, ori aici, ori în viața cea viitoare, neapărat trebuie să ne întristăm pentru păcatele noastre, apoi este mai bine ca noi să facem aceasta aici decât în acea lume. De unde reiese aceasta ? Din cuvintele Psalmistului, precum şi din Evanghelie. Adică Psalmistul zice: „Cine în iad se va mărturisi ție ?" *(Ps.* 6, 6). El cu aceasta voieşte să spună că cineva nu se va putea mărturisi Domnului în iad, ci că această mărturisire acolo nu va putea ajuta la nimic. Acelaşi lucru ne-a învățat Hristos într-o pildă *(Lc.* 16, 19 şi urm.). Era un sărac, cu numele Lazăr, peste tot plin ele bube şi ele umflături, şi cuprins de o boală nevindecată. Şi era un bogat, care nu da nimica săracului, măcar din firimiturile sale. Dar ce trebuie să povestesc eu toată pilda? Voi o cunoaşteți cu desăvârşire: nemilostivirea bogatului, cum el nu hrănea pe sărac, dar şi nevoia şi foamea acestuia, cu care el de-a pururea avea a se lupta. Aşa s-a petrecut cu dânşii în viața aceasta. Iară după ce amândoi au murit, bogatul acela a văzut pe cel sărac în sânul lui Avraam. Si ce a zis ? „Părinte Avraame", a zis el, "trimite pe Lazar să-şi întingă vârful degetului său în apă, şi să-mi răcorească limba mea, că mă chinuiesc în văpaia aceasta" *(Lc.* 16, 24). Vezi răsplătire ? El nu dăduse aceluia nici măcar firimiturile şi ele aceea acum nu primeşte nici o picătură ele apă; „căci cu ce măsură veți măsura, zice Hristos, cu aceeaşi vi se va măsura şi vouă" *(Mc.* 4, 24). Şi ce a răspuns Avraam la rugămintea bogatului ? „Fiule! i-a zis el, tu ai primit cele bune în viața ta, iară Lazăr cele rele. Iară acum acesta se mângâie, iară tu te chinuieşti *(Lc.* 16, 25).

Dar să ne întoarcem iarăşi la propunerea noastră, că cineva trebuie să se pocăiască de păcatele sale încă în viața aceasta. Aşa că vă poftesc, vă rog şi vă conjur, ca aici să plângem pentru păcatele noastre, aici să suferim pentru dânsele. Aici trebuie să ne arunce în întristare cuvintele cele de pedeapsă ale preotului, ca să nu ne înspăimânte în acea lume adevăratele pedepse ale lui Dumnezeu. Aici trebuie să ne rănească predicarea, pentru ca să nu ne roadă în acea lume viermele cel neadormit. Aici arde-ne dojana şi mustrarea, pentru ca să nu ne ardă acolo focul iadului. Este drept ca aceia care suferă aici, acolo să se mângâie, iară aceia care aici trăiesc în desfătari şi cu uşurătatea minții, şi nu le pasă nicidecum de păcatele lor, este drept ca acolo, neapărat, să plângă şi să se vaiete şi să scrâşnească din dinți.

Aceste cuvinte nu sunt ale mele, ci sunt tocmai cuvintele Aceluia care are să ne judece în acea lume. El zice: „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia; dar vai vouă, care râdeți acum, că veți plânge şi vă veți tângui" *(Lc. 6,* 25). Aşadar, este mult mai bine a schimba un necaz scurt si o durere scurtă pe

nişte bunuri şi bucurii veşnice şi nepieritoare, decât a se desfăta cineva şi a fi uşuratic la minte în această viață scurtă şi trecătoare, iar apoi a cădea într-o pedeapsă veşnică.

Dar poate că te ruşinezi a-ți mărturisi păcatele tale ?

O, ce nebunie ! Mai vârtos trebuie să te ruşinezi de a săvârşi păcatele ! Noi însă facem dimpotrivă. Noi săvârşim păcatul fără nici o ruşine şi fără groază, dar când trebuie să ne mărturisim, atunci ne ruşinăm şi stăm pe gânduri, pe când ar trebui să fim voioşi şi gata la aceasta. Căci nu este ruşine a se pârî cineva pe sine pentru păcat, ci este o faptă dreaptă şi îmbunătățită. Dacă aceasta nu ar fi o faptă dreaptă şi bună, Dumnezeu n-ar fi îngăduit răsplătire pentru dânsa. Iară, cum că mărturisirea păcatelor se răsplăteşte ele Dumnezeu, poți a te încredința de la Profet, cand zice: „Spune tu faradelegile tale întâi, ca să te îndreptezi" *(Is. 4*3, 26).

Şi cine poate să se ruşineze de mărturisirea păcatelor sale, prin care tocmai are să se libereze de păcate ? Sau nu cumva Dumnezeu ne porunceşte a mărturisi păcatele noastre, pentru ca să ne poată pedepsi ? Nici vorbă că El nu ne porunceşte aceasta pentru ca să ne poată pedepsi, ci pentru _ca să ne poată ierta.

La judecătoriile lumeşti, într-adevăr, se întâmplă că după mărturisirea vinovăției, urmează pedeapsa. Pentru ca cineva să nu tăgăduiască de frica pedepsei păcatele sale şi înaintea lui Dumnezeu, de aceea Psalmistul a zis: "Mărturisiți-vă Domnului, că este bun, iar mila Lui este veşnică" *(Ps.* 106, 1). Nu cumva El nu ştie păcatele tale, dacă tu nu I le mărturiseşti ? Iară dacă El le ştie, atunci ce-ți foloseşte tăcerea ? Sau poți tu oare să te ascunzi cumva ele ochii Lui ? Chiar de n-ai mărturisi tu păcatele tale,
El totuşi le ştie. Iară dacă le mărturiseşti, El le uita.

„Iată, zice El, Eu sunt Dumnezeu, Cel ce şterg fărădelegile tale şi păcatele tale nu le voi mai pomeni" *(Is.* 43, 25). Vezi ? El zice: „Nu le voi mai pomeni". Prin aceasta arată El iertarea. Tu însă trebuie să pomeneşti păcatele tale pentru ca să ai prilej de a te îndrepta. Sfântul Pavel, ştiind aceasta, totdeauna amintea păcatele sale deşi Dumnezeu nu le mai pomenea, şi zicea: „Nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu." (I Cor. 15, 9); şi: „Hristos a venit în lume pentru ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu." (I *Tim. 1, 15).* El nu zice „am fost cel dintâi", ci „sunt cel dintâi": deşi Dumnezeu îi iertase păcatele sale, totuşi la Pavel niciodată nu s-a stins pomenirea păcatelor sale celor iertate. Cele pe care Dumnezeu le ştersese, el însuşi le făcea cunoscute. Dumnezeu 1-a numit pe Sfântul Pavel „vas ales", *(F. A. 9,* 15). Iară el se numea pe sine „cel dintâi între păcătoşi". Deci, fiindcă el însuşi necontenit pomenea păcatele sale, poți tu să judeci cât de mult a pomenit Dumnezeu faptele cele îmbunătățite.

Dar ce zic eu, că nu este ruşine a-şi mărturisi cineva păcatele sale pomenirea păcatelor noastre este cu mult mai mărită decât pomenirea faptelor noastre celor bune.

Pomenirea faptelor noastre celor bune nu numai că nu ne dă vreo

strălucire, ba chiar aduce asupra noastră ruşine şi osândire; pe când pomenirea păcatelor noastre ne umple de *o* veselă asigurare şi îndreptare la Dumnezeu. Cine ne spune aceasta ? Fariseul şi vameşul. Acesta din urmă şi-a mărturisit păcatele sale şi s-a dus îndreptat de dânsele; iară celălalt şi-a numărat faptele sale cele bune şi s-a pogorât mai jos decât vameşul. Vezi câtă vătămare se aduce cand cineva pomeneşte faptele sale cele bune şi cât folos se pricinuieşte cand cineva nu uită păcatele sale ? Si aceasta nu este de mirare.

Căci cine pomeneşte faptele sale cele bune, cade în mândrie şi semeţie, dispreţuindu-i pe ceilalţi oameni, ca fariseul acela. El n-ar fi ajuns la o fală aşa de mare şi n-ar fi zis: "nu ca ceilalţi oameni" *(Lc. 17,* 11) dacă n-ar fi pomenit postul şi zeciuielile sale. Dimpotrivă, pomenirea păcatelor noastre smereşte duhul nostru, ne învaţă a fi cumpătaţi, si prin cumpătare ne dobândeşte bună-voinţa lui Dumnezeu. Ascultă numai, cum ne porunceşte Hristos să nu pomenim faptele noastre cele bune: "Când aţi făcut toate, ziceţi: robi netrebnici suntem" *(Lc.* 17, 10). El vrea să zică: mărturiseşte tu numai că eşti un rob netrebnic, iar Eu nu te voi face aşa, dacă tu vei mărturisi înjosirea ta, ci te voi mări şi te voi încununa.

Ai văzut tu oare dovezile cele multe ce ţi-am înfăţişat, că pomenirea păcatelor noastre ne este ele folos, că pomenirea faptelor noastre celor bune ne este foarte păgubitoare; pe de altă parte, că noi vom fi pedepsiţi dacă nu *vom* pomeni păcatele noastre şi că, dimpotrivă, vom primi răsplătire dacă vom pierde din pomenire faptele noastre cele bune ? Trebuie oare să vă mai arăt şi în alt chip că tocmai pomenirea păcatelor este cea mai mărită faptă bună ? Ascultă pe cucernicul Iov ! Cum el, printre altele, a fost mărit şi strălucit cu deosebire prin mărturisirea păcatelor sale, când zicea: „Nu m-am ruşinat de mulţimea gloatei ca să nu mărturisesc păcatele mele" *(Iov* 31, 33-34). El cu aceasta voieşte să zică: nici când mulţimea oamenilor celor asemenea mie nu m-a adus la aceea, ca să mă ruşinez de mărturisirea păcatelor. Si ce ar folosi a ascunde păcatele înaintea oamenilor, când Judecătorul ştie toate ? Si ce poate vătăma, când oamenii ştiu păcatele mele, dar Judecătorul mă liberează de pedeapsă *?*

Chiar de m-ar osândi toţi, iară Judecătorul mă iartă, nu-mi pasă de toate osândirile lor! Şi iarăşi, de m-ar lăuda şi m-ar admira oricine, iară Acela, Judecătorul, m-ar osândi, nu mi-ar fi de nici un folos hotarârea cea priitoare a tuturor celorlalţi. La El, la Judecătorul cel dumnezeiesc, trebuie să ne uităm pretutindeni şi de-a pururea, făcând cu păcatul tocmai aşa cum facem cu averea noastră, în toate zilele ne chemăm slugile înaintea noastră şi le cerem socoteală de ceea ce au cheltuit, şi noi putem vedea ce ne-a mai rămas. Si dacă vedem că ne-a rămas prea puţin, ne silim în tot chipul a spori veniturile noastre, ca să nu ajungem la lipsă şi nevoi. Aşa sa facem şi în privinţa faptelor noastre. Să che-măm conştiinţa noastră, ca să ne dea socoteală de-spre vorbele şi faptele, despre gândurile şi poftele noastre. Să ispitim dacă aici toate sunt curate şi dacă nu s-a făcut ceva spre vătămarea noastră, să cercetăm ce cuvânt rău s-a rostit spre hulă, spre *ruşine* şi spre batjocură; să cercetăm ce gând a ademenit ochiul nostru la o

privire necurată şi ce plan am făcut noi spre vătămarea noastră, fie cu mâinile, fie cu limba, fie cu ochii. Să ne lăsăm de risipele cele netrebnice, iar ce am cheltuit cu fără socotință, să împlinim în alt chip.

In locul cuvintelor celor nefolositoare, în viitor să facem rugăciune, în locul privirii celei necurate să punem postul şi milostenia.

Dacă noi nu *vom* aduna comoară în chipul acesta şi nu *vom* depune în această comoară fapte bune, vom cădea în cea mai mare sărăcie a sufletului şi ne vom arunca în osânda focului celui veşnic. Când e vorba de averea noastră, noi adeseori dimineața facem socoteală, când suntem singuri şi nimeni nu ne împiedică, nici nu ne tulbură. Atunci să dăm noi înşine socoteală de toate cele ce am făcut şi am vorbit ziua. Dacă vedem că am păcătuit, să înfrânăm sufletele noastre, să pedepsim inima noastră, iar duhul nostru să-1 umplem cu chinul pocăinței, pentru ca după ce ne vom scula iarăşi, niciodată să nu mai cutezăm a ne arunca în aceeaşi prăpastie a păcatului, căci se vor simți încă urmele pedepsei din ziua trecută.

Pe lângă aceea, nici un timp nu este mai potrivit pentru această îndeletnicire cu cercetarea conştiinței ca timpul serii. Ascultă ce zice Psalmistul: "Cele ce ziceți întru inimele voastre, întru aşternuturile voastre vă umiliți" *(Ps. 4,* 5).

Multe se întâmplă cu noi în curgerea zilei, care noi am dori să nu se fi întâmplat; prietenii noştri ne jignesc, slugile ne duc la mânie, femeia ne supără, fiul ne necăjeşte, vuietul grijilor şi al treburilor vremelnice şi lumeşti ne înconjoară din toate părțile. Dar când noi suntem liberi de toate acestea, seara, când suntem singuri si în linişte, atunci să ne judecăm pe noi înşine, pentru ca prin aceasta să facem pe Dumnezeu milostiv către noi. Căci precum focul repede mistuie si stârpeşte spinii, aşa de uşor sufletul stârpeşte păcatele sale, când cu osârdie gândeşte la dânşele.

Iară Dumnezeu, al cărui har este mai mare decât păcatele noastre, El, care şterge fărădelegile noastre, să ierte şi greşalele noastre şi să ne facă părtaşi împărăției cerurilor, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia, împreună cu Tatăl şi Sfântul Duh, se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

Cuvânt
la Ziua Sfinților Patruzeci de Mucenici

" Venind cei dintâi, socoteau că vor lua mai mult,
şi au luai şi ei câte un dinar" (Mt. 20, 10)

Contra lăcomiei de avere

Cine este pricina atâtor rele din lume ?

Iubirea de bani, pofta cea fără de minte a bogăției, această boală nelecuită, acest foc ce nu se stinge niciodată, acest despot care asupreşte pe toată lumea. De aceea, eu de multe ori v-am sfătuit să vă feriți de lăcomia averii, şi nu voi înceta de la aceasta, deşi poate mulți mă ocărăsc şi zic: nu va mai conteni el oare a se lupta cu limba sa împotriva celor bogați şi a da război asupra lor? În adevăr, însă, nu eu tăbărăsc asupra bogaților, nu eu sunt vrăjmaşul lor, ci, din contra, eu fac şi vorbesc toate numai spre binele lor; pe când ei înşişi ascut sabia asupră-le, fiindu-şi sieşi vrăjmaşi.

Bogăția este un rob necredincios, care fuge de la domnul său. Totuşi ar fi bine dacă ea numai ar fugi de la stăpânul său, dacă nu l-ar duce şi pe dânsul la pieire! În faptă însă, ea nu numai că fuge de la stăpânul său, ci adeseori şi pe dânsul îl aruncă în nenorocire, făcându-se vânzătorul lui şi vătămându-i mai mult tocmai pe acel stăpân care mai tare a iubit-o.

Aşa <u>**bogăția**</u> este un rob necredincios, un ucigaş, un vrăjmaş- neîmpăcat, o fiară sălbatică, o beznă înfricoşată, prăpăstioasă, o stâncă ascuțită acoperită de valuri, o mare plină de furtuni, un stăpân aspru şi despotic, mai nesilnic decât un barbar, un duşman, un protivnic neîmpăcat, care niciodată nu curmă ura sa.

Cu totul altminteri este <u>**sărăcia**</u>. Ea este un loc sigur de scăpare, un liman liniştit, o siguranță nedezmințită, o bucurie fără primejdie, o plăcere curată, o viață fără nelinişte, muma înțelepciunii, frâu contra semeției, mijloc de mântuire de pedeapsă şi rădăcină a smereniei. Dar spune-mi, pentru ce tocmai de dânsa fugiți voi aşa de tare şi pentru ce o socotiți voi inferioară bogăției, acestui duşman, acestui ucigaş de oameni, acestei fiare răpitoare ? Căci aşa trebuie cineva să numească lăcomia de avere şi pofta cea fără de minte după comori ! Dar pentru ce oare voieşti a-ți face casnic al tău pe un vrăjmaş neîmpăcat? Pentru ce întărâți o fiară, pe care ar trebui să o domoleşti ?

Dar vei întreba poate, în ce chip ea s-ar putea îmblânzi? Eu pot să vă spun aceasta, dacă veți lua seamă la cuvintele mele. Cum se poate ea îmblânzi ? Înainte de toate trebuie să ştim cât este ea de sălbatică. Dar cât de sălbatică este ea ? După chipul leilor, al pardoşilor şi al urşilor. Dacă ei se închid într-un loc

întunecat şi deosebit, ei se fac mai cumpliţi şi mai furioşi. Tocmai aşa se întâmplă şi cu bogăţia. Dacă se închide, atunci ea face zgomot şi se înfurie mai rău decât leul. Iară dacă o scoţi din închisoarea cea întunecoasă şi o împărţi la săraci, atunci această fiară sălbatică se face blândă ca o oaie, vânzătorul se face acum apărătorul şi mijlocitorul tău, stânca cea primejdioasă se preface într-un liman sigur şi furtuna într-o **drăgălaşă linişte**.

Ceva asemenea poţi să vezi la corăbii. Dacă ele sunt prea încărcate cu mărfuri, se scufundă, iară dacă povara lor este măsurată, atunci ele aleargă cu uşurinţă peste valuri.

Aşa ni se întâmplă şi nouă. De ai grămădit prea multă bogăţie, se cere numai o mică furtună, sau o neizbutire neaşteptată, şi corabia ta se prăpădeşte împreună cu oamenii săi (adică împreună cu sufletul tău).

Iară dacă tu strângi numai atâta avere pe cât îţi este de trebuinţă, poate să vie şi o furtună puternică, tu vei trece valurile cu uşurinţă. Aşadar, nu dori mai mult decât ai trebuinţă, ca să nu pierzi totul, aduna mai mult decât este neapărat, ca să nu ţi se ia şi cele neapărate, si să nu păşeşti peste marginile cele cuvenite, ca să nu te lipseşti de toate.

Descotoroseşte-te mai ales de prisosinţă, pentru ca, cel puţin, să ai de ajuns cele de nevoie. Nu vezi tu că şi vierii taie viţa, pentru ca puterea ei să nu iasă prin frunze şi prin curpeni, ci să rămână în rădăcină, aducând cu atâta mai bune roduri. Fă şi tu asemenea. Taie frunzele şi curpenii ce sunt de prisos şi întoarce toată puterea la aducerea de roade. Dacă tu nu faci aceasta câtă vreme eşti norocit, negreşit ai să te aştepţi ca nenorocirea să vie asupra ta. Deşi este încă linişte, totuşi tu trebuie să te temi de furtună.

Măcar că eşti sănătos, trebuie să gândeşti la boală, măcar că eşti bogat şi întărit, totuşi trebuie să gândeşti la sărăcie.

Sfânta Scriptura zice lămurit: “Adu-ţi aminte de foamete în vremea saturării, şi de sărăcie şi lipsă în zilele avuţiei” (Sir. 18, 25).

Dacă tu vei cugeta aşa, atunci te vei folosi de bogăţie cu cumpătare şi înfrânare, şi vei suporta sărăcia cu mare statornicie. Când vine o nenorocire neaşteptată, ne aruncă în confuzie, iară când vine una aşteptată mai dinainte, nu ne poate zgudui şi mâhni în aşa mare grad. De aceea, totdeauna cand vei aştepta sărăcia şi nenorocirea, vei avea două foloase deodată: nu te vei sumeţi în norocire şi în nenorocire nu te vei tulbura, nici nu te vei arunca la pământ.

O nenorocire aşteptată este ca şi când ai fi încercat-o. Eu socotesc aşa: de eşti bogat, aşteaptă în toate zilele să fii sărac. Pentru ce ? O astfel de aşteptare poate să-ţi aducă cele mai mari foloase. Adică cel ce aşteaptă sărăcia, nu se va îngâmfa întru bogăţie, nu va fi molatic, nici dezmierdat, nici nu va pofti avere străină. Căci aşteptarea unită cu frica îi slujeşte în loc ele pedagog, îl face dibaci şi cuminte, înfrânează simţirea lui, nu lasă să-i crească plantele cele rele ale lăcomiei de avere, ci le taie cu frica de nenorocire, ca şi cu o secure.

Acesta este un folos neobişnuit de mare pe care îl câştigi prin aşteptarea sărăciei. Nu mai mic este încă şi al doilea folos, ce urmează din acesta, adică,

când cu adevărat se iveşte sărăcia, tu nu deznădăjduieşti. Aşadar noi totdeauna să ne temem de a ajunge la sărăcie, pentru ca să nu simţim amărăciunea sărăciei.

Adesea tocmai de aceea vine sărăcia asupra noastră, căci noi n-am aşteptat-o; căci chiar aşteptarea nenorocirii ar fi îndreptat pe om, şi nenorocirea însăşi n-ar fi venit asupra lui.

Dovadă de aceasta dau locuitorii Ninivei, fiindcă ei aşteptau nenorocirea cea grozavă pe care le-o prevestise profetul Iona, şi tocmai prin această aşteptare a piericiunii ce-i amenința, au îmblânzit mânia lui Dumnezeu.

Dimpotrivă, iudeii, care n-au crezut profetului care a predicat pieirea Ierusalimului, au încercat într-adevăr această înfricoşată nenorocire. Solomon zice aşa: „înțeleptul, temându-se, se fereşte de rău; iară cel fără de minte, nădăjduindu-se în sine, se amestecă cu fărădelegea" (Pild. 14, 16).

Cel ce având bogăție gândeşte la sărăcie, acela nu va sărăci lesne.

Când însă frica de sărăcie nu te cuminţeşte, atunci trebuie să vină asupră-ți sărăcia însăşi, pentru ca să te aducă la dreapta socotință.

Aşadar, de eşti bogat, aşteaptă sărăcia; de te afli într-o norocire şi prisosință, teme-te de foamea cea viitoare; de eşti cinstit, gândeşte că poate şi necinstea să vină asupra ta; de eşti sănătos, să ai totdeauna boala înaintea ochilor.

Cumpăneşte de-a pururea firea lucrurilor omeneşti, care sunt schimbătoare şi trecătoare ca undele unui pârâu ce curge repede sunt iuți ca fumul ce se pierde în aer, sunt nimicuri ca umbra ce piere degrabă. Dacă tu totdeauna vei fi plin de astfel de gândiri înțelepte, nici norocirea nu te va îngâmfa, nici nenorocirea nu te va putea dărâma.

Dacă tu nu te vei lipi de bunurile cele de față, atunci nici pierderea lor nu-ți va pricinui durere nemăsurată. Dacă vei obişnui duhul tău cu aşteptarea nenorocirii, tocmai prin aceasta vei scăpa de multe nenorociri, iară care te va ajunge, nu te va zgudui prea tare?

Ca dovadă a celor zise de mine, am să vă povestesc o istorie din Vechiul Testament.

Fericitul Iov era un bărbat vrednic de mirare, mare şi vestit pretutindeni, un luptător pentru cucernicie, un biruitor a toată lumea. El a suportat tot felul de lupte şi a ridicat mii de monumente ale biruinței sale asupra Satanei. Si acest bărbat a fost bogat şi sărac, însemnat şi nesocotit, binecuvântat cu mulți copii şi iarăşi lipsit de dânşii. El a locuit în palaturi împărăteşti, dar a şezut şi pe gunoi; a fost îmbrăcat cu haine strălucite, dar a fost şi acoperit peste tot cu lepră; a fost odinioară slujit de mulți robi şi roabe, iar mai târziu atacat de multe batjocuri, când casnicii si prietenii îi făceau multe imputări, iar femeia sa îl defăima.

La început îi curgeau toate bunătățile cu prisosință, bogăție mare, putere şi considerație, cinste, pace şi siguranță, numeroase slugi, sănătate şi bucurie pentru copiii cei mulți şi bine formați. Norocirea lui nu era tulburată de nimic. Bogăția sa părea sigură, starea lui cea bună - trainică, şi drept, căci Dumnezeu din toate părțile îl păzea şi îl apăra. Dar mai pe urmă el a pierdut toate norocirile

acestea. Mii de furtuni s-au înfuriat împotriva casei lui, lovire peste lovire şi cu o putere grozavă.

Toată avuţia i s-a răpit. Robii şi fiii lui au murit năprasnic, pierzându-şi viaţa în timpul prânzului, nu prin sabie, ci prin Satana, care a răsturnat casa peste dânşii. Curând s-a înarmat contra dreptului femeia sa, casnicii şi prietenii lui l-au defăimat şi ocărât; el a trebuit să părăsească casa şi să locuiască pe gunoi, plin peste tot de bube şi de răni, acoperit de sânge şi de puroi, acest bărbat tare ca oţelul şi ca fierul.

O durere venea peste alta, ispitirile erau nesuferite, noaptea mai grea decât ziua, iar ziua încă mai grozavă decât noaptea. El spunea aşa: „De mă culc, zic: cand va fi ziuă ? Şi dacă mă scol, iarăşi: cand va fi seară ? Si sunt plin de dureri de seara până dimineaţa" (Iov 7, 4). Pretutindeni nu erau decât bezne, nimeni care să-l mângâie; din contră - mii de defăimători.

Dar şi în aceste furtuni, şi în mijlocul acestor grozave valuri, Iov a stat tare şi nemişcat, şi pricina era, cum am zis, aceea că el, pe când a fost bogat a gândit la sărăcie, pe când era sănătos aştepta boala, iar pe când era tată a mulţi copii se credea a fi fără copii. De aceasta el se temea întotdeauna si această grijă niciodată nu a ieşit din inima sa, căci el cunoştea firea lucrurilor omeneşti şi gândea la nestatornicia lor. De aceea zicea el: „Frica de care m-am temut, mi-a venit mie, şi de ce m-am speriat, aceea m-a întâmpinat" (Iov 3, 25).

Aşadar, el de-a pururea aştepta nenorocirea, si de aceea nu s-a tulburat, când ea a izbucnit. Pentru că el mai dinainte cumpănise în duhul său astfel de întâmplări rele şi de aceea când ele au năvălit în faptă, el le-a suportat cu **nobleţe** şi cu statornicie, iar fiindcă aceste lupte el mai dinainte le-a socotit şi le-a aşteptat, de aceea ele, când au sosit în faptă, n-au mai putut să-l zdruncine. Iară cum că, pe câtă vreme a posedat el norocirea, inima lui n-a fost stăpânită de ea, poţi să te încredinţezi de la el însuşi, cand zice: „Pus-am eu puterea mea în aur? Sau nădăjduit-am eu în pietrele cele scumpe ? (Iov 31, 24-25). Ce zici tu, omule ? Nu te-ai bucurat de bogăţia care îţi curgea din toate părţile ? Negreşit nu, răspunde el. Şi pentru ce ? Pentru că cunoşteam deşertăciunea şi nestatornicia ei, ştiam că stăpânirea ei nu este trainică. De aceea el nu se bucura de bunurile pământeşti peste cuviinţă, iar la pierderea lor n-a fost cu totul zdrobit, căci el cunoştea firea si însuşirea lor.

Auzind acestea, iubiţilor, să nu ne lăsăm înfrânţi de sărăcie, dar nici de bogăţie să nu ne mândrim şi să nu ne arătăm! Mai vârtos să rămânem neschimbaţi la schimbarea norocului şi să secerăm roadă înţelepciunii celei creştineşti, pentru ca chiar aici, pe pământ să fim într-adevăr norociţi şi să ne împărtăşim de bunurile cele viitoare, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos ! Amin.

Cuvant
la Duminica a treia a Sfântului si Marelui Post

Zis-a Domnul către iudei:
„Cine dintre voi Mă vădeşte pre Mine pentru păcat ?"
(In. 8, 46)

Conştiința noastră ne pârăşte pe noi

Dumnezeu a pus în sufletul nostru un judecător neobosit şi priveghetor necontenit - conştiința. Intr-adevăr printre oameni nu este nici un judecător care să fie aşa de treaz, precum conştiința noastră. Dintre judecătorii omeneşti, unii se mituiesc, alții se câştigă prin măguliri, alții se intimidează prin frică, şi încă multe altele îi împiedică de la judecata cea dreaptă, însă tribunalul conştiinței nu se biruieşte prin toate acestea, ci poți să măguleşti, să dai daruri, să ameninți sau să faci orice, această judecătorie pururea va rosti hotărârea cea dreaptă, chiar şi asupra gândurilor tale celor păcătoase. Si tocmai cel ce a săvârşit păcatul se osândeşte pe sine, chiar când nu-1 părăsesc alții. Si aceasta nu se întâmplă o dată sau de două ori, ci foarte adeseori, în toată viața. De ar fi trecut oricât de mult timp, conştiința niciodată nu uită cele petrecute, atât în timpul când se săvârşeşte păcatul, cât şi înainte şi dupa săvârşirea lui, se ridică asupra noastră ca un pârâş complet, iară mai cu seamă după isprăvirea păcatului, în timpul săvârşirii păcatului, suntem beți şi nu băgăm seama la conştiință aşa de bine, dar după ce păcatul s-a săvârşit şi s-a isprăvit, iar pofta s-a împăcat, atunci vine boldul cel amarnic al căinței. Aici se întâmplă cu totul împotriva celor ce zice Sfânta Scriptură despre femeile născătoare, înainte de naştere pătimesc dureri multe şi nesuferite, iară după ce au născut, ele simt uşurare şi durerile trec *(In.* 16, 21). La păcat, dimpotrivă. Câtă vreme purtăm în noi voința cea păcătoasă, ne bucurăm şi suntem veseli, iar după ce am născut în lume copilul cel rău, adică păcatul, atunci cunoaştem urâciunea lui, atunci simțim durerile, atunci pățim chinuri mai mari decât femeile ce se află în durerile naşterii. De aceea vă îndemn, păziți-vă chiar de la început, să nu zămisliți în voi o poftă rea; iară dacă am zămislit-o atunci să înăbuşim în noi sămânța cea rea. Dacă însă şi la aceasta am fost leneşi, atunci, îndată ce păcatul s-a arătat în faptă, să-1 omoram prin mărturisire şi lacrimi şi prin paza asupra noastră înşine. Căci nimic nu este pentru păcat aşa de omorâtor ca pâra asupra noastră înşine şi osândirea de noi înşine, unită cu pocăința şi cu lacrimile. De aceea osândeşte păcatul tău, şi te vei libera de o grea povară.

După ce un părinte a pedepsit de multe ori pe fiul său, dar cunoaşte că acela rămâne neîndreptat, atunci el public se leapădă de dânsul, îl goneşte din casa sa şi-1 desparte de familie. Dar conştiința nu urmează aşa. După ce a grăit o dată, şi de două ori, şi de trei ori, şi de zece mii de ori, fără ca tu s-o fi ascultat, ea totuşi vorbeşte din nou şi nu încetează până la răsuflarea cea mai de pe urmă.

Acasă, pe uliță, la masă, la târg, pe cale, ba adeseori şi în visuri, pune înaintea ochilor noştri icoanele păcatelor noastre.

Şi socoteşte înțelepciunea lui Dumnezeu ! Conştiința n-are trebuință să ne pârască necontenit, căci noi n-am putea purta povara cand ea ar vorbi contra noastră neîncetat. Dar Dumnezeu n-a făcut conştiința aşa de slabă, încât să slăbească după întâia şi a doua amintire. Dacă ea în toate zilele şi în toate ceasurile ne-ar chinui cu boldul său, noi am fi înăbuşiți de descurajare. Dacă din contră, după întâia sau a doua amintire ar înceta cu pâra sa, foarte puțin folos ne-ar aduce. De aceea Dumnezeu a rânduit aşa, ca să ne mustre conştiința de multe ori şi cu sârguință, dar totuşi nu neîncetat; de multe ori, pentru ca să nu cădem în uşurătatea minții, ci până la moarte să rămânem treji; nu neîncetat şi fără răgaz, ca să nu ne descurajăm, ci câteodată să ne liniştim, să ne mângâiem şi să putem iarăşi răsufla. Pe cât de pierzător şi aducător de grosolană nesimțire ar fi daca păcatele nu ne-ar pricinui nici o durere, tot aşa de vătămător ar fi dacă ar trebui ca noi să suferim această muncă de-a pururea şi peste măsură. Căci covârşirea necazului poate lipsi pe om de minte, copleşindu-i sufletul şi făcându-1 incapabil de orice bine. De aceea conştiința ne mustră numai din timp în timp, căci ea este destul de aspră, chinuindu-1 pe păcătos mai cumplit decât strămutarea.

Pe lângă aceasta, conştiința se deşteaptă şi strigă cu multă putere asupra noastră, nu numai când noi înşine păcătuim, ci şi când vedem pe alții păcătuind. Când desfrânatul, tâlharul ş. a., măcar că nu se pârăşte pe sine, dar aude pâra asupra altora care au săvârşit aceleaşi păcate, se crede pe sine însuşi pedepsit, căci imputând altuia păcatele sale, iarăşi se înfățişează cu vioiciune şi aceluia aducându-i aminte păcatele sale proprii. Acela se pârăşte, iar acesta, care a săvârşit aceleaşi păcate, nepârât de nimeni simte durerile pedepsei.

Dar tot aşa se întâmplă şi cu faptele cele mărite. Când alții se laudă si se încununează, se bucură toți cei ce au făcut aceleaşi fapte nobile, ca şi cum lauda aceea i-ar privi pe dânşii.

Deci cine poate fi mai nenorocit decât păcătosul care se doboară singur pe sine, când alții se parase? Dimpotrivă, cine poate fi mai norocit, decât cel îmbunătățit care se poate bucura împreuna şi atunci când alții se laudă, căci lauda altora îi aduce aminte de faptele sale cele mărite. Aceasta este cu adevărat o întocmire care mărturiseşte înțelepciunea cea dumnezeiască, cu adevărat un semn al proniei lui Dumnezeu! Mustrarea conştiinței, iubiților, este o ancoră sfântă a sufletului, care nu ne lasă să ne cufundăm cu totul în cursa păcatului. Căci nu numai când săvârşim păcatul, ci adeseori mulți ani după aceea, conştiința iarăşi ne aminteşte nelegiuirile noastre cele vechi.

Aşa s-a întâmplat feciorilor lui Iacov. Când Iosif a zis către dânşii: „Lăsați pe unul dintre voi aici, şi aduceți pe fratele vostru, iară dacă nu, veți muri". Ce ziceau ei atunci între dânşii ? „Noi suntem vinovați pentru fratele nostru, că nu ne-a fost milă, când se ruga de noi" *(Fac.* 42, 16-21). Aşadar, iată, după cât de multă vreme ei iarăşi şi-au adus aminte de păcatul acela. Ei spuseră tatălui lor: „O fiară sălbatică a mâncat pe Iosif" *(Fac.* 37, 33), şi acum, când Iosif era de

faţă şi-i asculta, se înfăţişează păcatul lor. Ce poate fi mai minunat decât acesta ? Aici vedem noi o judecată fără jeluire, o apărare fără pâră, o dovedire fără martori, fiindcă făptuitorii singuri s-au pârât, iar cele făcute în taină le-au vădit la lumină. Cine i-a convins, cine i-a silit să atingă iarăşi ceea ce săvârşiseră de un timp atât de îndelungat ? Nu este oare limpede că conştiinţa acest judecător nemituit şi neamăgit de-a pururea, zguduia sufletele lor, umplându-şi inimile lor de nelinişte ? Aşa ni se întâmplă şi nouă adeseori cu păcatele noastre cele de mai înainte. Când suntem în nenorocire, iarăşi ne aducem aminte de vechile noastre călcări de lege.

Până aici am văzut că conştiinţa este judecătorul cel mai nemituit şi neobosit; să cumpănim acum în scurt adevărul: **conştiinţă bună este cea mai mare mângâiere în nenorocire**.

Pentru ce ne temem_noi de moarte ? Pentru că nu avem o conştiinţă bună. Dacă noi am avea aceasta, nu ne-ar înspăimânta nici moartea, nici foametea, nici pierderea averii, nici orice alta. Căci pe cei îmbunătăţiţi nu-i poate vătăma nimic din toate acestea, nici nu le poate răpi norocirea lor cea lăuntrică.

Cine se nutreşte cu nădejdile cele mai mărite, nimic nu-l poate întrista.

Sau cine poate face ceva care să poată nelinişti pe un asemenea om nobil? Presupuneri că cineva îi răpeşte averea. Dar el are o comoară în cer! Cineva îl izgoneşte din patrie. Dar el are patria sa în cer ! Poate că cineva îl ferecă cu lanţuri. Dar el are o conştiinţă liberă, şi nu bagă în seamă închisoarea cea din afară ! însă poate că cineva ucide trupul lui. Totuşi el iarăşi va învia.

Precum cel ce se lupta cu umbra si bate aerul nu poate rani pe nimeni, asa si cel ce se lupta impotriva celui drept, se lupta numai cu umbra, cheltuieste zadarnic puterea sa, si nu poate sa aduca aceluia nici o lovire.

Daca poti tu să-mi asiguri dobândirea cerului, atunci poţi să mă omori astăzi, şi eu încă îţi voi mulţumi pentru aceasta, că tu aşa de repede m-ai pus în stăpânirea acelor bunuri mărite. Dar, va răspunde cineva, tocmai de aceea suntem noi îngrijiţi de moarte, căci din pricina mulţimii păcatelor noastre, avem puţină nădejde la împărăţia cerului. Dacă este aşa atunci încetează a te tângui împotriva morţii, tânguieşte-te mai vârtos asupra păcatelor tale, spre a te curati de dansele. Grozăvia morţii, aşadar, nu este însăşi moartea, ci conştiinţa cea rea; căci conştiinţa cea bună ridică chiar morţii groaza ei. Şi aşa este şi cu orice nenorocire.

In sfârşit, să gândim ce dragoste mare ne-a arătat Dumnezeu prin aceea că ne-a dat conştiinţă! Fiindcă el cândva are să ne tragă la răspundere pentru păcatele noastre, de aceea a pus în inima noastră acest judecător nemituit, pentru ca el chiar aici pe pământ, să ne judece pentru păcatele noastre, să ne facă mai înţelepţi şi să ne mântuiască de înfricoşata judecată viitoare. Pentru aceasta zice şi Pavel: „De ne-am fi judecat pe noi singuri, nu ne-am fi osândit" *(I Cor.* 11,

31). Deci, pentru ca să nu ne osândim acolo, ca să nu fim acolo traşi la răspundere, să intre fiecare în conştiinţa sa, să deschidă viaţa sa ca pe o carte, să urmărească cu amănuntul toate păcatele sale, să spună hotărârea cea de judecată a sufletului care le-a săvârşit, să pedepsească gândurile sale, să muncească şi să necăjească inima sa, iar pentru nelegiuirile sale singur să se supună la pedeapsă, osândindu-se pe sine, făcând pocăinţă aspră cu lacrimi, mărturisind păcatele sale, postind şi dand milostenie, săvârşind înfrânare şi fapte de dragoste, pentru ca noi încă de aicea să lepădăm păcatele noastre; şi să ne puterm duce în acea lume cu o veselă siguranţă, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant
la Duminica a patra a Sfântului si Marelui Post

„Iară fariseii grăiau:
cu domnul dracilor scoate pe draci"
(Mt.. 9. 34; Lc. 11, 15)

Despre post şi despre patima defăimării

Precum după sfârşitul iernii, când începe vara corăbierul duce în mare vasul său, ostaşul curăță armele sale şi îşi pregăteşte calul său de război, lucrătorul de pământ îşi ascute secera, călătorul începe cu curaj călătoria sa cea îndelungată şi luptătorul se găteşte pentru arena, aşa şi noi, când a sosit timpul postului, ca o vară a sufletului, precum ostaşii să curățim armele noastre, precum lucrătorii de pământ să ascuţim secerile noastre, precum corăbierii împotriva valurilor, poftelor celor fără de rânduială să opunem cugetările cele sfinte, precum călătorii să începem călătoria la cer şi precum luptătorii să ne gătim pentru luptă. Căci creştinul este un lucrător de pământ, un corăbier; un ostaş, un luptător şi un călător. De aceea zice şi Apostolul Pavel: „îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu" *(Efes.* 6, 11-13).

Dacă eşti tu luptător, trebuie sa paşeşti pe locul luptei dezbrăcat; dacă eşti ostaş, trebuie să te arăți la bătălie înarmat. Cum însă sunt cu putință amândouă aceste deodată ? Totodată a fi dezbrăcat şi înarmat? Ascultă! Dezbracă-te de treburile lumeşti şi vei fi gol ca un luptător, armează-te cu armele duhului şi vei fi înarmat ca un ostas; dezbracă grijile cele vremelnice, căci timpul postului este un timp de luptă, armează-te cu armele duhului, căci nouă ne stă înainte un greu război împotriva Satanei şi a puterii lui. De aceea noi trebuie să ne dezbrăcăm, pentru ca diavolul să nu se poată apuca de nimic, şi să fim înarmați din toate părțile, pentru ca să nu putem fi răniți de nicăieri. Lucrează acum ogorul sufletului tău, smulge spinii şi pălămida, seamănă în locul lor cuvântul lui Dumnezeu, pune şi sădeşte plantele cele frumoase ale înțelepciunii, şi atunci tu vei fi un duhovnicesc lucrător de pământ. Secera duhului tău, care se tocise prin necumpătare, prin post iarăşi se va ascuți; pregăteşte-te de călătorie la cer, păşeşte pe calea cea aspră şi îngustă, căci cel subțiat prin post poate mai uşor să treacă prin uşa cea strâmtă. Furtuna patimilor trebuie acum să o linişteşti, valurile poftelor celor fără rânduială să le domoleşti, corăbioara sufletului tău să o scapi, să întrebuințezi toată prevederea şi vei fi un cârmaci duhovnicesc. La toate acestea postul ne dă prilej şi învățătură. Eu însă înțeleg nu postul cel obişnuit, ci postul cel adevărat, adică nu numai înfrânarea de la mâncare, ci încă şi înfrânarea de la păcate; căci nu, singur postul bucatelor în sine, ci numai postul cel adevărat poate mântui pe om.

Aşadar, pentru ca noi să nu ne ostenim în zadar si să ni se răpească folosul postului, să cercetăm cum şi în ce chip trebuie să postim. Fariseul acela din Evanghelie încă postea *(Lc.* 18, 10 şi urm.), dar aceasta nu i-a folosit la nimic, ci s-a întors deşert în casa sa, pe cand vameşul, care nu postise, 1-a întrecut. Ninivitenii au postit şi iarăşi au dobândit harul lui Dumnezeu. Dar şi jidovii posteau, fără ca aceasta să-i fi mântuit. Să vedem acum ce însuşiri a avut postul ninivetenilor si prin ce au îmblânzit ei mânia cea mare a lui Dumnezeu. Era oare postul lor numai înfrânare de mâncare şi îmbrăcarea hainelor de jale ? Nicidecum, ci era o schimbare a toată viața lor. De unde ştim aceasta ? De la însuşi profetul. Când el vorbeşte despre mânia lui Dumnezeu şi despre postul ninivetenilor, şi despre iertarea dumnezeiească, cea dobândită, arată şi temeiul acestei iertări prin cuvintele: „Căci Dumnezeu a văzut faptele lor" *(Iona* 3, 10). Care fapte? Oare înfrânarea lor de la mâncare şi purtarea hainelor ele jale? Nu, ci tăcând despre aceasta, zice: „Fiindcă fiecare a părăsit calea sa cea rea, Domnului i-a părut rău de nenorocirea ce voia a aduce asupra lor". Aşadar, vezi că ninivetenii nu prin înfrânarea de la mâncare, ci prin schimbarea viețuirii lor au scăpat de primejdia cea mare şi iarăşi au împăcat pe Dumnezeu.

Dar eu zic aceasta nu pentru a înjosi postul, ci pentru a-1 cinsti cu adevărat, căci cinstea postului stă nu întru înfrânarea de la mâncare, ci întru înfrânarea de la păcate, iar cine mărgineşte postul său numai la a nu mânca, acela necinsteşte postul mai mult.

Tu posteşti! Bine, dar arată-mi aceasta prin fapte ! Prin ce fapte ? - întrebi tu.

Iată: când vezi un sărac, fie-ți milă de dânsul; când vezi un vrăjmaş, împacă-te cu dânsul. De vezi pe aproapele tău norocit, nu-1 pizmui. Ține ochii tăi în frâu, ca să nu arunce priviri poftitoare şi necurate. Nu numai gura ta trebuie să postească, ci încă şi ochii şi urechile, picioarele şi mâinile şi toate membrele trupului tău. Mâinile tale să postească rămânând curate de averea cea nedreaptă şi de lăcomia câştigului. Picioarele tale trebuie să postească nemergând la desfătările cele necuviincioase. Ochii trebuie să postească neuitându-se cu poftă şi cu aprindere. Privirea este mâncarea ochilor. Dacă privirea este neiertată, păcătoasă, vătăma postul, ducând tot sufletul la pierdere. Ar fi cea mai mare nebunie a opri gurii chiar mâncarea cea învoită, iară ochiului, dimpotrivă, a-i îngădui privirea cea păcătoasă. Tu te înfrânezi de carne. Bine. Dar nu-ți lăsa nici ochii a căuta la pofta cărnii, încă şi urechile tale trebuie să postească. Dar postul urechii stă în a nu asculta clevetirile şi vorbele cele rele asupra cuiva. Căci se zice în Sfânta Scriptură: „Să nu asculți vorbele cele mincinoase" *(leş.* 23, 1). încă şi gura trebuie să postească, înfrânându-se de la vorbele cele de ruşine şi de înjurături sau sudalme; căci ce ar folosi, dacă noi nu mâncăm carnea dobitoacelor, dar ca nişte fiare sălbatice sfâşiem numele cel bun al fraților noştri ?

Defăimătorul, într-adevăr, sfâşie şi mănâncă pe aproapele său. Despre aceasta vorbeşte Pavel, când zice: „Iară de vă muşcați unul pe altul şi vă

mâncați, căutați să nu vă mistuiți unul de către altul" *(Gal.* 5, 15). Deşi nu ai înfipt dinții tăi în carnea, nici în trupul aproapelui tău, dar ai muşcat sufletul lui cu clevetirea ta, 1-ai rănit cu bănuiala ta cea rea, ți-ai pricinuit ție însuți, lui şi multor altora înmiite daune. Căci tu, prin clevetirea aproapelui tău, ai făcut mai rău pe cel ce te-a ascultat; de este el un păcătos, acum va fi mai îndrăzneț, căci cunoaşte un tovarăş al păcatului său; de este el un drept, acum uşor se va amăgi întru mândrie şi prin păcatul altora va ti împins a cugeta lucruri înalte despre sine. Tu eşti vinovat încă şi prin aceea că numele lui Dumnezeu se huleşte; căci precum prin vederea faptelor celor bune numele lui Dumnezeu se cinsteşte, aşa prin descoperirea păcatelor El se defăima şi se necinsteşte. Pe lângă aceasta, pe omul pe care îl defaimi, prin defăimarea ta 1-ai făcut mai fără de ruşine şi totodată mai învrăjmăşit asupra ta.

Să nu-mi zică nimeni că numai când ar vorbi cineva neadevărul despre aproapele său, atunci 1-ar defăima, iară nu când vorbeşte adevărul. Nu, nu este aşa; căci si aceea este o călcare de lege, când cineva vorbeşte asupra aproapelui ceva de rau, care este adevărat. Fără îndoială şi fariseul acela numai adevăr a vorbit despre vameşul, şi totuşi aceasta nu i-a ajutat, iar toate faptele lui cele bune au fost zadarnice. Dar poate tu voieşti să îmbunătățeşti pe fratele tău, văzându-i păcatele lui. Iată, dacă tu voieşti aceasta, atunci plânge, cere de la Dumnezeu ajutorul lui, ia pe fratele tău la o parte, sfătuieşte-1 îndeosebi, povățuieşte-1, mângâie-1.

Arată păcătosului că tu îl iubeşti, dovedeşte-i că numai din îngrijire pentru dânsul si pentru că voieşti binele lui, iară nu spre a-1 ruşina, pomeneşti păcatele lui. Arată-i cea mai mare dragoste şi prietenie, fără să te ruşinezi a face toate, dacă ținta ta este de a-1 face mai bun. Aşa fac adeseori doctorii, care măgulesc pe bolnavii cei nesupuşi, spre a-i îndemna să primească doctoriile cele vindecătoare. Fă şi tu aşa şi arată preotului rănile aproapelui tău. Aceasta înseamnă a te îngriji de dânsul şi a te interesa ele îmbunătățirea lui.

Dar sfătuirea mea nu priveşte numai pe aceia care vorbesc rău de alții, ci şi pe aceia care aud nişte asemenea vorbe. Pe aceşti din urmă îi sfătuiesc eu aş astupa urechile şi a urma psalmistului, care zice: „Urât-am pe cel ce grăieşte rău în ascuns despre aproapele său" *(Ps.* 100, 5). Voieşte cineva să-ți spună ceva despre altul, zi-i: dacă voieşti, să lauzi pe cineva cu bucurie, voi pleca urechea mea. Iară de voieşti să vorbeşti rău despre cineva, eu voi astupa urechile mele la vorbele tale. Căci ce-mi va folosi mie a afla că acesta sau acela este un păcătos ? Mai zi defăimătorului: „Pentru noi înşine trebuie să ne îngrijim, cum am putea să dăm seamă de păcatele noastre şi să întoarcem grija la cercetarea propriei noastre vieți". Căci cu ce ne-am putea noi dezvinovăți şi afla iertare, cand noi nu ne îngrijim de treburile noastre proprii, dar ne ocupăm aşa de mult cu cele străine ? Este necuviincios când cineva trece pe lângă o casă, a se uita înăuntru cu curiozitate, iscodind ce se face acolo. Dar încă mai necuviincios şi mai nemoral este a iscodi viața şi purtarea altor oameni.

Oamenii aceştia, care pururea se îngrijesc de cele străine, săvârşesc însă si o altă nebunie foarte mare. Dacă iarăşi au iscodit ceva, îndată o spun altuia, dar opresc pe acesta cu asprime de a mai spune cuiva, şi tocmai prin aceasta dau a înțelege că ei au săvârşit ceva vrednic de prihănit. Căci, dacă tu doreşti ca ceva să nu se mai spună, ar fi trebuit tu însuți mai întâi de toate să nu spui. Voieşti tu ca ceva să nu fie cunoscut, atunci trebuie ca tu însuți să o faci mai întâi. Dar dacă tu însuți nu poți tăcea, în zadar îndemni pe alții la tăcere.

Dar poate tu vei zice: „Este foarte dulce şi plăcut a defăima pe altul". Dimpotrivă, a nu defăima este plăcut. Cine a defăimat pe altul, cade în încurcături, se teme de urmările cele rele, se căieşte, şi adeseori şi-ar muşca limba; şi tremură, ca nu cumva ceea ce a spus să îi aducă o mare primejdie şi o cumplită daună. Dimpotrivă, cine stăpâneşte limba sa, este liber de toată această mâhnire şi trăieşte într-o linişte dulce. „De ai auzit ceva - zice înțeleptul Sirah, las-o să moară în tine; fii liniştit, nu vei crăpa din aceasta" *(Sir.* 19, 10). Ce vrea să zică aceasta: „Lasă-o să moară în tine" ? Aceasta vrea să zică: stârpeşte-o, îngroap-o, fă-o să nu mai iasă afară.

Aşadar, înainte de toate, trebuie să te fereşti a asculta pe cel ce vorbeşte rău de aproapele tău. Iară dacă ai auzit ceva asemenea, îngroap-o, omoar-o în tine, dă-o uitării, ca să fie ca şi cum nu ai fi auzit-o. Atunci vei putea să petreci o viață liniştită, paşnică. Dacă defăimătorii vor vedea că dispretul nostru îi ajunge mai degrabă pe dânşii decât pe cei defăimați, atunci ei curând se vor lăsa de obiceiul lor cel rău, vor părăsi păcatul lor, iar pe viitor vor grăi bine despre aproapele; iară despre noi vor spune cu laudă că suntem mântuitorii şi binefăcătorii lor.

Deci să fugim, iubiților, de defăimări, şi să recunoaştem că patima defăimării este o cursă a Satanei şi o groapă plină de răutate şi de pândituri.

Căci diavolul pentru aceea ne-a împins la acest obicei rău, pentru ca noi să nu ne îngrijim de mântuirea sufletului nostru, iar ca răspunderea noastră să o facă mai mare. Şi defăimarea nu numai pentru aceea este ceva rău, pentru că noi avem să dăm seamă despre fiecare cuvânt, ci şi pentru aceea că defăimarea ne răpeşte orice dezvinovățire pentru păcatele noastre, făcându-le mai grele şi mai de osândit.

Cine critică cu amărăciune păcatele altora, acela nu are a aştepta nici o iertare pentru păcatele sale. Căci Dumnezeu ne va judeca nu numai după mărimea păcatelor noastre, ci şi după cum am judecat noi pe alții. De aceea Hristos a zis: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați" *(Mt. 7,* 1).

Aşadar, păcatul nostru în acea lume se va arăta nu numai aşa cum este el în sine, ci, prin judecata noastră cea aspră despre aproapele, el se va face mai grozav şi mai vrednic de osândă. Dimpotrivă, cel domol, cel iubitor de oameni, cel blând micşorează mărimea păcatelor sale.

Aşadar, în acest sfânt timp al postului să alungăm toată defăimarea din gura noastră, fiind convinşi, că de am mânca numai cenuşă, această viață aspră nu va putea folosi, dacă nu ne vom înfrâna totodată de prihanire şi de defăimare.

Să postim deci, iubiților, în aşa chip, ca noi să ne înfrânăm nu numai de la mâncare, ci şi de la păcate. Atunci noi încă din viața de acum vom avea bună nădejde de mântuire, iară în viața cea viitoare ne vom apropia de Hristos cu o veselă încredere şi vom putea gusta bunurile cele negrăite ale cerului, de care fie să ne împărtăşim cu toți, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant
la Duminica a Cincea a Marelui Post

"Cereti si vi se va da"
(In.16,24)

Puterea Rugaciunii

"Desigur, nimic nu este mai puternic decat rugaciunea. Un imparat in haina de porfira nu e mai marit decat rugatorul pe care il impodobeste vorbirea sa cu Dumnezeu. Precum un om , vorbind cu imparatul in przenta intregii ostiri, a comandantilor si a domnilor, prin aceasta atrage asupra-si ochii tuturor si capata insemnatate, asa se intampla si cu cel ce se roaga. Socoteste numai ce inseamna cand un om, in prezenta tuturor Ingerilor, Arhanghelilor, Serafimilor, Heruvimilor si a tuturor puterilor ceresti, cu toata bucuria si siguranta , se apropie de imparatul imparatilor si cuteaza a vorbi catre Dansul? Care cinste s-ar putea asemana cu aceasta? Dar nu numai cinste, ci si un mare folos urmeaza pentru noi din rugaciune, chiar inainte de a fi primit lucrul pentru care ne rugam.

Adica indata ce ridica cineva mainile sale la cer si cheama pe Dumnezeu, deodata retrage inima sa de la toate lucrurile cele pamantesti si se stramuta cu duhul in viata cea viitoare. El atunci gandeste numai la cele ceresti si in timpul rugaciunii nu are nimic comun cu viata cea pamanteasca, daca inca se roaga bine. Daca cumva se atata mania lui , ea usor se potoleste prin rugaciune; daca poftele lui se aprind, focul lui lesne se stinge; de l-ar chinui insa si pizma, el lesne o va alunga, intamplandu-se ceea ce zice profetul despre rasaritul soarelui. Dar ce zice el? " Pus-ai intuneric si s-a facut noapte , cand se misca toate fiarele padurii; puii leilor tipa dupa prada si cer de la Dumnezeu hrana lor; cand cand insa rasare soarele, ele fug si se tarasc in culcusurile lor"Ps.103,20-22). Deci precum la ivirea razelor soarelui toate fiarele padurii o iau la fuga si se ascund in culcusurile lor , tot as, cand rugaciunea, ca raza soarelui, iese din gura noastra si se lumineaza sufletul nostru, fug toate patimile cele fara de minte si dobitocesti, ascunzandu-se in cotloanele lor, insa numai daca ne rugam cu ravna si trezvie.

De ar veni atunci chiar satana, el va trebui sa se departeze. Adica, precum stapanul cand vorbeste cu o sluga a sa, nu cuteza o alta sluga a se apropia si a-l stingheri, asa cu atat mai putin cuteaza duhurile cele rele a ne stinghericand vorbim cu Dumnezeu cu ravna cuviincioasa.

Rugaciunea este un liman pentru cei zbuciumati de furtuna, o ancora pentru cei goniti de valuri, un toiag pentru cel ce se clatina, o comoara pentru

cei saraci, o siguranta pentru cei bogati, un ajutor impotriva bolilor si o ocrotire pentru sanatate.

Rugaciunea face nepieritoare bunurile ce le avem si cu toata graba goneste relele ce ne bantuiesc. De vine vreo ispita, ea usor se alunga, de se intampla pierderea averii, sau altceva ce tulbura sufletul, rugaciunea vindeca si aceasta curand. Rugaciunea este scapare contra tristetii, temelia veseliei, pricina de bucurie statornica, muma adevaratei intelepciuni. Cine se poate ruga cu toata puterea, fie el cel mai sarac om, el totusi va fi cel mai bogat dintre toti; aceluia insa, caruia ii lipseste rugaciunea, de ar sedea chiar pe scaun imparatesc, tot este cel mai sarac dintre toti. Ahab nu era oare imparat, nu avea el oare aur si argint cu prisosinta? Dar fiindca era lipsit de rugaciune, nu s-a dus el oare sa-l caute pe Ilie, pe un om care nu avea locuinta, nici alta haina decat un simplu cojoc?

Vezi ca Ilie era mai bogat decat Ahab? Ca pana ce el a vorbit si a rugat ploaia de la Dumnezeu, imparatul cu toata oastea sa, se aflau in mare nevoie. Aceasta este puterea rugaciunii! Rugaciunea este arma cea mai tare, vistierie care niciodata nu se desarta, bogatie nesecata, liman fara valuri, temelia pacii, radacina, izvorul, mama tuturor bunatatilor, mai puternica decat o imparatie.

Adeseori domnitori impodobiti cu coroana au zacut doborati de friguri, chinuiti de arsita cea arzatoare; doctorii, sotiile, slugile si generalii stateau imprejurul lor , dar nici mestesugul doctorilor, nici altceva asemenea, n-a putut sa aduca vreo ameliorare bolnavului.

Atunci venea un om care si-a pus increderea sa in Dumnezeu, numai se atingea de trupul celui bolnav savarsind o rugaciune curata si toata boala se indeparta. Ceea ce nu putuse nici bogatia, nici multimea slujitorilor, nici mestesugul si cercarea doctorilor, nici marirea puterii imparatesti, foarte adeseori a savarsit rugaciunea unui singur sarac si nevboias.

Asa puterea rugaciunii a stins si puterea focului, precum la cei trei tineri in cuptorul cel infocat; a domolit turbarea leilor, precum la Daniil, a pus capat razboaielor, a curmat bataile, a alungat furtunile, a izgonit duhurile cele rele, a deschis portile cerului, a spart catusele mortii, a alungat bolile, a abatut paguba si nenorocirea, a intarit cetatile cele zguduite, a inlaturat si ridicat pedepsele cele dumnezeiesti si panditurile cele omenesti.

Eu insa vorbesc de rugaciunea care nu zace numai pe buze, ci se ridica din adancul inimii. Caci precum copacii cei inradacinati adanc nu se rastoarna si nu se smulgnici de inmiitele navaliri ale vijeliei, tocmai pentru ca radacinile cele infipte adanc in pamant sunt tari, asa si rugaciunea care se naste din adancul sufletului se suie cu siguranta la inaltime, pt ca radacina sa e tare si nu poate fi

rasturnata de nici o furtuna a gandurilor. De aceea zice si profetul: “ dintr-un adanc am strigat catre Tine , Doamne.” Ps.129,1.

Dar atat mai sus se inalta rugaciunea cand iese dintr-o inima stramtorata si evlavioasa. Precum apa cand curge pe un camp ses si se poate lati pe o mai mare intindere, nu se suie la inaltime, dar cand se strange si se apasa, tasneste la inaltime mai iute ca sageata, tot asa si duhul omenesc, cand se indulceste de o liberare mare, se imprastie oricum; dar cand se strange sau se apasa prin vreo nenorocire, atunci transmite la inaltime o rugaciune curata si binesunatoare.

Si, ca sa stii ca rugaciunea care se savarseste in nevoie mai intai decat toata ascultarea, asculta pe profetul ce zice: "In necazul meu am chemat pe Domnul si m-a auzit" (Ps. 119.1).

Rugaciunea totodata usureaza sufletul cel necajit. Caci daca cel necajit capata oarecare alinare cand el poate povesti altor oameni nenorocirea lui si a o descrie, fiindca prin aceasta graire el departeaza oarecum patimile, apoi nu oare cu atat mai vartos vei afla mare mangaiere si alinare, cand vei spune Domnului, patimile sufletului tau?

Unui om adeseori ii este impovarator cel ce se jeluieste de suferintele sale si voieste a plange pe sanul sau ; se fereste de el si il impinge la sine; la Dumnezeu nu e asa , El lasa pe oricine , ba inca il atrage; si cu cat mai indelungat ii vei povesti suferintele tale , cu atat mai mult te iubeste si se pleaca la rugaciunea ta. Aceasta ne-o spune insusi Hristos, cand zice : “ veniti la mine toti cei osteniti si insarcinati, si eu va voi odihni” Mt.11,28.

Asadar El ne cheama la Sine ne cheama la Sine, pentru aceea nu ne lasa neascultati; ne atrage la Sine nu ne respinge ; si de am avea asupra- ne intunerice de pacate, cu atat mai grabnic sa alergam spre Dansul; ca El a venit nu ca sa-i cheme pe cei drepti, ci pe cei pacatosi (Matei 9,13).

Numai noi insine sa ne predam Lui, numai noi sa alergam la Dansul si sa nu ne mai lasam de El si ne vom incredinta cat de adevarat este graiul: ca nimica in lume nu ne poate in adevar tulbura, cand noi nu rugam cu ravna si cu sinceritate.

Intampla-se orice, totul se va departa usor prin rugaciune.

Si ce este de mirat ca rugaciunea poate departa necazurile omenesti, cand ea asa de usor starpeste si dezradacineaza pacatul? Deci pentru ca noi sa petrecem cu norocire viata aceasta de fata, totodata sa ne eliberam de pacatele noastre si sa putem oricand cu bucurie a ne infatisa la scaunul Judecatii lui

Hristos, de-a pururea sa ne gatim noua pentru acest scop locul cel mantuitor al rugaciunii amestecandu-l cu lacrimi, cu ravna, cu indelunga rabdare. Atunci noi vom dobandi o indestulare statornica si indulcirea de bunatatile cele ceresti, de care fie ca noi toti sa ne impartasim , prin harul si iubirea de oameni Domnului nostru Iisus Hristos, caruia impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfant, se cuvine lauda in vecii vecilor! Amin.”

Cuvant
la Duminica Floriilor

„De-ai fi cunoscut şi tu în ziua aceasta,
cele ce sunt către pacea ta."
(Lc. 19. 42).

Păcătosul este cel mai nenorocit, când are pe pământ numai norocire

Nimica nu nelinişteşte pe cei mai mulţi aşa de tare ca aceea că bogaţii cei mai prihăniţi se îndulcesc de multă norocire, pe când drepţii sau cei îmbunătăţiţi adeseori suferă cea mai amară sărăcie şi mii de alte răni care sunt încă mai cumplite decât sărăcia.

De aceea mulţi zic: „Unde este pronia, unde este dreptatea cea dumnezeiască, unde este judecata cea dreaptă ? Cel înfrânat si cel îmbunătăţit sunt nenorociţi, pe când cel desfrânat şi cel rău sunt norociţi; acesta este admirat, celălalt nesocotit, acesta trăieşte în îndestulare şi desfătare, celălalt este certat de sărăcie şi de mizeria cea mai mare".

Aşa vorbeşte cel nepriceput, dar în adevăr păcătosul este omul cel mai ticălos şi mai nenorocit din lume, chiar când nu se pedepseşte îndată; el tocmai atunci este cel mai nenorocit când nu se pedepseşte şi când nu i se întâmplă nimic potrivnic.

La boli şi la rele noi nu deplângem pe cel ce se lasă a se vindeca, ci pe acei ce sunt nevindecabili. Iară ce este boala si rana pentru trup, aceea este păcătui pentru suflet. Şi ceea ce este tăietură şi doctorie pentru trupul cel bolnav, aceea este nenorocirea pentru un suflet bolnav.

Aţi înţeles ce zic eu ? Fiţi cu luare aminte, căci eu voiesc să vă comunic o învăţătură de adevărată înţelepciune. Presupune că tu vezi pe cineva care are o buba rea, din care ies viermi şi curge puroi, iar acela îşi neglijează rana şi buba; dar mai vezi încă pe un altul, care suferind de aceeaşi boală, se slujeşte de mâinile doctoricesti, lasă a se arde şi a se tăia, şi bea doctorii amare. Spune-mi mie, pe care din aceştia doi vei deplânge tu, pe bolnavul care nu se supune vindecării sau pe acela care întrebuinţează leacurile ? Fireşte că pe acela care nu se lasă a se vindeca. De asemenea, înfăţişează-ţi doi păcătoşi, căci şi păcătosul este un bolnav; unul dintre ei se pedepseşte pe pământ, celălalt nu. Deci să nu zic că acest din urmă este un norocit, căci este bogat, căci poate jefui sărmanii, căci împilează văduvele, se află bine, cu toate răpirile sale, se îndulceşte de cinste şi de consideraţie, are dregătorie şi putere, şi nu cunoaşte nici una dintre patimile cele obişnuite omenesti, nici friguri, nici nenorocire, nici vreun fel de boală. Este înconjurat de-o grămadă de copii, se bucură de o vârstă norocită ş.a.

Şi cu toate acestea,tocmai pe dânsul trebuie să-1 deplângeți mai mult, căci el este bolnav fără a primi vindecarea. Cum aşa ? îţi voi spune. Cand vezi pe cineva suferind de idropică şi trupul lui umflându-se, iară el cu toate acestea nu aleargă la doctor, ci mai vârtos robeşte plăcerii de a bea, ține o masă îmbuibătoare, se îmbată în toate zilele şi aşa tot mai mult sporeşte boala sa, spune mie, îl lauzi tu oare pe acesta ca pe un norocit, sau îl socoti nenorocit? Dacă, dimpotrivă, vezi pe un altul, care de asemenea este idropic, însă caută ajutorul doctorilor, rabdă foamea, trăieşte foarte cumpătat, mănâncă şi bea neobişnuit de puțin si primeşte cele mai amare doctorii, care deşi pricinuiesc dureri, însă tocmai prin aceasta restatornicesc sănătatea, nu-1 vei socoti pe acesta mai norocit decât pe acela ? Negreşit, că unul este bolnav şi nu se vindecă, celălalt este bolnav şi se vindecă. Cura este grea, dar folositoare. Aşa este şi în viața noastră cea de acum. Numai că aici nu este vorba de un trup bolnav, ci de un suflet bolnav. Locul bolii îl ține aici păcatul, doctoria cea amară fiind pedeapsa dumnezeiască. Adică ceea ce lucrează doctorul cu doctoria, cu tăierea si cu arderea, Dumnezeu lucrează cu pedepsele. Precum la boli fierul si focul cele adeseori întrebuințate, deşi ard dureros, opresc cangrena şi stârpesc buba şi sunt foarte mântuitoare, tot aşa la un suflet bolnav, foamea şi bolile şi alte rele de tot felul se întrebuințează în locul fierului şi al focului, spre a împiedica întinderea cangrenei sufletului şi a-1 vindeca.

Gândiți iarăşi la doi desfrânați, unul bogat, altul sărac. Care din doi dă mai multă nădejde de mântuire ? Negreşit cel sărac. De aceea, nu zice că cel bogat este norocit, pentru că trăieşte în desfătare şi prisosință; mai vârtos trebuie să socoteşti norocit pe acela care, fiind desfrânat, este sărac şi se chinuieşte de foame, căci sărăcia este pentru dânsul dascălul unei vieți mai bune. Aşadar, când vezi un păcătos norocit, plângi, căci răul lui este îndoit; el este bolnav şi totodată nevindecabil. Iară când vezi un păcătos în nenorocire, mângâie-te, atât pentru că el prin nenorocire se va îmbunătăți pentru viitor, cât şi pentru că el prin aceasta curăță multe dintre păcatele săvârşite de dânsul.

Unii oameni se pedepsesc numai aicea pe pământ, alții se curăță în această lume, şi primesc pedeapsa deplină în această lume; şi apoi sunt şi din aceia care se pedepsesc şi în această lume şi în cealaltă. Pe care din cei trei oameni îi socotiți voi cei mai norociți? Desigur, pe cei dintâi, căci ei încă aici se curăță de păcatele lor, iar acolo se fericesc veşnic. Iară după aceştia, pe care? Poate pe aceia care nu se pedepsesc aicea, dar în cea lume suferă pedeapsa deplină ? Nicidecum aceştia nu sunt cel de al doilea în nenorocire, ci mai vârtos aceia care se pedepsesc şi aicea şi acolo. Căci find ei şi aicea pedepsiți, de bună seamă pedeapsa lor acolo va fi mai uşoară. Iară cine numai în acea lume va primi deplina pedeapsă, acela va trebui să sufere acolo un chin neîmblânzit, ca îmbuibatul cel bogat din Evanghelie, care nu putea dobândi nici măcar o picătură de apă, adică, nici cea mai mică mângâiere în munca sa, căci el aici nu curățise nimic din păcatele sale.

Si pe un asemenea om, care trebuie să sufere în acea lume o pedeapsă atât de grozavă, îl veți socoti oare fericit pentru traiul bun de pe pământ ?

Dacă unii se miră de norocirea celor prihăniți, apoi judece ei, că si răpitorii, prădătorii de biserici, ucigaşii, corsarii (hoții de mare), înainte de a fi traşi la judecată, trăiesc întru desfătare şi îndestulare, se îmbogățesc prin nenorocirea altora, adună comori nedrepte şi în toate zilele se îmbuibează. Iară când judecătorul rosteşte hotărârea asupra lor, atunci se pedepsesc pentru toate acestea. Tot aşa se întâmplă şi celor ce țin femei posadnice, mănâncă la mese îmbuibătoare, semeții care înalță sprâncenele şi batjocoresc pe cei săraci. Când Unul Născut Fiu al lui Dumnezeu va veni la Judecată cu îngerii Săi şi va şedea pe tronul Său, şi toată lumea se va aduna împrejurul Lui, atunci ei vor fi aduşi goi şi lipsiți de toată mărirea lor, nu vor afla nici un mijlocitor şi fără milă vor fi aruncați în râul cel de foc. De aceea, nu-i lăuda ca pe nişte norociți pentru traiul lor cel bun pe pământ, ci deplânge-i pentru pedeapsa viitoare. Iar pe cel drept să nu-1 socoteşti nenorocit, chiar de-ar fi sărac, ci laudă-1 ca pe un norocit, pentru viitoarea sa bogăție cerească.

Dar cum de nu este nici unul, veți zice voi, care să se îndulcească de repaus atât aici cât şi dincolo ? Aceasta, iubiților, nu poate să fie, numărându-se lucrurile cele cu neputință. Căci, desigur, nu se poate ca pe acea lume să se îndulcească de cinste cel ce trăieşte aici fără grijă, în siguranță şi în desfătare, cu necumpătare şi cu uşurătate ele minte. Cine voieşte a fi acolo părtaş la cinste, acela nu poate trăi aici fără cercare şi osteneală. Deşi nu 1-ar apăsa sărăcia, totuşi el are a se lupta de-a pururea împotriva poftelor, iar aceasta nu este o mică muncă şi povară. Deşi nu 1-ar chinui vreo boală, totuşi îl răneşte fierbințeala mâniei; şi înfrânarea mâniei pricinuieşte dureri nu mici. Deşi n-ar veni asupra-i vreo nenorocire, totuşi el are a se lupta de-a pururea cu gândurile cele păcătoase; iară spre a înfrâna poftele cele nestăpânite, a birui ambiția, a smeri semeția, a se lepăda de dezmierdări şi a trăi cu o aspră înfrânare, se cere osteneală nu mică. Cine însă nu face aceste şi alte asemenea lucruri, acela nu se poate mântui. Prin urmare, cerul nu se poate dobândi fără osteneală, fără luptă şi încercări.

Dar aud întrebând: pentru ce oare Dumnezeu pedepseşte pe unii încă în lumea aceasta, iară pe alții în cealaltă ? Dacă ar pedepsi pe toți încă din lumea aceasta, ar trebui să stârpească tot neamul omenesc, că toți suntem căzuți sub osânda judecății dumnezeieşti. Iară dacă aici n-ar pedepsi pe nimenea, atunci cei mai mulți ar fi şi mai uşuratici la minte, ar tăgădui pronia şi cârmuirea dumnezeiască, şi la ce treaptă de răutate nu s-ar sui ei ? De aceea Dumnezeu pedepseşte pe unii, pentru ca ei acum să se lase de păcat, iar în acea lume să primească o pedeapsă mai uşoară, sau cu totul să se elibereze ele ea. Totodată, Dumnezeu voieşte ca prin pedeapsa şi nenorocirea unora să facă pe alți păcătoşi mai înțelepți. Iară pe alții nu-i pedepseşte, nu le trimite nenorocirea cea meritată, pentru ca ei, gândind la mărimea răbdării şi milostivirii celei dumnezeieşti, să se ruşineze şi să intre în sine şi să se libereze, atât de pedeapsa cea de acum, cât şi ele cea viitoare. Dacă însă ei totuşi rămân în păcatele lor, şi nici măcar prin

îndelung răbdarea lui Dumnezeu nu se îndreaptă, atunci pe dânşii îi aşteaptă o pedeapsă cu atât mai mare pentru îngrozitoarea lor uşurătate de minte.

Deci, iubiţilor, ştiind acum toate acestea, să luăm aminte la noi înşine cu toată stricteţea. Când Dumnezeu ne pedepseşte şi ne trimite o nenorocire, noi să-i aducem mulţumire; când ne aflăm bine şi norociţi, să gândim la siguranţa noastră şi, deşteptaţi prin nenorocirea altora, să lăudăm şi să mărim pe Domnul, prin pocăinţă, înfrângere şi mărturisirea păcatelor. Să lepădăm toate greşelile, pe care le-am săvârşit în lumea aceasta, cu toată râvna să ştergem toate petele sufletului si să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute a ne despărţi de lumea aceasta şi a intra în cealaltă curaţi şi pregătiţi, ca acolo să nu ne însoţim cu bogatul cel îmbuibat, ci cu Lazăr în sânul lui Avraam, îndulcindu-le de bucuria cea nemuritoare. Căreia fie ca Dumnezeu să ne facă părtaşi, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

Cuvant
despre Evanghelia de la Matei,
care se citeşte în Sfânta si Marea Luni, la Liturghie
(Mt. 24, 3-35)

După ce Hristos a vorbit despre nenorocirea ce avea să vie asupra Ierusalimului şi despre aceea că Apostolii vor birui toate piedicile, iar Evanghelia se va predica în toată lumea, se întoarce iarăşi la descrierea ticăloşiei ce va veni peste iudei, pe când ucenicii vor predica strălucit Evanghelia în toată lumea. „Atunci cei din ludeea să fugă la munți". Atunci, când ? Când acestea se vor întâmpla, când urâciunea pustiirii va fi în locul cel sfânt. El prin aceasta înțelege, oastea romană. Atunci, zice el, să fugiți, căci nu va fi nici o nădejde de mântuire. Altădată iudeii din războaie grele se ridicaseră, ca în timpurile lui Sanherib şi ale lui Antioh. Oastea lor fusese împrăştiată, templul cucerit; însă s-au ridicat macabeii împotriva vrăjmaşului şi a urmat o deplină schimbare. Dar pentru ca ei să nu aştepte şi acum ceva asemenea, le curmă toată nădejdea. Abia viața singură, zice El, vor putea ei să-si mântuiască. De aceea, cei ce se vor afla pe acoperământul casei, să nu se mai pogoare în casă spre a-şi lua hainele. El prin aceasta le arată nenorocirea de care nu vor putea scăpa şi prin care oricine se va afla acolo neapărat va pieri.

Pentru aceasta adaugă el: „Cel ce va fi în câmp să nu se întoarcă înapoi să-şi ia haina sa”; căci dacă cei ce se aflau în cetate trebuia să fugă din ea, cu atât mai puțin puteau să vină în ea cei ce se aflau afară din dânsa. „Vai celor însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea"; celor dintâi pentru că ele, cu povara pântecului lor, nu vor putea fugi atât de repede; iar celorlalte pentru că vor fi oprite de dragostea pruncilor lor şi nu se vor putea mântui.

A părăsi banii şi hainele este uşor, dar cine va părăsi ceea ce i-a dat firea ? însemnând mai departe mărimea ticăloşiei. Domnul zice: „Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau Sâmbăta; căci va fi atunci necaz mare cum nu a mai fost de la începutul lumii până acum, şi nici nu va mai fi". Bagă de seamă că el vorbeşte către iudei şi lor le descrie nenorocirea ce are să vină asupră-le. Căci atunci când Vespasian s-a arătat cu ostile înaintea Ierusalimului, Apostolii nu mai erau acolo, şi nu serbau Sâmbăta. Pentru ce nu iarna sau Sâmbăta ? Nu iarna, pentru anotimpul cel rău; nu Sâmbăta, pentru că legea oprea a face o cale lungă, aşadar a fugi departe. Si când Hristos zice că n-a mai fost un necaz aşa de mare şi nici nu va mai fi, aceasta nu este o exagerare a lucrului. Cine citeşte cărțile istoricului iudeu losif Flaviu, care viețuia pe atunci, va vedea că aceasta este adevărat.

Si să nu zică cineva că el poate a spus minciună spre a înfățişa profeția lui Hristos ca fiind adevărată. Desigur, nu; căci el nu era unul dintre credincioşi, ci un iudeu foarte râvnitor. Iară el povesteşte că ticăloşia aceea a covârşit toată tragedia şi nici un război n-a nenorocit vreodată un popor, într-o ademenea

măsură. Aşa de mare a fost foametea, încât mumele îşi sfâşiau copii şi se certau pe carnea lor, morții se tăiau bucăți şi se mâncau. Iudeii înşişi trebuie să spună, şi încă mai mult spune adevărul, că această grozavă nenorocire a venit asupra Iudeii pentru omorârea lui Iisus Hristos.

Pentru că aceasta a fost cea mai mare fărădelege din câte s-au săvârşit pe pământ, de aceea şi necazul acela a fost cel mai mare din câte a văzut pământul. „Şi de nu s-ar fi scurtat zilele acelea, zice Domnul, n-ar mai scăpa nici un .trup, dar pentru cei aleşi se vor scurta zilele acelea". Prin aceasta El arată că iudeii ar fi meritat şi mai mare pedeapsă, iar sub „zilele acelea" înțelege El timpul împresurării, ceea ce va să zică: dacă războiul romanilor ar fi ținut mai îndelung, toți iudeii ar fi pierit. Şi el nu înțelege numai pe jidovii cei din ludeea, ci şi pe cei ce erau afară de această țară, căci pretutindenea pe unde ei vietuiau, au fost atuncea prigoniți şi alungați, atâta erau ei ele urâți.

Dar pe cine numeşte Iisus în acest loc: „cei aleşi" ? Pe credincioşii care locuiau între iudei. Adică pentru ca iudeii să nu poată zice că acea nenorocire este o pedeapsă pentru predicarea şi închinarea lui Hristos, de aceea Domnul arată că credincioşii nu numai că n-au fost pricina acelei nenorociri a iudeilor, că mai vârtos aceştia ar fi pierit cu totul, dacă între ei n-ar fi fost nici un creştin. Căci dacă Dumnezeu ar fi lăsat războiul să dureze mai îndelung, n-ar fi rămas nici un iudeu, însă Dumnezeu a scurtat războiul, pentru ca cei credincioşi dintre iudei să nu piară împreună cu cei necredincioşi. Si cu privire la aceasta zice Domnul: „Pentru cei aleşi se vor scurta zilele acelea". Zice aceasta spre a da mângâiere credincioşilor ce locuiau printre iudei, ca să nu se teamă că şi ei vor pieri cu dânşii. Iar dacă Dumnezeu are o astfel de îngrijire pentru cei credincioşi, că pentru dânşii chiar si alții s-au mântuit, şi pentru creştini au rămas în viață şi iudei, de ce cinste mare se vor împărtăşi ei în timpul cununilor (adică în cer) ? Şi el nu numai că îi mângâie, dar îi şi abate treptat de la obiceiurile iudaiceşti; căci când templul nu mai există, fireşte încetează şi legea. Aceasta însă nu o zice lămurit, ci numai arată la ea, vorbind despre pierirea Ierusalimului.

Atunci de vă va zice vouă cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-1 credeți. Că se vor scula hristoşi mincinoşi şi profeți mincinoşi, si vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putiință, şi pe cei aleşi. Iată, mai înainte v-am spus. Deci de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieşiți; iată este în cămări, să nu credeți. Că precum iese fulgerul de la răsărit, şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului".

După ce Iisus a vorbit despre pierirea Ierusalimului, acum El aduce vorba despre venirea sa cea de-a doua şi descrie ucenicilor Săi semnele aceleia; dar nu numai lor, ci şi spre folosul nostru şi al neamurilor viitoare. El zice „atunci". Acest „atunci" nu va spună că cele următoare sunt legate după timp cu cele înainte mergătoare, sau au să se întâmple îndată după , aceea, ci numai că ele au să se întâmple în viitor.

De asemenea, prin cuvintele: „în zilele acelea venit-a Ioan Botezătoml" (Mt. 2, 1), nicidecum nu arată timpul cel mai de aproape ce a urmat, ci arată

ceva ce s-a întâmplat cu mulți ani mai târziu. Cuvintele „în zilele acelea" nu înseamnă timpul în care s-au întâmplat cele dinainte, ci când s-au întâmplat cele următoare, pe care el voia să le povestească. în cele dinainte vorbise el despre naşterea lui Hristos, despre venirea magilor şi despre moartea lui Irod. La aceasta uneşte nemijlocit cuvintele: „în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul", povestind ceea ce s-a întâmplat cu 30 de ani mai târziu. Acest chip de povestire adeseori se află în Sfânta Scriptură. Aşa şi aici ea lasă toată întinderea cea mare de timp dintre surparea Ierusalimului si sfârşitul lumii, povestind ceea ce are să se întâmple cu puțin înainte de pieirea lumii.

Atunci, de va zice vouă cineva: „Iată aicea este Hristos, sau acolo", să nu credeți. Când a grăit despre pieirea Ierusalimului, el a vorbit si despre profeții cei mincinoşi, care vor amăgi oamenii în timpul Apostolilor; dar cu mult mai rău descrie el pe profeții cei mincinoşi care se vor arăta cu puțin timp înainte ele pieirea lumii; „ei vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putință, pe cei aleşi". Aici vorbeşte el de Antichrist şi de slugile lui, despre care şi Pavel zice: „a căruia venire este dinspre lucrarea Satanei, întru toată puterea şi semne şi minuni ale minciunii, şi cu toată amăgirea pentru cei pieritori" (II Tes. 9, 10).

Domnul îndeamnă la pază. El zice: „Să nu vă duceți nici în pustie, nici în cămări". El nu zice: „Duceți-vă la dânsul, dar să nu-1 credeți", ci „să nu ieşiți", căci vicleşugul lui Antichrist este mai mare şi susținut prin minuni.

Mai departe El descrie cum va veni iarăşi, prin cuvintele: „precum iese fulgerul de la răsărit"... Aşadar, El nu va întrebuința nici un trimis, nici un vestitor, ci într-o clipă Se va arăta El tuturor, în toată lumea. El zice: „Unde este stârvul, acolo şi vulturii"; aceasta însemnează că îngerii, Mucenicii şi Sfinții îl vor înconjura. Mai departe pomenşte de semnele cele înfricoşătoare.

„îndată după necazul zilelor acelora, soarele se va întuneca". Prin „zilele necazului" înțelege el pe cele ale lui Antichrist şi ale profeților lui mincinoşi, cand mare necaz este de a fi mulți amăgiți. Dar acest necaz nu va dura îndelung. Căci, dacă pentru cei aleşi s-a scurtat şi războiul iudaic, cu atât mai vârtos se va scurta pentru dânşii şi acest necaz. De aceea zice el „îndată", căci mai toate se vor întâmpla deodată.

Abia va sosi Antichrist şi profeții săi, şi Hristos Se va arăta. „Soarele se va întuneca" aceasta nu va să zică se va desființa, ci va fi covârşit de strălucirea venirii Sale; „şi stelele din cer vor cădea", căci ele atunci nu vor mai fi trebuincioase, nemaifiind noapte.

„Si puterile cerului se vor clăti" pe bună dreptate, când ele vor vedea o aşa de mare schimbare. Căci dacă îngerii, precum zice Iov (Iov 38, 7), s-au uimit şi-au lăudat pe Dumnezeu cand s-au făcut stelele, mai vârtos se vor uimi ei cand vor vedea o aşa de mare prefacere; şi vor privi toată lumea înaintea scaunului judecății lui Dumnezeu şi, împreună cu slujitorii lor, pe acei oameni supuşi pedepsei.

„Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer", adică crucea mai strălucită decât soarele. Soarele se va întuneca, iară crucea va străluci, căci ea este mai luminoasă decât razele soarelui. Si acest semn se va arăta spre a ruşina cu totul neruşinarea iudeilor. „Şi toate seminţiile lui Israel vor plânge", când vor vedea crucea, căci ele nu au tras nici un folos din moartea lui Hristos şi au răstignit pe Acela căruia ar fi trebuit să I se închine.

Iar după ce a amintit crucea, adaugă: „Şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă". El va să zică: pentru că ai auzit de cruce, să nu crezi că a doua venire a lui Hristos va fi ceva trist, ci mai vârtos El va veni cu putere şi cu slavă multă. Iară crucea o poartă El, pentru ca prin ea păcatele acelora de sine să se osândească, aşa precum un bătut cu pietre ar arăta pietrele şi petele de sânge de pe haine.

Şi vine pe nor, precum s-a înălţat la cer pe nor. Văzând acestea, seminţiile vor plânge, pentru că înşişi îşi rostesc hotărârea, înşişi se osândesc. „Şi va trimite pe îngerii Săi, cu glas mare de trâmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi al Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini". Când auzi aceasta, gândeşte la aceia care aşteaptă osânda, încă si aceasta auzind ei, va fi pentru dânşii o pedeapsă.

Dar pentru ce îi cheamă El pe îngeri, când, precum zice, se va arăta tuturor de năprasnă ca un fulger? Pentru ca ei, cei aleşi, si prin aceasta să se cinstească. Pavel zice: „Ei se vor răpi în nori" (I Tes. 4, 16). El va zice aceasta când grăieşte despre înviere şi adaugă: „Domnul întru poruncă, cu glasul arhanghelului, se va pogorî din cer" (II Tes. 4, 15). Aşadar la înviere, îngerii vor aduna pe cei drepţi, şi adunaţi fiind, vor fi răpiţi în nori, iar acest lucru se va face într-o clipă. Dar la ce slujesc trâmbiţele si sunetele ? Spre deşteptare, spre arătare de bucurie, dar şi spre arătarea durerii celor osândiţi.

Vai nouă în acea zi înfricoşată ! Pe când noi ar trebui să ne bucurăm de auzirea sunetului trâmbiţelor, ne umplem de tânguire şi zdrobire. „Eu am venit să slujesc, nu să Mi se slujească" zice Hristos (Mt. 20, 28).

Eu sunt prietenul tău, capul tău, sunt fratele tău, soră, mamă, toate, şi nu voiesc alta decât să fii şi tu prietenul Meu. Eu am fost sărac pentru tine, cerşetor pentru tine, am fost răstignit pentru tine, am fost pus în mormânt pentru tine, în cer mă rog Tatălui pentru tine şi am venit pe pământ ca mijlocitor pentru tine la Tatăl. Tu eşti Mie totul, frate împreună moştenitor, prieten, membru.

Ce doreşti mai mult ?

Pentru ce te tragi îndărăt de la Acel ce atât de mult te iubeşte ?

Pentru ce lucrezi tu numai pentru lumea aceasta ?

Pentru ce torni tu apă într-un vas fără fund ?

Căci aceea face cel ce lucrează pentru lumea cea de acum.

Pentru ce voieşti tu să apuci focul şi să abaţi aerul ?

Pentru ce alergi în zadar ? Toate au sfârşitul lor; arată-mi, deci, şi sfârşitul râvnei tale pentru lume. Dar tu nu poţi aceasta. Toate sunt deşertăciune. Să mergem la morminte; arată-mi pe tatăl tău, arată-mi pe nevasta ta cea moartă.

Unde este cel ce purta haine împletite cu aur, cel ce şedea în trăsură pompoasă, cel ce avea putere pe viaţă şi pe moarte ? Eu nu văd nimic alta decât oase şi viermi. Toate acele sunt pulberi şi vis şi umbră, un chip sec, ba nici măcar un chip.

Si dea Dumnezeu ca la sfârşit numai acesta să fie răul. Cinstea, traiul cel bun şi bogăţia sunt, negreşit, aici numai o umbră, dar cele ce au fost legate cu ele, cele ce au urmat din ele: zgârcenia, desfrânarea, acestea nu sunt umbre, ci sunt scrise în cer, fie cuvinte, fie fapte.

Cu ce ochi vom privi noi la Hristos în Ziua Judecăţii ?

Hristos, mai departe, aduce pilda smochinului, spre a însemna timpul. Precum vara este aproape,, când frunzele smochinului cresc, aşa şi sfârşitul lumii va fi aproape, zice el, când vor veni profeţii cei mincinoşi şi Antihrist, si se vor întâmpla acele senine.

Totodată, aceasta înseamnă că viaţa din acea lume este pentru cei drepţi vara cea duhovnicească; pe când pe păcătoşi îi aşteaptă iarna. El zice mai departe: „Nu va trece neamul acesta până ce toate aceste se vor întâmpla".

Ce înţelege El prin „toate acestea" ? Atât cele ce privesc Ierusalimul, războaiele, foametea, ciuma, cutremurele de pământ, hristoşii cei amăgitori, profeţii cei mincinoşi, răspândirea Evangheliei în toată lumea, cât şi celelalte numărate mai sus, care se vor săvârşi până la a doua venire a lui Hristos.

Dar atunci, cum putea El să zică: „neamul acesta" ? El prin aceasta nu înţelege pe cei ce trăiau atunci, ci neamul credincioşilor; căci Sfânta Scriptură întrebuinţează zicerea „neam" nu numai spre a arăta o ştiută perioadă de timp, ci spre a rosti felul şi chipul cucerniciei şi al purtării, ca Psalmistul când zice: „Acesta este neamul celor ce-1 caută pe Dumnzeu" (Ps. 23, 6).

Hristos voieşte să spună, că Ierusalimul va pieri şi o mare parte din iudei se vor prăpădi, dar neamul celor credincioşi va rămâne, nu se va birui de foamete şi de ciumă, de cutremure şi de războaie, de profeţii cei mincinoşi şi de amăgitori, în sfârşit, spre a-i întări şi mai mult în credinţă, El adaugă: „Cerul şi Pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece", adică mai degrabă se va nimici cerul şi pământul, cu toată tăria lor cea mare, decât să nu se împlinească ceva din cuvintele Sale. El cu aceasta voieşte să arate, totodată, că Biserica, pe care El a întemeiat-o, este mai înaltă şi mai trainică decât cerul şi pământul, iar El este Plăsmuitorul a toată lumea, Domnul şi Stăpânul cerului şi al pământului.

Cuvant
la Sfânta şi Marea Marți

„Dați lui Dumnezeu
cele ce sunt ale lui Dumnezeu"
(Mt. 22, 21)

Impotriva lenevirii de a veni la Biserică

Ni se pare că n-am isprăvit nimic, când ne-am dat osteneala de a vă îndemna să fiți mai osârdnici cu vizitarea adunării, unde se face slujirea cea dumnezeieească; căci iarăşi Biserica este deşartă şi părăsită de fiii ei. De aceea, eu iarăşi trebuie să vă îngreunez si să vă fiu povară, pe de-o parte dojenind pe cei de față, pe de alta probozind pe cei ce lipsesc. Pe aceştia din urmă, pentru că rămân în lenevire şi în uşurătatea minții lor, iară pe voi, pentru că nu vă îngrijiți cu râvna cuvenită pentru mântuirea confraților voştri.

Eu iarăşi sunt silit să vă îngreunez şi să vă fiu povară, nu pentru mine şi pentru folosul meu, ci pentru voi şi pentru mântuirea voastră, care îmi este scumpă. Poate să se supere pe mine oricine vrea, poate să mă ocărască pentru aceasta şi să mă vorbească de rău, că totuşi nu voi înceta de a vă fi povară, în felul acesta, şi această împovărare este lucrul cel mai bun, pe care-1 pot eu face.

Căci poate, poate că tocmai prin aceasta vă veți sfii şi de acum înainte vă veți îngriji pentru mântuirea fraților voştri, ca nu de-a pururea să fiți proboziți pentru unul şi acelaşi lucru. Căci ce-mi foloseşte mie, când voi lăudați predicile mele, dar nu umblați după fapta bună; şi ce mă va vătăma pe mine, când voi îmi veți retrage lauda voastră, dar eu voi vedea că fapta bună şi cucernicia voastră cresc ?

Nu aplauzele ascultătorilor, ci îndreptarea lor este adevărata laudă pentru un predicator. Cuvintele care plac pier repede în aer, iară îndreptarea ascultătorilor este pentru predicator şi pentru ascultători un folos durabil şi netrecător. Lauda voastră poate numai aici jos, pe pământ, să dea predicatorului însemnătate, iară îndreptarea sufletelor voastre îi va da lui duh de veselie, când se va înfățişa la scaunul Judecății lui Hristos.

A nu se îngriji cineva de mântuirea celorlalți oameni nu este un păcat mic, ci acesta merită o pedeapsă aspră şi neînlăturată, cum s-a întâmplat robului aceluia din Evanghelie, care a îngropat talantul său în pământ.

El a fost dojenit nu pentru vreo purtare fără de orânduială în viața sa privată, nici pentru vreo necesitate, căci el a întors totul neatins. Dar vinovăția lui a stat în aceea că el n-a dobândit talantul, nu 1-a îndoit, iar pentru aceasta a fost vrednic de osândit.

Din aceasta vedem că, spre a se mântui cineva, nu este de ajuns ca noi înşine să fim aprinşi ele râvnă pentru slujirea de Dumnezeu; cineva trebuie să îndoiască talantul său, iar aceasta se face când noi ne îngrijim nu numai de mântuirea sufletului nostru, ci şi de a confraților noştri.

Sluga aceea, desi a zis. „Iată, ce-i ai al tău" (Mt. 25, 25), totuşi aceasta n-a fost deajuns pentru apărarea sa, căci Domnul a zis către dânsul: „Se cuvenea ție să fi dat argintul meu schimbătorilor".

Socoteşte acum cât de uşoare sunt poruncile Domnului ! Adică omul cere de la sluga sa, care a împrumutat bani de la stăpânul său, ca ea să-i aducă iarăşi îndărăt; Dumnezeu însă nu face aşa; El cere numai ca talantul să fie dat cu împrumut, şi nu ne face răspunzători de înturnarea lui. Aceasta va să zică: ***îndeamnă pe aproapele tău, dă-i sfatul tău, fă numai datoria ta, iar a-1 îndupleca nu stă în puterea ta.***

Dumnezeu cere numai ca tu să pui talantul tău şi să-1 dai la dobândă.

Ce este mai lesne decât aceasta? Şi cu toate acestea, sluga aceea a numit pe Domnul său aspru şi nemilostiv.

Aşa fac slugile cele rele şi leneşe, ele totdeauna aruncă greşalele lor asupra stăpânilor. De aceea a fost acela pedepsit şi legat şi aruncat în întunericul cel mai dinafară. Pentru aceea, ca să nu ne întâmpine si pe noi acelaşi lucru, să îndemnăm şi să sfătuim pe frații noştri, fie că ascultă ei cuvintele noastre sau nu. Dacă ei ne vor urma, se vor ferici şi pe dânşii şi pe noi; iară dacă nu ne vor urma, vor trage asupră-le cea mai grea osândă, fără ca noi, în ce ne priveşte, să suferim cea mai mică vătămare.

Noi ne-am făcut datoria, le-am dat sfatul şi povățuirea cea bună; ne-urmarea lor nu poate a ne aduce vreo vătămare.

Nu atunci păcătuim noi, când nu câştigăm pe alții, ci numai atunci când neglijăm de a le da îndemn şi povățuire. Iară dacă noi totdeauna i-am îndemnat şi i-am sfătuit bine, de acolo înainte, Dumnezeu nu pe noi, ci pe dânşii are să-i tragă la socoteală.

însă omul pe care cineva de-a pururea îl sfătuieşte şi-1 învață, abia este cu putință ca la sfârşit să nu se îndrepteze şi să nu se facă râvnitor. Eu pot la aceasta să aduc o zicătoare cunoscută, care spune că apa, picând necontenit pe o piatră, la sfârşit o găureşte. Ce este mai moale decât apa şi ce este mai vârtos decât piatra ? Cu toate acestea, necontenirea picurării biruieşte firea cea vârtoasă a pietrei. Iară dacă necontenirea poate birui chiar firea, cu atât mai vârtos va putea ea să biruiască voia; creştinătatea, iubiților, nu este o jucărie, un lucru de a doua mână. Aceasta noi o spunem de-a pururea, şi totuşi nimica nu isprăvim. Ce gândiți voi, câte dureri simt eu, când observ că în zilele de sărbători mulțimea cea mare se aseamănă cu valurile cele nenumărate ale mării, iară acum nu se arată la slujirea de Dumnezeu nici a suta parte din acea mulțime ?

Unde sunt acum aceia care ne îmbulzesc în zilele de sărbători ? Eu îi caut, îi jelesc acum, gândind câți dintre dânşii iarăşi se duc la pieire după ce au fost mântuiți odată, cât de mulți frați văd eu lipsind, cât de mic este numărul celor ce doresc mântuirea şi ce mare parte a Bisericii se aseamănă unui trup mort şi nemişcat. Dar voi veți zice, poate: ce ne pasă nouă ?

Trebuie să vă pese foarte mult. Vai acelora care nu caută să mântuiască pe confrații lor, nu-i îndeamna, nu le dau sfat! Trebuie să vă pese vouă, celor ce nu-

i siliți şi nu-i întoarceți de la uşurătatea minții şi de la lenea lor. Cum că noi nu trebuie să ne îngrijim numai de noi, ci si pentru alții, Hristos ne-a arătat-o lămurit, când ne-a numit sare, aluat şi lumină *(Mt.* 5, 13; 14 şi 13, 33). Căci anume aceste lucruri sunt folositoare şi avantajoase pentru alții.

Lumina luminează şi se arată nu pentru dânsa însăşi, ci pentru aceia care şed în întuneric. Şi tu eşti o lumină - nu pentru ca să ai lumină pentru tine singur, ci pentru ca să poți întoarce şi pe cei rătăciți. Căci la ce foloseşte lumina dacă ea nu poate sluji celor ce şed în întuneric ?

Si ce foloseşte un creştin, dacă el nu câştigă pe nimenea şi nu întoarce pe nimenea în fapta cea bună?

Tot aşa sărează sarea, nu pe sine însăşi, ci împiedicând alte trupuri ca să nu treacă în putrejune şi nelasându-le să se piardă. Asemenea trebuie să faci şi tu. Dacă Dumnezeu te-a făcut sare duhovnicească, tu eşti dator a săra şi a împrospăta membrele care trec în putrejune, adică pe confrații tăi, care sunt leneşi şi cugetă cele pământeşti, a-i depărta de lene ca de putrejune; şi iarăşi a-i lega cu trupul Bisericii.

Tot pentru aceasta Dumnezeu te-a numit aluat, încă şi aluatul nu se dospeşte pe sine însuşi, ci plămădeala, oricât de mare sau mică ar fi ea. Aşa trebuie să fiți şi voi. ***Chiar de ați fi puțini după număr, totuşi după credință şi după râvna cea cucernică trebuie să fiți puternici şi tari***.

Deci, precum aluatul nu este slab, cu toată micimea lui, ci prin puterea sa cea lăuntrică covârşeşte toată plămădeala, aşa si voi puteți întoarce la râvnă un număr mult mai mure, numai de veți voi.

învinovățiți vara, căci aud pe unii făcând aceasta şi zicând: „Căldura acum este prea mare, zăduful este nesuferit, nu putem să ne strângem şi să ne înghesuim într-o adunare prea mare, ne umplem de sudoare şi de năduşeală"; cand ziceți aceasta, în adevăr mie-mi este ruşine de voi, căci acestea sunt vorbe femeieşti, de nimica şi fără putere.

Este o adevărată ruşine măcar a răspunde la astfel de dezvinovățiri, dar totuşi trebuie să facem aceasta; căci dacă voi nu vă roşiți a spune acestea, cu atâta mai puțin trebuie să roşim noi de a vă răspunde. Deci, ce să vă răspundem noi la aceste pricinuiri ? Eu vă voi aminti istoria celor trei bărbați din cuptorul cel cu foc, care în mijlocul flăcărilor ce-i înconjurau din toate părțile, ce se atingeau de gura şi de ochii lor şi amenințau a-i năbuşi, totuşi n-au încetat a aduce Domnului Dumnezeu cântarea cea sfântă a laudei, în mijlocul focului îl lăudau mai veseli decât pe o drăgălaşă pajişte.

Pe lângă aceasta vă voi aminti de Daniil şi de groapa leilor din Babilon, încă şi de o altă groapă plină de noroi, care era aproape să înăbuşească pe profetul Ieremia. Pe cei ce vor să dezvinovățească nevenirea lor la Biserică prin arşiță, îndată îi voi duce de la această groapă la temniță şi le voi arăta cum Pavel şi Syla sunt încătuşați acolo, plini de vânătăi şi de răni, cu trupul sfâşiat de mulțimea loviturilor, cum ei totuşi în mijlocul nopții cântau laude lui Dumnezeu şi săvârşeau prea sfânta lor priveghere. Toți aceşti sfinți din cuptorul cel înfocat,

din groapa leilor, din temniță, din cătuşi şi din tot felul de pătimiri nespuse, niciodată nu s-au îngreuiat de toate acestea, ci le-au suportat cu o râvnă neobosită, într-o evlavie arzătoare şi preamărire a lui Dumnezeu.

Noi însă, care nici măcar o mică parte din pătimirile acelor sfinți nu am răbdat, am vrea să ne lăsăm de îngrijirea mântuirii sufletelor noastre pentru căldură, pentru puțină arşiță şi sudoare, a ne feri de adunările servirii dumnezeieşti, şi în locul lor să ne amestecăm în societățile cele pierzătoare, care nu au în sine nimic sănătos ? Nu este aceasta o nebunie ?

Cuvântul lui Dumnezeu este o rouă atât de plăcută şi drăgălaşă, iar tu vorbeşti de arşiță ? Hristos zicea curat: „Apa pe care Eu o dau omului se va face într-însul izvor săltător întru viața cea veşnică" (In. 4, l, 4); şi iarăşi: „Cel ce crede întru mine, precum a zis Scriptura - râuri de apă vie vor curge din pântecele lui" (In. 7, 38).

Când ai tu izvoarele şi râurile cele duhovniceşti, spune-mi, te mai temi de arşița cea trupească ? Când este vorba de târg, unde este aşa de mare zgomot, aşa de cumplită înghesuială si aşa de nesilnică arşiță, nu te aperi cu căldură, şi totuşi nu poți zice, că în târg suflă numai vânt plăcut şi răcoros, iară aici în Biserică s-a strâns tot pripecul şi arşița.

Mai degrabă este cu totul dimpotrivă, căci Biserica este podită cu pietre răcoroase, împotriva razelor soarelui ea este apărată prin ziduri şi acoperământ şi prin bolți înalte, acolo, din contră, fiecare loc este expus razelor celor arzătoare ale soarelui, pe lângă aceea, acolo domneşte o înghesuială cumplită, mult fum şi praf, şi încă multe altele, care pricinuiesc greutăți. Din aceasta vedem că astfel de pricinuiri şi dezvinovățiri ale nevenirii la Biserică, precum le-am pomenit eu, trebuie a le însuşi lenevirii şi moleşirii sufletului care nu este încălzit de flacăra Sfântului Duh.

Insă eu adresez vorba mea nu tocmai celor absenți, ci mai vârtos vouă, care nu-i atrageți aici, nu-i opriți de la lenevirea lor şi nu-i faceți să vină la această masă mântuitoare. Când slugile voiesc să săvârşească o lucrare împreună, cheamă pe toți soții lor; voi însă când aveți să săvârşiți o slujbă duhovnicească Domnului Dumnezeu, slujirea cea dumnezească, nu vă îngrijiți de soții voştri la slujire, ci-i lăsați a pierde acest mare câştig. Dar dacă ei nu voiesc? Va zice cineva: stăruieşte asupră-le, nu-i lăsa până ce vor voi! Dacă vor vedea că noi nu-i slăbim, ba necontenit îi zorim, vor voi şi ei. Dar toate acestea sunt numai o îndoială şi o dezvinovățire de nimic.

Câți părinți sunt aici care n-au cu dânşii pe copiii lor ? Nu poți tu oare nici pe copiii tăi să-i aduci aici ? De aici înțelegem noi că mulți lipsesc din această adunare nu numai pentru lenevirea lor, ci şi pentru că voi nu v-ați făcut datoria.

Dacă voi până acum nu ați fost râvnitori la aceasta, trebuie să fiți cu atât mai mult de acum înainte. Fiecare să aducă, de acum, la Biserică, împreună cu dânsul, pe vreunul dintre cei de aproape ai săi; tatăl să-şi aducă fiul, fiul pe tatăl său, bărbatul pe nevasta sa, femeia pe bărbatul său, stăpânul pe sluga sa, fratele pe frate, prietenul pe prieten; unul să încurajeze şi să îndemne pe altul a se arăta

toți aici. Ba nu numai pe prietenii noştri, ci încă şi pe vrăjmaşii noştri să-i invităm la această comună comoară ele norocire. Şi când vrăjmaşul va vedea această grijă a ta pentru mântuirea sufletului său, desigur îi va trece ura asupra ta.

Zi celui ce nu voieşte să meargă la Biserică: nu te ruşinezi tu oare de jidovi, care cu aşa mare strictețe păzesc sâmbăta lor şi chiar înaintea serii acelei zile se opresc de orice lucru ? Vineri, când soarele se pleacă spre apus, ei curmă toate afacerile, cumpărarea şi vânzarea încetează. Jidovii încă şi acum păzesc legea lor atât de curat, măcar că vremea ei a trecut şi măcar că ea nu le ajută, ci mai mult îi vătăma; iară tu, care de la umbră ai trecut la lumină şi te-ai învrednicit a vedea soarele dreptății, tu, care ai dreptul de cetățenie al cerului, si căruia ți s-a încredințat adevărul, tu nu vei voi oare să arăți o râvnă aşa de mare ca jidovii?

Numai pe o mică parte a zilei te chemăm aici şi tu nu vei voi oare nici această mică parte să o întrebuințezi spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu ? Spune-mi, ce iertare poți tu nădăjdui ? Cu ce poți tu oare să te dezvinovățeşti temeinic şi cuviincios ? Este cu neputință, aşa cum este cu neputință ca cineva, fiind atât de leneş şi uşuratic de minte, să dobândească iertare, chiar de ar făptui el mii de treburi şi isprăvi pământeşti.

Nu ştii tu că, dacă vei veni aici şi te vei ruga lui Dumnezeu, atunci treburile tale vor merge mai bine ?

Tu ai multe griji vremelnice ! Tocmai de aceea vino aici, pentru ca prin părtăşia ta la această adunare să câştigi ajutorul lui Dumnezeu şi, liniştindu-te, iarăşi să te duci de aici. Tu vei câştiga atunci pe Dumnezeu întru ajutorul tău şi, susținut de mâna cea cerească, nu vei mai fi biruit de duhurile cele rele.

Dacă tu iei parte la rugăciunea Episcopului, părintelui nostru, şi la evlavia obştească, dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu, dacă cu chipul acesta dobândeşti ajutorul cerului şi ieşi de aici înarmat cu aceste arme, atunci nici Satana nu te va mai putea vătăma, nici vreunul dintre oamenii cei înrăutățiți, a căror ocupație este de a jigni şi de a cleveti pe alții.

Iară dacă tu fără aceste arme te duci de la casa ta la târg, lesne vei putea fi biruit de toți cei ce te pândesc. De aici vine că multe din afacerile noastre, atât private, cât şi publice, nu merg după dorința noastră; de aici vine că noi nu ne grijim înainte de toate de suflet şi de duh, ci nesocotim orânduiala, pradă treburilor celor lumeşti. De aici vine că toate merg aşa pe dos şi fără de rânduială, si domneşte o confuzie aşa de mare.

Mai zic încă o dată, socotiți ce durere mare trebuie să simtă sufletul meu, cand gândesc că în sărbători toată cetatea de la sine şi fără invitare se grămădeşte aici; iară dacă a trecut sărbătoarea, nimeni nu mai vine aici, chiar de m-aş osteni şi i-aş invita toată ziua ?

Aceasta cu adevărat mi-a pricinuit mult necaz, şi eu am zis în sine-mi: sfatul şi îndemnarea sunt zadarnice, voi faceți toate numai din obicei, şi prin predicarea mea nu vă faceți mai buni şi mai râvnitori. în sărbători veniți aici

mulțime, iară dacă a trecut sărbătoarea, atunci se vede că predica mea nu a adus nici un folos.

Nu dovediți voi oare cu acestea, că predica mea, întrucât va priveşte pe voi, este nefolositoare şi de prisos?

Poate că noi pe mulți i-am supărat cu cuvintele noastre. Dar tocmai cei leneşi nu prea iau la inimă dojana noastră, altminterea ar trebui ca ei să lepede uşurătatea minții şi să se facă mai osârdnici.

Spune mie, poți tu oare trage din vreo afacere lumească atât de mare folos, pe câtă pagubă îți aduce lipsirea de la Biserică ? Este cu neputință de a trage din vreo altă societate atâta folos, pe cât din această sfântă adunare.

Tu gândeşti poate la sala judecății, la casa sfatului, sau la palatul împărătesc. Este adevărat, noi aici în Biserică nu dăm nimănui vrednicii şi dregătorii, comandamente ori altele asemenea; dar noi dăm aici o vrednicie, care este mai mărită decât cea împărătească; de fapt nu noi, ci harul lui Dumnezeu dă aici această vrednicie. Dar care este acea mare vrednicie pe care o primesc cei ce vin aici ? Ei se învață a birui patimile cele nebuneşti, a stăpâni poftele cele păcătoase, a învinge mânia, a înăbuşi zavistia şi a subjuga deşertăciunea.

Un împărat, care sade pe tronul său împodobit cu coroană, nu este aşa de mărit ca omul la care mintea sade pe scaun, domneşte peste patimile cele înjosite şi se împodobeşte cu această putere precum cu o coroană mărită. Spune-mi, ne folosesc oare porfira şi hainele cele pompoase, si coroana cea înfrumusețată cu pietre scumpe, dacă sufletul este robul patimilor?

Ce ne foloseşte nouă a fi liberi şi mari, dacă partea cea mai însemnată a noastră, sufletul, suspină într-o robie înjositoare ? Precum nu ne foloseşte nouă nimic, când trupul nostru din afară pare sănătos iară înlăuntru îl ard frigurile, aşa nu ne ajută nouă stăpânirea cea pământească, ba chiar nici tronul cel împărătesc, când înlăuntru sufletul este sfâşiat de poftele cele sălbatice şi duhul este răsturnat de pe tronul stăpânirii de către patimi, încât se gârboveşte de silnicia lor şi tremură de năpădirile lor.

Deci pentru ca să nu ni se întâmple una ca aceasta, de aceea aleargă la noi Profeții şi Apostolii, din toate părțile, cu Sfintele Scripturi şi cu îndemnurile şi sfătuirile lor domolesc patimile noastre, îmblânzesc sălbăticia poftelor noastre, ajutându-ne a ajunge la o domnie care este mai mărită decât o împărăție.

Pentru aceasta am zis eu că cel ce se depărtează de la slujirea de Dumnezeu şi se lipseşte de aceste sfătuiri, singur se răneşte pe sine de moarte, vatămându-se însuşi mai mult decât orice altă vătămare ar putea să fie pe pământ. Dimpotrivă, cei ce vin aici trag mai mare folos decât de oriunde de aiurea, precum am arătat în curgerea cuvântării noastre.

Legea lui Moise a zis: „Să nu te arăți înaintea Domnului Dumnezeului tău deşert" (Ieş. 23, 15) Deci, dacă fără de jertfă nici la templul Vechiului Testament nu se putea merge, cu atât mai mult trebuie a aduce cu sine jertfa, când cineva se adună cu frații săi la slujirea de Dumnezeu cea creştinească.

Iară jertfa, pe care cineva trebuie să o aducă cu sine, este mai mărită şi mai nobilă decât aceea din legea veche, căci aici omul are să aducă jertfă lui Dumnezeu propriul său suflet.

Nu ştii că sunt păsări care ademenesc la sine pe altele ? Aşa să facem şi noi, căci cum ne vom putea noi oare dezvinovăţi, când animale necuvântătoare ademenesc la sine pe altele de felul lor, iară noi, care suntem înzestraţi cu minte şi cu judecată, să neglijăm oare o astfel de prinsoare ?

De aceea eu vă zic: mergeţi pe la casele confraţilor voştri, aduceţi-i cu voi la maica noastră cea obştească, la Biserică.

Nu este de ajuns să auzim; trebuie să şi facem. Ba încă ne atragem o pedeapsă mai mare, când noi măcar că de-a pururea auzim sfătuirile, dar nu facem ce se zice. Apostolul zice aşa: „Nu cei ce aud legea sunt drepţi la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptaţi" (Rom. 2, 13).

Aceasta în ce-i priveşte pe cei ce ascultă. Dar nici predicatorul nu are nici un folos de la cuvântarea sa, dacă purtarea lui nu corespunde învăţăturii sale şi dacă nu pune în concordanţă viaţa sa cu cuvântarea sa.

Ascultă ce zice Psalmistul şi Apostolul. Psalmistul scrie: „Păcătosului i-a zis Dumnezeu: pentru ce tu povesteşti dreptăţile mele, şi iei aşezământul de lege al Meu prin gura ta, iară tu ai urât învăţătura" (Ps. 49, 17-18).

Iar Apostolul Pavel aşa grăieşte către cei ce se îngâmfează pentru învăţătura lor: „Tu te bizuieşti a fi povăţuitorul orbilor şi lumină celor din întunerec, îndreptător celor fără de minte, învăţător celor neştiutori; dar pentru ce înveţi numai pe alţii, iară pe tine însuţi nu te înveţi?" (Rom. 2, 19-21).

Deci, fiindcă mie predicarea, iară vouă ascultarea nimic nu ne folosesc, dacă nu facem ceea ce se zice, ba încă prin aceea mai mult se măreşte osânda noastră, de aceea noi să nu ascultăm numai în linişte cuvântul lui Dumnezeu, ci să-1 şi aplicăm în fapte.

Este foarte bine când cineva de-a pururea aude cuvântul lui Dumnezeu; dar oricât de bine este aceasta, totuşi rămâne fără folos, dacă nu unim cu ea şi ascultarea, care împlineşte voia lui Dumnezeu. Aşadar, să nu veniţi aici în zadar şi fără roadă, ci precum eu de multe ori v-am rugat, şi nu voi înceta de a vă ruga, puneţi toată râvna voastră, spre a-i aduce aici pe fraţii voştri; îndemnaţi pe cei rătăciţi si daţi-le sfat bun, nu numai cu cuvintele, ci şi cu fapta, că învăţarea prin fapte este cea mai puternică.

Chiar de nu ai vorbi, dar dacă la ieşirea ta din Biserică vei arăta celor ce au rămas afară de ea, prin aerul tău, prin căutarea ta, prin glas, prin mers şi prin toată fiinţa ta, folosul ce ai câştigat de la Biserică, chiar aceasta este de ajuns, spre a-i sfătui şi îndemna şi pe dânşii să vină la Biserică. Adică noi trebuie să ieşim din Biserică, aşa cum am ieşi din locul cel mai sfânt, aşa cum am ieşi chiar din cer, mai îndreptaţi, mai înţelepţi, mai serioşi şi mai legiuiţi în toate cuvintele şi faptele noastre.

Când femeia pe bărbat, tatăl pe fiu, fiul pe tată, sluga pe stăpân, prietenul pe prieten şi vrăjmaşul pe vrăjmaş se vad astfel ieşind din Biserică, atunci toţi

trebuie să recunoască de ce mare folos ne-am împărtăşit noi aici; ei trebuie să recunoască folosul acesta, când vor vedea că noi ne-am făcut mai blânzi, mai răbdători şi mai cucernici.

Gândeşte numai la ce taine ai fost de față în Biserică, că tu aici ai fost în ceata Serafimilor, ai fost în rândul cetățenilor cerului, ai cântat cu îngerii, ai vorbit cu Domnul întru rugăciune şi te-ai unit cu Hristos.

Dacă noi înşine suntem într-o întocmire dreaptă, nu avem nevoie de vorbe multe ca să îndemnăm a veni la Biserică pe cei ce lipsesc, ci mai vârtos ei vor pricepe, din folosul cel mare de care ne-am împărtăşit, pierderea pe care ei au suferit-o, iar pe viitor se vor grăbi a veni şi ei la Biserică, ca să se împărtăşească la rândul lor de acest folos.

Când ei chiar din cele din afară ale voastre vor vedea frumusețea sufletului vostru, ei de ar fi oricât de nesimțitori, totuşi desigur se vor aprinde de dorul unei asemenea frumuseți. De aceea noi să împodobim omul nostru cel dinlăuntru, iar ceea ce am auzit aici în Biserică, în afară de ea să le punem în lucrare ! Precum luptătorul dă dovadă la săvârşirea luptei de cele ce a învățat în şcoala de gimnastică, aşa şi noi în afacerile vieții trebuie să arătăm cele ce am învățat aici în Biserică. Amin.

Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi

„ Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu,
întru Mine petrece şi Eu întru el"
(In. 6, 56)

Despre Sfânta Cină

Noi avem de gând a ne apropia de masa cea prea sfântă, care umple pe fiecare de o sfială cucernică. Să ne apropiem dară de ea cu o conştiinţă curată. Să nu fie aici vreun Iuda, care poartă în inimă înşelăciunea împotriva aproapelui său, să nu fie vreun înrăutăţit, care ascunde în sufletul său otrava prihanei.

Aici se află de faţă însuşi Hristos, spre a găti pentru noi această masă, căci nu omul a putut să prefacă pâinea şi vinul în trupul şi în sângele lui Hristos, ci preotul stă acolo numai spre a înfăţişa pe Hristos şi a săvârşi rugăciunea; numai harul şi puterea lui Dumnezeu lucrează acea prefacere. „Acesta este trupul Meu" (Lc. 22, 19). Aşa se rosteşte cuvântul, care aduce acea prefacere. Precum glasul acela, care a zis: „Creşteţi şi vă înmulţiţi, şi umpleţi pământul" (Fac. 1, 28), deşi era numai un cuvânt, dar a trecut în faptă, şi a înmulţit omenirea, aşa şi la Cina cea Sfântă glasul acesta al lui Dumnezeu înmulţeşte harul la toţi cei ce se împărtăşesc din ea cu vrednicie.

De aceea să nu fie părtaş la această sfântă masă nici un făţarnic, nici un înrăutăţit, nici un răpitor, nici un hulitor, nici un învrăjbit, nici un zgârcit, nici un beţiv, nici un lacom de avere, nici un desfrânat, nici un pizmăreţ, nici un fur, nici unul cu răutatea ascunsă în inimă, ca nu cumva el însuşi să-şi atragă judecata, adică hotărârea osândirii. Iată, Iuda s-a împărtăşit cu nevrednicie din Cina cea tainică, şi apoi de acolo s-a dus şi a vândut pe Domnul. De aici tu trebuie să vezi că diavolul tocmai asupra acelora are stăpânire, care cu nevrednicie se împărtăşesc din această Sfântă Taină, şi că ei înşişi se aruncă într-o osândă încă mai mare.

Eu aceasta o zic nu pentru a vă înspăimânta de această sfântă masă, ci pentru a vă face mai cu luare aminte. Adică, precum hrana cea trupească, intrând într-un stomac bolnav, mai mult sporeşte boala, aşa hrana cea sufletească, gustându-se cu nevrednicie, mai mult măreşte răspunderea şi osânda. De aceea vă conjur să nu ascundem în sufletul nostru nici un gând păcătos, ci să curăţim inima noastră, căci noi suntem Biserica lui Dumnezeu, dacă facem aceasta! Aşa, să curăţim sufletele noastre, şi să facem aceasta curând.

Cum şi în ce chip ? - întrebi tu. Iată cum: dacă tu ai ceva împotriva vrăjmaşului tău, stârpeşte mânia şi curmă duşmănia, pentru ca la această masă să dobândeşti iertarea păcatelor tale. Tu te apropii de jertfa cea prea sfântă, cea înaltă. Hristos este aici Cel jertfit. Socoteşte, deci, pentru ce Hristos S-a adus pe Sine jertfă ? El a pătimit de bună voie, pentru ca să surpe zidul ce era între

Dumnezeu şi oameni, să împace cerul şi pământul, iar pe tine, din vrăjmaş lui Dumnezeu, să te facă iarăşi soț al îngerilor.

Hristos a dat viața Sa pentru tine, iară tu nu voieşti să curmi vrăjmăşia contra aproapelui tău ? Cum poți tu aşa să te apropii de masa păcii ?

Domnul nu a pregetat pentru tine a răbda toate patimile, iar tu pregeți a te lepăda de mânia ta!

Gândeşte, însă, că dragostea este rădăcina, izvorul şi muma a tot binele.

Dar pentru ce nu voieşti tu să ierți ?

„M-a mâhnit foarte adânc, zici tu, mi-a făcut o nedreptate înmiită, m-a adus chiar la primejdie de viață".

Dar ce sunt toate acestea ? El, totuşi, nu te-a răstignit, ca jidovii pe Domnul! Dacă tu nu ierți mâhnirea pricinuită ție de aproapele tău, nici Tatăl cel ceresc nu-ți va ierta ție păcatele tale; şi cu ce conştiință vei putea tu să te rogi şi să zici: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfințească-se numele Tău", şi celelalte mai departe?

Hristos tocmai pentru mântuirea oamenilor a dat însuşi sângele Său, pe care aceştia 1-au vărsat. Ce poți tu să faci, care să se asemene cu aceasta ?

Când, tu nu ierți pe vrăjmaşul tău, strici nu atât lui, cât ție însuți, gătindu-ți pentru ziua cea viitoare a Judecății o osândă veşnică.

Căci Dumnezeu de nimenea nu se îngrețoşază aşa de tare şi pe nimenea nu osândeşte aşa de mult ca pe cel ce rămâne neîmpăcat, a cărui inimă este umflată de mânie şi aprinsă ele izbândire.

Ascultă, numai, ce zice Domnul: „Când aduci darul tău la altar, şi acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului şi mergi de te împacă mai întâi cu fratele tău; apoi, venind, adu darul tău" (Alt. 5, 23-24).

Ce zici ? Trebuie oare eu să las darul şi jertfa ? Desigur, aceasta este ***jertfa păcii***, ***iar dacă tu nu năzuieşti la pace, părtăşia ta la jertfă nu-ți aduce nici un folos.***

Aşadar, dobândeşte mai întâi pacea, apoi vei putea să tragi şi folosul de la jertfă. Pentru pace este întemeiată această jertfă, căci pentru aceasta a venit în lume Fiul lui Dumnezeu, pentru ca iarăşi să împace neamul omenesc cu Tatăl, precum zice Pavel: „Acum El a împăcat toate şi a nimicit vrajba pe cruce" (Col. l, 22; Efes. 2, 16). Şi El însuşi nu numai că a venit ca să întemeieze pacea, ci ne şi fericeşte pe noi, dacă vom face şi noi la fel, când zice: „Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" (Mt. 5, 9).

Deci, precum a făcut Hristos, Fiul lui Dumnezeu, aşa fă şi tu acum, pe cât este aceasta omului cu putință, căutând a face pace ție şi aproapelui tău.

Dragostea este cea mai mare între faptele cele bune, pentru aceea Hristos pe împăciuitori îi numeşte „fii ai lui Dumnezeu"; şi pentru aceea El, în cuvântarea cea pentru lăsarea jertfei la altar, a pomenit numai de împăcarea cu aproapele.

Gura ta primeşte acum trupul Domnului. De aceea păstrează limba ta curată de vorbele cele de ruşine şi semeţe, de batjocură şi de hulire; căci este foarte pierzător de a întrebuința la ocară şi batjocură şi la vorbe nebuneşti limba care a fost părtaşă acestor prea Sfinte Taine.

Nu pângări cinstea pe care Dumnezeu ne-a dat-o în Cina cea Sfântă, ca ea să nu se facă pentru tine o mai mare răspundere şi păcat. Dar tu primeşti Taina cea Sfântă nu numai cu gura, ci şi cu inima; de aceea, să nu gândeşti rele şi viclenie asupra aproapelui tău, ci ține sunetul tău curat de toată răutatea.

Aş putea, iubiților, să vă vorbesc mai mult despre aceasta, dar şi cele ce s-au zis ajung pentru cei ce au primit întru sine sămânța cucerniciei, cu luare aminte şi cu pricepere, dornici să urmeze celor zise. Aşadar, vă rog neîncetat să gândiți la aceste cuvinte şi de-a pururea să vă aduceți aminte de această sfântă unire, pe care o săvârşim noi acum, la masa Domnului!

Aici sufletele noastre se curățesc şi toți ne facem mădulare ale lui Hristos; căci aici este un trup căruia toți ne facem părtaşi.

Aşa, prin aceasta, ***noi ne facem un trup, ca sfânta dragoste cea întru Hristos să lege toate sufletele noastre.***

Dacă vom face aceasta, atunci putem să gustăm hrana cea sfântă cu o siguranță îmbucurătoare si ne vom face locaşuri ale păcii celei agonisite de Hristos.

Dimpotrivă, ***dacă ne lipseşte împăcarea, atunci, de am avea mii de fapte bune, toate acelea vor fi deşarte şi zadarnice.***

Când Hristos S-a înălțat la Tatăl, în loc de bogăție şi mărire, a lăsat ucenicilor Săi altă moştenire, prin cuvintele: „Pacea Mea dau vouă, pacea mea las vouă" (In. 14, 27). însă ce bogăție şi ce comoară poate să fie mai mare şi mai scumpă decât pacea lui Hristos, care este un bine negrăit, pe care nu-1 poate cuprinde cu desăvârşire nici o minte omenească ?

Fiindcă si profetul Zaharia ştia acestea şi vedea ce mare nelegiuire este ne-pacea, de aceea a zis: „Ascultă poporul meu, fiecare să grăiască adevăr cu aproapele său şi nimenea să nu amintească întru inima sa jignirile suferite de la aproapele; fugiți de cuvintele cele mincinoase şi nu veți vedea moartea [cea sufletească], zice Domnul" (Zah. 8, 16-17). El vrea să zică: De veți fi mincinoşi şi neîmpăcați, de veți jura jurăminte mincinoase şi veți uita poruncile mele, veți muri (adică sufletele voastre se vor osândi).

Deci, iubiților, ştiind noi toate acestea, să părăsim orice mânie, să ținem pacea unii cu alții, să smulgem rădăcina răutății, să curățim conştiința noastră, să ne împărtăşim de înfricoşatele taine ale Sfintei Cine cu blândețe şi cu bunătate, să ne apropiem de masa cea sfântă cu umilință, cu smerenie, cu frică şi cu lacrimi pentru păcatele noastre, pentru ca induratul Dumnezeu, privind din cer simțămintele noastre cele paşnice, dragostea noastră cea nefățarnică şi conglăsuirea noastră cea frățească, să ne facă părtaşi tuturor bunătăților celor făgăduite, prin harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristoş,

căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine lauda şi închinăciunea în vecii vecilor ! Amin.

Cuvânt la Sfânta şi Marea Vineri

„Părintele Meu, de este cit putință, treci de la Mine paharul acesta;
însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiesti"
(Mt. 26, 39)

Eu cred că mulți se întreabă pentru ce Hristos a grăit aceste cuvinte; si cei necredincioşi vor răstălmăci aceste cuvinte, spre a întinde cursă fraților noştri celor mai slabi. Deci pentru ca noi atât năvălirea acelora să o respingem, cât si pe frații noştri săi scăpăm de nelinişte şi de strâmtoare, să observăm aceste cuvinte mai de aproape, să ne oprim la tâlcuirea acestui loc şi să pătrundem în înțelesul lui cel adânc.

Căci citirea şi audierea cuvintelor nu ajută la nimic, dacă ele nu se şi pricep încă şi vistiernicul acela al împărătesei Candakiei citea, dar cât îi lipsea ucenicul lui Hristos, care să-i tâlcuiască cele citite, el nu înțelegea. Ca nu acelaşi lucru să vi se întâmple si vouă, fiți cu băgare de seamă la cuvintele noastre, ațintiți-vă priceperea voastră şi primiți cuvântarea mea cu suflet plin de luare aminte şi râvnitor. Ochiul vostru să se uite cu agerime, duhul vostru să fie ațintit şi sufletul vostru să se curățească de toate grijile cele pământeşti, pentru ca noi să nu aruncăm cuvântul lui Dumnezeu în spini, nici pe piatră şi nici pe cale, ci să cultivăm un ogor gras şi roditor, spre dobândirea unui seceriş bogat.

Dacă veți asculta cuvintele mele aşa, veți înlesni lucrarea mea, iar voi înşivă fără osteneală veți afla cele despre vă vorbesc. Ce zice locul din Biblie, care astăzi ne preocupă ? „Părinte, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta".

Ce va să zică el cu aceasta ? Noi trebuie să dăm înțelesul cuvintelor, înainte de a le tâlcui mai departe. Aşadar, ce voieşte el să zică ? Voieşte să zică: „Părinte, de este cu putință, treacă de la mine".

Ce zici tu ? Prin urmare, nu ştia El, oare, de este aceasta cu putință sau nu ? Cine cutează a adeveri aceasta despre Hristos, măcar că cuvintele par a însemna aceasta ? însă nu trebuie să ne agățăm de un cuvânt, ci să pătrundem în înțelesul, în scopul celui ce vorbeşte, să învățăm a cunoaşte pricina şi timpul grăirii sale, şi toate acestea a le combina, spre a descoperi înțelesul cel ascuns. Dar cum putea înțelepciunea cea veşnică şi negrăită, cum putea Cel ce cunoaşte pe Tatăl, precum Tatăl cunoaşte pe Fiul, cum se putea ca Acesta să nu ştie de trebuie a pătimi sau nu? O astfel de ştiință, că cineva trebuie a pătimi, negreşit, nu este mai însemnată şi mai înaltă decât ştiința înțelepciunii celei lăuntrice şi a firii lui Dumnezeu, pe care numai singur Fiul le cunoaşte cu desăvârşire. El zice aşa: „Precum Tatăl Mă cunoaşte pe Mine, şi Eu cunosc pe Tatăl" (In.10, 15). Dar ce vorbesc eu despre Unul-Născut Fiu al lui Dumnezeu ? Chiar profeților nu le era necunoscut, de trebuia să pătimească Iisus sau nu, ci ei au spus mai

înainte, foarte lămurit si hotărât, că aceasta trebuia să se întâmple cu toată siguranța. Ei au ştiut şi au predicat că Hristos va fi răstignit, pentru ce se va face aceasta şi ce binecuvântare va curge de aici pentru omenire, că El se va îngropa, dar va învia; a ştiut vânzarea Iudei, judecata cea nedreaptă şi celelalte, toate acestea descriindu-le întocmai. Şi Acela care a trimis pe profeți şi le-a poruncit să vestească toate acestea, El însuşi să nu le fi ştiut oare ? Ce om cu judecată va zice aceasta ? Aşadar, tu vezi că acele cuvinte nu trebuie cineva să le înțeleagă cu uşurință.

Dar nu numai partea aceasta dintâi a cuvintelor acelora dă de gândit, ci şi graiurile următoare, încă şi mai mult. El zice: „De este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta". Aşadar, se pare că nu numai că nu ştia de este aceasta cu putință sau nu, ci pare încă a se feri de moartea cea de pe cruce. Căci cuvintele Sale par a avea acest înțeles: „De este iertat, aş voi să scap de cruce şi de moarte". Si cu toate acestea, cand Petru, căpetenia Apostolilor, zisese lui Hristos: „Milostiv fii Ție, Doamne, să nu fie Ție una ca aceea, ca să fii omorât" (Mt. 16, 22), El 1-a mustrat cu cuvinte foarte aspre, zicându-i: „Du-te de aici, satano, că sminteală îmi eşti; că nu cugeti cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor” (Mt. 16, 23).

Nu demult, Hristos fericise pe Petru pentru mărturisirea lui (Mt. 16, 17), iară gândirea de a nu fi răstignit I se păruse Lui aşa de nebunească, încât pe Apostolul, pe care îl fericise şi căruia îi dăduse cheile împărăției cerului, acum îl numeşte Satană, căci a zis: „Milostiv fii Ție, Doamne, şi să nu se întâmple Ție moarte pe cruce". Cum oare să nu voiască acum a fi răstignit Acela, care aşa de tare mustrase pe ucenicul Său şi aşa de aspru îl înfruntase, pentru că îi zisese: „Să nu te răstigneşti?". Şi cum putuse El, în pilda despre păstorul cel bun, să pună ca o faptă bună, de căpetenie, moartea Sa pentru oi ? El a zis aşa: „Eu sunt păstorul cel bun; iară păstorul cel bun îşi pune viața pentru oi" (In. 10, 11).

Şi apoi adaugă la aceasta: „Iară năimitul, care nu este păstor, lasă oile şi fuge, când vede lupul venind". Dacă însuşirea păstorului cel bun este de a-şi pune viața, precum însuşirea nămitului este "de a nu face aceasta, apoi cum putea tocmai Cel ce S-a numit pe Sine păstor bun să se roage a scăpa de moarte? Cum a putut El să zică: „Eu [sufletul] de la Mine însumi îl pun" (In. 10, 18)? Dacă pui tu sufletul tău propriu, de bună voie, cum poți ruga pe altul să te apere de moarte ? încă şi în alt loc zice Hristos: „Pentru aceasta Tatăl Mă iubeşte, că Eu îmi pun sufletul Meu, ca iarăşi să-1 iau" (In. 10, 17). Iară dacă El nu voieşte a se răstigni, ci se fereşte şi roagă de aceasta pe Tatăl, apoi tocmai pentru aceasta, cum poate el să fie iubit de Tatăl ?

Dragostea purcede tocmai din conglăsuirea voințelor. Şi dacă Hristos nu ar fi voit să se răstignească, cum putea Pavel să zică: „Umblați întru dragoste, precum şi Hristos v-a iubit pe voi şi S-a dat pe Sine la moarte pentru noi" (Efes.5, 2)? Insuşi Hristos zice că El voieşte să se răstignească: „Părinte venit-a ceasul, preamăreşte pe Fiul Tău" (In. 17, 1). Prin preamărire înțelege El răstignirea. Dacă El altădată ruga moartea de la Tatăl, cum de se fereşte El acum

de dânsa ? Iară cum că prin preamărire înțelege El răstignirea, ascultă ce zice de aceasta Evanghelistul Ioan: „încă nu era Duh Sfânt, că încă nu se preamărise Hristos" (In. 7, 39). înțelesul acestor cuvinte este acesta: Harul lui Dumnezeu nu se dăduse, căci mânia lui Dumnezeu nu se ridicase deasupra oamenilor şi Hristos nu mersese încă la moartea cea de pe cruce. Adică crucea a stârpit mânia lui Dumnezeu asupra oamenilor, a lucrat împăcarea, a prefăcut pământul în cer, a unit pe oameni cu îngerii, a dărâmat tăria morții, a surpat puterea diavolului, a stârpit puterea păcatului, a eliberat lumea din rătăcire, a reîntors adevărul, a speriat duhurile cele rele, a dărâmat capiştele idoleşti, a răsturnat jertfelnicele lor, a mânat fumul jertfelor, a sădit fapta cea bună şi a întemeiat bisericile.

Crucea este voința Tatălui, cinstea Fiului, bucuria Sfântului Duh, dar şi mărirea Sfântului Pavel, care zice: „Să nu fie mie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos" (Gal. 6, 14).

Crucea este mai luminoasă decât soarele si mai strălucită decât razele soarelui. Chiar de s-ar întuneca soarele, crucea totuşi străluceşte; şi soarele se întunecă, pentru că se covârşeşte de sclipirea crucii. Crucea a rupt zapisul ce era asupra noastră (Col. 2, 14), a nimicit temnița morții şi ne-a dat cea mai desăvârşită dovadă de dragoste a lui Dumnezeu: „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul-Născut Fiul său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară" (In. 3, 16). Şi Pavel zice: „Fiind noi vrăjmaşi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său" (Rom. 5, 10).

Crucea este o tărie nebiruită, o pavăză neînvinsă, siguranța bogaților, norocirea săracilor, ocrotirea celor prigoniți, înarmarea celor năpădiți, liberarea de patimi, temelia faptei celei bune, semnul cel mărit si minunat. Crucea iarăşi a deschis raiul, a vârât într-însul pe tâlharul şi a introdus în cer neamul omenesc, care era aproape să se prăpădească, nici măcar de pământ nefiind vrednic. Aşa de multe bunătăți ni s-au împărtăşit şi ni se vor împărtăşi prin cruce, şi Hristos să nu fi voit să se răstignească ! Spune-mi, cine ar putea adeveri aceasta ? Iară dacă El, într-adevăr, n-ar fi voit să se răstignească, cine 1-ar fi silit, cine 1-ar fi nevoit ? Pentru ce oare a trimis El înainte pe Profeți, ca să prevestească că El se va răstigni, şi că El voieşte aceasta; pentru ce i-a trimis înainte, dacă El nu voia să pătimească ? Si pentru ce a numit el crucea „pahar", dacă nu avea plăcere de dânsa? Căci prin aceste cuvinte El arată cât de mult doreşte crucea. Adică precum cel însetat pofteşte un pahar, tot aşa dorea El răstignirea. De aceea a zis El: „Eu doar am dorit să mănânc cu voi aceste paşti" (Le. 22, 15). Şi El a zis aceasta nu fără temei, ci pentru că după cină îl aştepta răstignirea.

Deci cum putea Acela, care numise răstignirea preamărire şi pedepsise pe Apostolul Său pentru că voia să-L oprească de la moarte, cum putea Acela, care prin pilda păstorului celui bun arătase lămurit că va merge la moarte pentru oile Sale, care declarase că avea aşa mare dor de dânşa şi că se duce la moarte de bună voie, cum putea El să se roage ca să nu-1 atingă moartea ? Dacă El însuşi n-ar fi voit să moară, nu s-ar fi putut oare împiedica vrăjmaşii Lui de la prigonirea lor ? Dar tu vezi că El de bună voie merge întru întâmpinarea lor. Şi

cand ei L-au întâlnit. El i-a întrebat: „Pe cine căutați!". Ei I-au răspuns : pe Iisus. Şi El a zis către dânşii: „Eu sunt"; atunci ei s-au ferit şi au căzut la pământ (In. 17, 4-6). Aşadar, după ce El mai întâi i-a lovit cu orbire şi le-a arătat că El putea scăpa, atunci S-a predat pe Sine lor, pentru ca tu să vezi că nu prin silă sau de nevoie, sau prin puterea prigonitorilor Săi, ci de bună voie şi nesilit a răbdat acestea, precum cu mult mai înainte se hotărâse. Pentru aceea profeții au fost trimişi înainte, pentru aceea patriarhii au prevestit aceasta şi pentru aceea crucea cu mult mai înainte a fost arătată si preînchipuită, prin cuvinte şi prin fapte.

Cu toate acestea, ceea ce acum urmează în cuvintele lui Hristos, ne pune pe gânduri şi mai mult. Adică, după ce Hristos a zis: „De este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta", El adaugă: „însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiesti". Aici, chiar după literă, se întâlnesc două voințe. Tatăl voind ca El să fie răstignit, iară El nu. Noi vedem în toate celelalte locuri ale Sfintei Scripturi că Hristos de-a pururea voieşte la fel cu Tatăl, de-a pururea este în conglăsuire cu Dânsul. Căci când El zice: „Părinte, păzeşte-i pe dânşii, ca să fie una, precum si Noi una suntem" (In. 17, 11), El cu aceasta nu zice alta decât că voința Tatălui şi a Fiului sunt cu desăvârşire asemenea. Si când zice: „Graiurile, care Eu le grăiesc, nu de la Mine le grăiesc, ci Tatăl este Cel ce grăieşte întru Mine" (In. 14, 11), iar prin aceasta arată aceeaşi. Când zice: „Eu de la Mine însumi nu am venit" (In. 7, 28) şi: „Nu pot Eu să fac de la Mine nimic" (In. 5, 30), El nu voieşte să zică că n-are putere la aceasta, ci voieşte a arăta lămurit că în vorbele, faptele si în toate lucrurile voia Lui şi a Tatălui sunt cu desăvârşire deopotrivă.

Căci cuvintele: „Eu nu grăiesc de la Mine" arată nu lipsa de putere, ci conglăsuirea lui cu Tatăl. De unde însă vine că El acum zice: „Nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiesti"; pentru ce oare Mântuitorul lumii zice aşa ? Vă rog să fiți cu mare băgare de seamă. Era foarte greu de a crede în întruparea Fiului lui Dumnezeu. Această covârşire a iubirii Sale de oameni şi mărimea pogorârii Sale erau înspăimântătoare, cerându-se multe dovezi pentru ca ele să fie socotite adevărate. Căci gândeşte, numai, ce va să zică a auzi şi a afla că Dumnezeu cel negrăit şi netrecător, care nu se poate cuprinde cu mintea, nu se poate vedea cu ochii şi nu se poate pipăi, Acela „în mâna căruia sunt marginile pământului" (Ps. 94, 4), care „caută spre pământ şi-1 face a se cutremura, Cel ce se atinge de munți şi ei fumegă" (Ps. 103, 32), a cărui strălucire, chiar când ei se pogoară, nu o pot suporta heruvimii, ci îşi acoperă fețele cu aripele lor, că Acesta care este cu mult mai înalt decât toate gândurile şi decât toate cugetele, întrecându-i pe îngeri, pe Arhangheli şi pe toate puterile cereşti, să voiască a se face om şi să primească trupul cel format din pulbere, să intre în pântecele fecioarei şi să petreacă acolo nouă luni, a se adăpa la pieptul ei si a suferi toate întâmplările omeneşti - nu este oare aceasta de cea mai mare mirare ? Iară pentru că ceea ce avea să facă era atât de miraculos şi neobişnuit, încât mulți n-ar fi putut crede, de aceea Dumnezeu a trimis mai întâi pe profeți ca să prevestească aceasta; şi a profețit încă Patriarhul Iacov, când a zis: „Din vlăstare fiul meu te-ai înălțat, te-ai culcat şi ai adormit ca un leu" (Fac. 49. 9). încă şi Isaia a zis despre Dânsul;

„Iată fecioara va zămisli şi va naşte fiu, şi se va chema numele lui Emanoil" (îs. 7, 14). Şi în alt loc zice el: „Văzutu-1-am ca un prunc şi ca o rădăcină pe pământ însetat" (îs. 53, 2). încă şi David a vorbit despre venirea Lui în trup prin cuvintele: „Pogorî-se-va ca ploaia pe lână si ca picătura ce cad pe pământ" (Ps. 72, 6), pentru că El a intrat în pântecele mumei sale fără a fi fost băgat în seamă şi fără vuiet.

Insă toate aceste prevestiri ale înomenirii Sale nu erau încă de ajuns, ci pentru ca El să fie socotit om cu adevărat, s-a supus la toate cele omeneşti. De aceea nu s-a înfăţişat El deodată ca om crescut, ci s-a născut şi s-a nutrit de mumă-Sa, a crescut şi a sporit, pentru ca prin toate acestea să fie crezută omenirea Lui cea adevărată. Ba încă nu s-a oprit la această dovadă, ci a suferit cu trupul Său toate slăbiciunile firii omeneşti, a însetat şi a flămânzit, a dormit şi a ostenit, ba a mers şi la cruce şi a pătimit atât de mult, pe cât poate vreun om pătimi.

De aceea a căzut de pe faţa Lui sudoarea ca picăturile de sânge, pentru aceea s-a întristat si s-a descurajat. Deci, precum El flămânzea si ostenea, dormea si mânca şi bea, tot aşa şi pregeta a muri, şi prin aceasta a arătat adevărata Sa omenire; căci dragostea către viaţă este sădită în firea omenească. Aşadar, spre a arăta că trupul, pe care El 1-a luat, nu este nălucire, nici părere, de aceea El a pus la iveală înaintea noastră patimile Sale.

Acesta este un temei. Afară de aceasta, pot să vă mai aduc şi un altul, care este tot aşa de însemnat; care este acesta ? Hristos a voit să înveţe pe oameni toate faptele cele bune. Iară cine voieşte să dea învăţătură dreaptă, trebuie să înveţe nu numai prin cuvinte, ci şi prin fapte. Aceasta este învăţarea cea mai bună. Când cârmaciul stă lângă învăţăcelul său, arătându-i cum să ţină cârma, uneşte vorba cu exemplul; el nu numai vorbeşte, nici numai lucrează, ci le uneşte amândouă. La fel face şi zidarul. Pune pe învăţăcelul său lângă sine şi îi arată, prin cuvânt şi prin faptă, cum trebuie să zidească. Tot aşa fac şi ceilalţi meşteri, învăţarea şi exemplul sunt pretutindeni legate la un loc. Deci, fiindcă Hristos a venit ca să ne înveţe toate faptele cele bune, de aceea El învăţa ce trebuie a face şi totodată şi El însuşi făcea; căci El zice aşa: „Cine va face şi va învăţa aşa, acela mare se va chema întru împărăţia cerului" (Ml. 5, 19).

Iată, El voia ca noi să fim smeriţi şi blânzi, şi a învăţat aceasta cu cuvintele, însă El a învăţat aceasta şi prin faptele Sale, căci după ce a zis: „Fericiţi cei săraci cu duhul, fericiţi cei blânzi" (Mt. 5, 3-4), a arătat prin faptele Sale cum trebuie a împlini această datorie. El a luat fota, s-a încins cu dânsa şi a spălat picioarele ucenicilor Săi (In. 13, 4-5). Ce a putut să fie asemenea acestei smerenii? Aşadar, El a învăţat această faptă bună nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta. Tot aşa a arătat El cu fapta blândeţea şi păciuirea Sa. Cum? El a fost lovit peste faţă de sluga arhiereului, dar zis numai atâta: „De am grăit rău, mărturiseşte de rău, iară de am grăit bine, de ce Mă baţi ?" (In. 18, 23).

El a poruncit a ne ruga pentru vrăjmaşi, dar iarăşi ne-a învăţat şi aceasta prin faptele sale. Căci când spânzura pe cruce, a zis: „Părinte, iartă-le lor, că nu

ştiu ce fac" (Le. 23, 34). Aşadar, precum El ne-a poruncit nouă să ne rugăm pentru vrăjmaşi, aşa s-a rugat şi El însuşi, măcar că şi fără de aceasta El putea să-i ierte, prin propria Sa putere.

Iarăşi a poruncit El să facem bine celor ce ne urăsc, să binecuvântăm pe cei ce ne clevetesc. Si aceasta a făcut-o cu fapta, izgonind demonii din iudei, măcar că ei îl huleau, ca şi cum ar fi El însuşi cuprins de demon. El grămădea binefacerile asupra prigonitorilor Săi şi a introdus în împărăția cerului pe cei ce au voit să-L răstignească. Mai departe zice El către ucenicii Săi: „Să nu purtați la brânele voastre nici aur, nici argint, nici aramă" (Mt. 10, 9); şi El a împlinit şi aceasta, precum singur zice despre Sine: „Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iară Fiul Omului nu are uncie să-Şi plece capul" (Mt. 8, 20).

El ne-a învăţat şi cum să ne rugăm. Apostolii au zis către Dânsul: „Doamne, învață-ne să ne rugăm" (Lc. 11, 1); şi de aceea El însuşi se ruga, pentru Ca ei să învețe de la Dânsul a se ruga. El însă trebuia să le arate lor nu numai că trebuia a se ruga, ci încă şi cum să se roage. De aceea, El le-a dat şi formula rugăciunii: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri" şi celelalte. Fiindcă El ne-a poruncit a ne ruga: „si nu ne duce în ispită", adică în primejdie, ne învață aceasta însuşi şi cu fapta, când zice: „Părinte de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta", prin care învață pe toți credincioşii a nu se arunca singuri în primejdii, ci a aştepta năpădirea vrăjmaşilor, iar atunci a arăta toată bărbăția. Ei nu trebuie a se grăbi înşişi şi a se expune primejdiei.

Aşadar, fiindcă El voia să învețe pe ucenicii Săi a se ruga, se roagă şi El însuşi, după firea Sa cea omenească, nu însă după cea dumnezeiească. Iară ca om s-a rugat El, pentru ca să ne învețe că trebuie să ne rugăm pentru izbăvirea noastră din primejdii. Iară dacă izbăvirea noastră va fi cu neputință, atunci să respectăm hotărârea cea dumnezeiească. De aceea a zis El: „însă nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu". Aceasta nu trebuie a se înțelege ca şi cum El ar avea altă voință decât Tatăl; şi cuvintele acestea trebuie să fie învățătură pentru oameni, ca ei, chiar când sunt în necaz şi în primejdie, când tremură şi nu le place a muri, totuşi trebuie să supună voința lor voinței Lui Dumnezeu. Pavel ştia aceasta şi a şi împlinit-o. El a rugat pe Domnul ca să depărteze ispitele de la dânsul şi a zis: „De trei ori pe Domnul am rugat" (II Cor. 12, 8), dar fiindcă aceasta nu era voia Domnului, el a adăugat: „de aceea binevoiesc întru neputință, în nevoi şi în prigonire" (II Cor: 12, 10). Voiesc să vă spun aceasta mai lămurit.

Pavel era înconjurat de multe primejdii şi s-a rugat ca să se mântuiască de dânsele. Dar a auzit cum Dumnezeu i-a zis: „Destul îți este harul Meu, că puterea Mea întru neputințe se săvârşeşte" (II Cor. 11, 9); şi după aceea el a ştiut care era voia lui Dumnezeu, supunându-şi voia sa voii lui Dumnezeu.

Aşadar, Hristos amândouă acestea ne-a învățat prin rugăciunea Sa, să nu ne aruncăm înşine în primejdii, ci să ne rugăm pentru depărtarea primejdiei. Dacă ea totuşi ne-a ajuns, să o întâmpinăm cu bărbăție şi cu răbdare şi să supunem voința noastră voinței lui Dumnezeu. Deci, ştiind noi acestea, să ne

rugăm, ca să nu cădem în ispită: iară dacă am căzut în ea, să cerem de la Dumnezeu răbdare şi putere şi totdeauna să supunem voința noastră voinței Lui. Atunci vom petrece viața aceasta de acum în linişte şi vom dobândi bunătățile cele viitoare; cărora fie să ne învrednicim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, acum şi pururea şi în vecii vecilor ! Amin.

Cuvant la Sfânta şi Marea Joi

Despre vânzarea săvârşită de Iuda

Timpul de faţă ne aduce aminte a vorbi de grozava crimă a celui ce a vândut pe Hristos Domnul, în ziua de astăzi Iisus fu predat de ucenicul Său în mâinile iudeilor, însă voi, care auziţi aceasta, nu vă tânguiţi pentru Iisus cel vândut, ci mai vârtos tânguiţi şi jeliţi pe Iuda, vânzătorul Său. Căci Iisus, prin aceea că a fost vândut, a mântuit lumea, pe când Iuda, prin vânzarea sa, şi-a aruncat sufletul în pierzanie. Iisus cel vândut şade acum de-a dreapta Tatălui, în veci; iară Iuda vânzătorul îşi are locul în iad şi suferă pedeapsă veşnică şi nesfârşită. Aşadar, el trebuie tânguit, precum însuşi Hristos, când s-a uitat la Iuda, 1-a tânguit şi 1-a plâns. „Căutând la el, s-a turburat cu duhul şi a zis: Unul dintre voi Mă va vinde" (In. 13, 21). Pentru ce însă s-a tulburat El ?

Mai întâi spre a arăta cât de mare este iubirea de oameni a Sa, câtă îndurare, câtă bunătate a Domnului! Cel vândut plânge pentru vânzător! El îl plânge încă şi pentru ca să-i dea prilej de a se lăsa de vânzarea sa. Fiindcă însă sufletul aceluia nu mai primea sămânţa mântuirii, fiind nesimţitor la îndemnare şi deşteptare, de aceea, întunecându-se de patimă, s-a aruncat în prăpastie, îndelung-răbdarea şi sfătuirea Domnului Său nu i-au ajutat lui nimic. Şi de aceea mai mult plângea Iisus, căci vedea că Iuda, după o învăţătură aşa de mult repetată şi după îndesite sfătuiri, totuşi s-a aruncat în bezna pierzării.

Pentru acesta Domnul simţea compătimire şi plângea; şi prin aceasta ne-a învăţat mai cu seamă pe aceia să-i plângem, care fac rele, iară nu pe acei ce suferă relele. Aşa, cel ce suferă nefiind vinovat, acela mai vârtos este de fericit. Pentru aceea a zis Hristos: „Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerului" (Mt. 5, 10). Aşadar, vedeţi ce folos aduce suferinţa relelor. Dar priviţi şi la pedeapsa celor ce fac rele. După ce Pavel a vorbit despre făcătorii de rele, zice: „Sfârşitul lor va fi după faptele lor” (II Cor. 11, 15); şi în alt loc: „Mânia lui Dumnezeu a sosit, în sfârşit, asupra lor" (II Tes. 2, 16). Aşadar, vezi că făcătorii de rele moştenesc mânia lui Dumnezeu.

însă eu, iubiţilor, nu vă spun aceasta în zadar, ci pentru ca pe viitor să nu vă mai mâniaţi pe cei ce vă fac rău, ci mai vârtos să-i jeliţi şi să-i plângeţi; căci tocmai aceia ce vă fac vouă rău pe nedrept, sunt cei mai nenorociţi. De aceea noi, după porunca Domnului, să ne rugăm pentru dânşii şi să cerem de sus ajutorul cel dumnezeiesc. Chiar pentru noi înşine trebuie să iertăm pe cei ce ne jignesc, căci prin aceasta noi primim mai mult decât dăm, când lăsăm să se pornească mânia noastră asupra aproapelui. Tu întrebi: în ce chip primesc eu mai mult decât dau ? Ascultă cu luare aminte: când tu ierţi vrăjmaşului gresalele pe care le-a făcut el împotriva ta, ţi se vor ierta şi ţie păcatele pe care le-ai săvârşit împotriva lui Dumnezeu.

Acestea din urmă sunt multe şi abia de iertat, iară cele dintai sunt chiar uşor de iertat. Păcatele tale împotriva lui Dumnezeu sunt cei zece mii de talanți din Evanghelie; iară păcatele aproapelui împotriva ta sunt numai cei o suta de dinari. Dacă tu iei aproapelui tău cei o sută de dinari, se vor ierta şi ție cei zece mii de talanți.

Dar să ne întoarcem iarăşi la cuvântarea noastră despre crima Iudei şi să vedem cum Domnul nostru a fost vândut, însă, ca să cunoaştem bine turbarea vânzătorului, nemulțumirea ucenicului şi nespusa bunătate a Domnului, să ascultăm povestirea Evanghelistului însuşi. „Atunci, zice el, unul din cei doisprezece, care se numea. Iuda Iscarioteanul, mergând la Arhierei, a zis lor: Ce-mi veți da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?" (Mt. 26, 14-15). Aceste cuvinte se pare că sunt foarte lămurite şi că nu cuprind nimic alta ceva decât ceea ce se arată la întâia privire, însă, dacă se cercetează cu dinadinsul toate zicerile, atunci ele dau multă materie de gândire şi arată o bogăție, de cugetări adânci.

Mai întâi trebuie să socotim timpul. Evanghelistul nu zice simplu: „El s-a dus la Arhierei", ci adaugă: „Atunci s-a dus" etc. Pentru ce Evanghelistul însemnă mai amănunțit timpul ? Aceasta nu este în zadar. Mai înainte, adică, venise la Iisus o femeie cu un vas de alabastru şi vărsase unsoarea cea prețioasă pe capul Lui. Ea a arătat multă credință, multă stimă, multă supunere şi dăruire. Ea s-a lăsat cu totul de viața ei cea de mai înainte si s-a făcut mai bună şi mai morală. Deci tocmai când păcătoasa s-a îndreptat, atunci ucenicul a vândut pe învățătorul său. Atunci când păcătoasa a vărsat asupra Domnului vasul cu mir şi a şters picioarele Lui cu părul său, a arătat lui Hristos mare respect, prin mărturisirea sa stârpind toate păcatele sale, atunci ucenicul, care a văzut toate acestea, s-a dus spre a săvârşi vânzarea sa cea ruşinoasă. Aceea s-a ridicat din bezna păcatului la cer; iar acesta, măcar că văzuse mii de minuni şi de semne şi măcar că primise nenumărate învățături, totuşi a căzut în bezna iadului.

In astfel de mare nenorocire aruncă pe om uşurătatea minții lui şi voința cea răzvrătită. De aceea zice Pavel: „Cel ce crede că stă neclintit, să ia aminte, ca să nu cadă" (I Cor. 10, 12) Dar ar putea cineva să zică: dacă Hristos a putut să atragă la Sine pe păcătoasă, pentru ce n-a putut El să atragă la Sine şi pe ucenic ? Negreşit, El putea să-1 atragă la Sine, dar n-a voit să-1 silească, ci a voit să-i lase voia lui cea liberă şi să nu-1 târască la Sine cu de-a sila. De aceea zice Evanghelistul: „Iuda s-a dus", adică el n-a fost chemat, n-a fost silit de cineva, nici sfătuit, ci de bună voie a întreprins acest pas, s-a grăbit de bună voie la fapta cea de ruşine, de nimic altceva împins la vânzarea Domnului Său, fără numai de răzvrătirea lui cea lăuntrică.

Evanghelistul spune mai departe: „Unul dintre cei doisprezece s-a dus" etc. şi în aceste cuvinte zace o pâră nu mică. Adică de spun că unul dintre cei aleşi, care în toate zilele umblau cu Domnul şi se învredniciseră de o mare încredere, unul dintre aceştia L-a vândut. Aici tu vezi totodată o dovadă de

bunătate şi de îngrijire îndelung răbdătoare a Domnului, care până în seara cea de pe urmă a suferit şi a îndemnat la îndreptare pe vânzătorul şi tâlharul.

Ai văzut cum păcătoasa a dobândit harul, iară apostolul s-a dus în pierdere. De aceea, uită-te la păcătoasă şi nu te îndoi de iertate, dar uită-te şi la prăpăstuirea apostolului şi nu fii neîngrijitor şi nu te bizui; amândouă sunt pierzătoare! Inima noastră este foarte plecată spre păcat şi voința noastră este foarte schimbătoare; de aceea, noi trebuie să ne asigurăm şi să ne întărim din toate părțile. „Unul dintre cei doisprezece s-a dus". Vezi din ce societate stimabilă el a pierit şi ce mare nenorocire este uşurătatea minții ?

Evanghelistul zice mai departe că cel ce s-a dus se chema Iuda Iscarioteanul. Aşa îl însemnă el mai întâi, spre a-1 deosebi de un alt Iuda, cu porecla Tadeu, frate Sfântului lacov cel tânăr. Dar pentru ce îl numeşte el, după locul naşterii sale, „Iuda, cel zis Iscarioteanul" şi pentru ce nu zice „Iuda vânzătorul" ? El face aceasta pentru ca să ne îndemne a ne ține limba curată de vorbe de ocară şi de aceea se stăpâneşte a-1 numi „vânzătorul". Să ne învățăm, deci, a nu vorbi rău despre nici unul dintre vrăjmaşii noştri.

Dacă Evanghelistul chiar împotriva vânzătorului Domnului nu întrebuințează nici un cuvânt aspru, cum am putea noi să aflăm iertare când hulim pe cei de aproape ai noştri? Ba încă noi batjocorim nu numai pe vrăjmaşii noştri, ci şi pe cei ce sunt către noi cu bune plecări. Vă conjur, să nu mai fie una ca aceasta ! Ascultați numai ce zice Apostolul Pavel: „Nici un cuvânt putred să nu iasă din gura voastră". (Efes. 4, 29).

Iuda a zis către Arhierei: „Ce-mi veți da mie, şi eu îl voi da pe El vouă ?". Ce glas nelegiuit, ce crimă nebună ! Noi, iubiților, tremurăm numai gândind la aceasta. Cum a putut o gură omenească să vorbească astfel, o limbă omenească să se mişte spre asemenea graiuri ? Cum s-a putut ca buzele să nu înțepenească şi înțelegerea să nu se clintească ? Spune, Iudo, pentru ce ai vândut tu pe Domnul tău ? Aceasta a făcut-o iubirea de argint, această rădăcină a tuturor răutăților, această patimă care întunecă sufletele noastre; ea face să se uite chiar legile firii, răpind judecata cea sănătoasă şi stârpind toată amintirea de prietenie, de mulțumire ş.a.; când o dată iubirea de argint orbeşte ochii duhului nostru, atunci noi umblăm cu totul în întuneric. Ca să te convingi desăvârşit despre aceasta, socoteşte numai cât de multe lucruri în sufletul lui Iuda iubirea de argint le-a dat uitării.

Indată ce ea a intrat în acest suflet, s-a uitat toată petrecerea cu Domnul, toată acea sfântă legătură şi societate, însăşi învățătura cea admirabilă a lui Hristos, toate acestea au fost uitate. Pentru aceea, cu drept zice Pavel: „Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint." (I Tim. 6, 10). „Ce-mi veți da mie, a zis Iuda, ca eu să vi-L dau pe El vouă ?".

Iudo, tu trădai pe Cel ce prin cuvântul Său ține împreună toată lumea, vinzi pe Cel nesfârşit, pe Făcătorul cerului şi al pământului, încă şi al nostru Făcător? Dar spre a arăta cum că El de bunăvoie s-a lăsat a se vinde, ascultă ce a făcut Hristos. Tocmai în timpul trădării, când ei au ieşit asupra Lui cu săbii şi cu

ciomege, cu făclii şi cu felinare, El a zis către dânşii: „Pe cine căutaţi?". Ei nu cunoşteau pe cel ce voiau să-1 prindă. Aşadar, împotriva voinţei Lui cu atât mai puţin ar fi putut fi El trădat, căci ei nici nu-L cunoşteau, cu toate făcliile şi felinarele lor. Insă ei, îndată ce au auzit glasul lui Hristos, s-au retras înspăimântaţi şi au căzut la pământ. Ei n-au putut suferi nici glasul Lui şi, prin căderea lor, şi-au arătat slăbiciunea; dar Domnul însuşi s-a predat prin Sine lor, zicând: „Eu sunt".

După ce Iuda a vândut pe Domnul şi a săvârşit crima sa cea turbată, a aruncat cei treizeci de arginţi şi a zis: „Greşit-am. că am vândut sânge nevinovat" (Mt. 27. 4). Mai înainte el zisese: „Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?"; iară acum, după ce a săvârşit păcatul, 1-a cunoscut. De aici noi vedem că, dacă suntem uşuratici de minte şi neîngrijitori, nici o îndemnare şi sfătuire nu ne poate folosi la ceva; iară dacă suntem râvnitori şi priveghetori, putem iarăşi a ne ridica chiar din căderea în păcat. Priveşte numai: când Domnul îl sfătuia şi voia a-1 opri de la pravăţul lui cel rău, el nu auzea şi nu ţinea seamă de sfătuire. Acum însă, după faptă, când nimeni nu-1 sfătuia, acum s-a deşteptat conştiinţa lui şi, fără ca cineva să-1 îndemne a aruncat cei treizeci de arginţi la picioarele Arhiereilor.

Să socotim acum şi deosebirea între Iuda şi ceilalţi ucenici. Toate acestea ni le povesteşte Evanghelistul cu de-amănuntul. El ne spune că, atunci când se făcea trădarea, când Iuda vindea pe Domnul, când el încheia negoţul cel ruşinos şi căuta prilej de a-L trăda, pe atunci s-au apropiat ceilalţi ucenici de Domnul şi L-au întrebat: „Unde voieşti să gătim pasca ?" (Mt. 26, 17). Vezi pe unul, vezi şi pe celălalt! Acesta umbla după trădare, iară acela voia să slujească Domnului. El încheia negustorie şi voia să ia bani pentru sângele răscumpărătorului; iară ei se ocupau cu slujba Domnului.

Şi el şi ei văzuseră aceleaşi minuni şi primiseră aceeaşi învăţătură; de unde, deci, această mare deosebire? Ea vine de la voinţă. Voinţa este pricina binelui şi a râului. Ucenicii întrebau: „Unde voieşti să gătim pasca". Care pască? Cea iudaică, care avea obârşia sa din Egipt, însă pentru ce ţine Hristos această pască? Precum El în toate împlinise legea, aşa voia să o păzească şi în punctul acesta. De aceea a zis El şi lui Ioan Botezătorul: „Se cade nouă a împlini toată dreptatea" (Mt. 3, 15).

Aşadar, ucenicii voiau a găti nu pasca noastră, ci cea iudaică, însă pasca noastră, cea nouă, o gătea însuşi Hristos, ba El însuşi s-a făcut Mielul pascal, prin sfânta Sa patimă Dar pentru ce se duce la patimă ? Pentru a ne mântui de blestemul legii. De aceea a strigat Pavel: „Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Cel născut din femeie, care s-a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere" (Gal. 4, 4-5). Deci, ca să nu poată nimenea zice că El a ridicat legea, pentru că n-a putut să o păzească pentru greutatea şi povara ei, de aceea El a împlinit-o în toate punctele, iar apoi a desfiinţat-o. Şi pentru aceasta a ţinut El şi pasca. Iară pasca cea iudaică era o preînchipuire a celei creştineşti. Ca să vezi aceasta, uită-te numai la asemănarea lor. Acolo este un miel şi aici este un Miel. Acolo se

jertfea un dobitoc, aici însuşi Stăpânul vieții. Acolo este umbră, aici Adevărul. Soarele mântuirii a răsărit şi umbra a dispărut, Jertfa mielului pascal al iudeilor nu era numai o preînchipuire a viitorului Miel pascal; care a pătimit pe cruce.

Pe când ucenicii mâncau şi beau, a luat Iisus pâinea cu sfintele şi neîntinatele Sale mâini, a săvârşit rugăciunea cea de mulțumire, a frânt-o şi a zis către ucenici: „Luaţi şi mâncaţi; acesta este trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor". Şi după aceea a luat paharul, 1-a dat şi a zis: „Acesta este sângele Meu, care pentru voi se varsă spre iertarea păcatelor" (Mt. 26, 26-28). Şi Iuda era de față pe când Domnul zicea toate acestea. Aşadar, o, Iudo, acesta este sângele pe care tu 1-ai vândut pentru treizeci de arginți! Acesta este sângele pe care tu nu demult aşa de ruşinos 1-ai târguit cu fariseii cei necucernici!

Cât de mare este dragostea lui Hristos! Cât de mare este nerecunoştința Iudei! Domnul îl hrănea şi sluga vindea pe Domnul. El îl vindea pentru trezeci de arginți şi Domnul îşi vărsa sângele Său; încă şi pentru vânzătorul Său 1-a vărsat, numai dacă el ar fi voit să se folosească de Dânsul. Si Iuda era încă de față la cină, pentru ca să nu aibă nici o dezvinovățire, mai vârtos pentru ca judecata să vină asupra lui. Numai cel ce are conştiința curată să se împărtăşească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutățit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă; căci Apostolul Pavel zice: „Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului! (I Cor. 11, 27), de care grea vinovăție să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna ! Amin.

Cuvânt la
Invierea Domnului nostru Iisus Hristos

„Domnul a înviat cu adevărat" (Lc. 24, 34)

Invierea lui Iisus Hristos se dovedeşte prin minunile Apostolilor

Mulți pun întrebarea: pentru ce Hristos nu S-a arătat iudeilor îndată după învierea Sa ? Dar aceasta este o întrebare de prisos şi nefolositoare. Dacă Hristos ar fi nădăjduit că ei prin aceasta s-ar fi întors la credință, negreşit El n-ar fi pregetat, după învierea Sa, a Se arăta tuturor.

Cum că ei n-ar fi crezut nici când El li S-ar fi arătat după învierea Sa, o dovedeşte învierea lui Lazăr. Acesta murise de patru zile, aşa că putea şi trecuse în putreziciune. Dar Hristos 1-a rechemat la viață înaintea ochilor iudeilor, si iarăşi i-a deşteptat; însă cu toate acestea, El n-a putut a-i aduce la credință; dimpotrivă, i-a făcut mai mari vrăjmaşi ai Săi. Căci ei au venit si voiau pentru aceasta a-L omorî. Dacă ei n-au crezut în El când a sculat din moarte pe un altul, nu s-ar fi înfuriat ei oare asupra Lui mai tare, când El li S-ar fi arătat iarăşi ca înviat ? Ei prin aceea negreşit nu s-ar fi îndreptat, ci necucernicia şi osânda lor ar fi sporit. Aşadar pentru ca El să-i scape de o tulburare de prisos, nu S-a arătat lor, ci numai ucenicilor Săi; căci El i-ar fi expus la o mai mare pedeapsă, dacă după răstignire S-ar mai fi arătat lor.

Aşadar, El S-a retras de la ochii lor, pentru ca să-i cruțe, dar S-a arătat lor prin minunile Apostolilor Săi. Era totuna ori să fi văzut pe Cel înviat, ori să fi auzit pe Petru grăind slăbănogului: „în numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă" (F.A. 3, 6).

In adevăr, aceste minuni ale Apostolilor, săvârşite în numele lui Hristos, erau dovada cea mai puternică despre învierea Domnului, convingând despre învierea Sa mai mult decât arătarea Sa personală. Aceasta se adevereşte din următoarele: Hristos a înviat şi S-a arătat ucenicilor Săi, dar totuşi şi între aceştia s-a găsit unul, care nu voia să creadă în învierea Domnului, adică Toma. El dorea chiar ca, înainte de a crede, să pună degetul său pe semnele rănilor şi cu mâna sa să poată pipăi coasta Domnului. Acest ucenic petrecuse cu Domnul în curgere de trei ani, mâncase cu Domnul de-a pururea la o masă, văzuse cele mai mari semne şi minuni, auzise pe însuşi Domnul vorbind, iar şi acum, când el a văzut, pe Domnul înviat, nu voia să creadă, până ce mai întâi nu a văzut semnele cuielor şi rana cea pricinuită de suliță! Spune-mi mie, în asemenea împrejurări ar fi crezut oare toată lumea, dacă ar fi văzut pe Cel înviat ? Cine ar putea cuteza să afirme aceasta ?

Dar noi putem încă şi din o altă împrejurare a dovedi că minunile Apostolilor ne conving despre învierea lui Hristos mai puternic decât privirea în-

suşi a înviatului. Când poporul a auzit cum a zis Petru către slăbănog: „în numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă", au crezut mai multe mii (F.A: 4, 4). Acel Apostol, Toma, a văzut pe Cel înviat, şi totuşi nu voia să creadă; dar aceşti vrăjmaşi ai lui Hristos au văzut minunea lui Petru, şi pentru ea au primit credința.

Aşadar, această minune a trebuit să-i fi convins despre înviere mai lămurit si mai puternic decât însăşi privirea. De aceea minunile şi semnele Apostolilor sunt dovada cea mai puternică despre învierea Domnului. De aceea zice El însuşi: „Adevăr, adevăr zic vouă, cel ce crede în. Mine va face aceleaşi, lucruri, pe care Eu le fac, ba încă şi mai mari va face" (In. 14," 12). Căci fiindcă între acestea urmase răstignirea si mulți prin aceea se scandalizaseră, de aceea acum era trebuință de minuni mai mari.

Dacă însă Hristos, după repausarea Sa, ar fi rămas întru mormânt, şi întru moarte, precum afirmă, iudeii, şi n-ar fi înviat, nici s-ar fi înălțat la cer, atunci nu numai că minuni mai mari nu s-ar fi putut face în numele Lui, dar nici una.

Luați aminte, că în cele zise se cuprinde dovada cea mai îndestulătoare a învierii lui Hristos. Repet încă o dată: Hristos, în cursul petrecerii Sale pe pământ, a săvârşit semne şi minuni, a sculat morți, a vindecat leproşi, a alungat duhurile cele rele, după aceea a fost răstignit şi, după cum afirmă iudeii, nu a mai înviat.

Ce trebuie să răspundem noi acum iudeilor? Noi trebuie să le zicem: Dacă Hristos nu a înviat, cum pare după răstignirea Lui au putut să se facă în numele Lui încă mai mari minuni decât acelea pe care le-a făcut El însuşi? Niciodată n-a făcut cineva după moartea sa lucruri mai mari decât în viața sa; însă după moartea lui Hristos, numele Său a lucrat minuni care, după fel şi însuşire si în tot chipul au fost mai mari, căci niciodată în timpul vieții Domnului umbra Sa n-a sculat morți, dar umbra Apostolilor, prin puterea lui Hristos, a făcut aceasta de mai multe ori.

Şi iarăşi minunile după înviere au fost mai mari, căci la minunile cele de mai înainte era însuşi poruncitorul, iară după răstignirea Sa, chiar slugile Lui numai cu numele Lui au făcut minuni încă şi mai mari şi mai înalte, aşa că prin aceasta puterea Sa a strălucit şi mai tare şi mai slăvit. Căci aceea, că un altul numai prin chemarea numelui lui Hristos a făcut minuni, este mult mai mare decât când El singur ar fi săvârşit minunile. Vedeți, iubiților, că minunile Apostolilor după învierea Domnului au fost mai mari decât minunile lui Iisus Hristos însuşi?

Nu este oare aceasta o îndestulătoare dovadă despre înviere? Căci precum am şi zis, mai adeverez o dată: dacă Hristos a murit şi nu a înviat iarăşi, atunci ar fi trebuit să înceteze şi minunile Lui; dar în fapt ele nu numai n-au încetat, ci au urmat încă şi mai mari şi mai slăvite, adică acele săvârşite prin Apostoli. Iară dacă Hristos nu-ar fi înviat, atunci nici Apostolii nu ar fi putut săvârşi în numele Lui astfel de minuni; căci era una şi aceeaşi putere a Domnului, care lucra minunile atât înainte, cât şi după răstignire, unele prin însuşi Domnul, altele prin

Apostoli. Dar pentru ca dovada învierii să fie cu atât mai clară şi mai adevărată, de aceea a trebuit ca minunile cele de după înviere să fie mai presus decât cele dinainte.

Dar de unde ştim noi, întreabă cel necredincios, că Apostolii au săvârşit astfel de minuni în numele lui Iisus? Din Sfânta Scriptură, răspund eu. Dar tu nu voieşti a primi această dovadă şi tăgăduieşti că Apostolii au făcut minuni; atunci recunoşti tu într-înşii o putere a lui Dumnezeu încă mai mare, căci ei atunci fără minuni ar fi întors tot globul cel mare al pământului la cunostința dumnezeieştilor adevăruri, în adevăr, aceasta ar fi fost cea mai mare si mai extraordinară minune, ca nişte oameni săraci, neînsemnați, neînvățați şi nevoiaşi, în număr numai de doisprezece, să facă următori ai lor, fără minuni, aşa de multe cetăți şi popoare, aşa de numeroase provincii, principi şi domnitori, învățați şi oratori, ba mai tot globul pământului!

Dar poate tu ai dori să vezi şi astăzi săvârsindu-se minuni ? Ei bine, eu îți voi arăta nişte lucruri asemenea, ba încă şi mai mari decât cele de mai înainte, nu numai un înviat, nu numai un orb făcut să vadă, ci tot pământul, care s-a eliberat din întunericul amăgirii, îți voi arăta nu numai un lepros care s-a curățit, ci atâtea popoare întregi care s-au curățit de lepra păcatului, prin baia renaşterii.

Ce minune mai mare doreşti, tu, omule, când vezi o schimbare atât de mare şi aşa de repede urmată ? Voieşti tu să ştii cum a făcut Hristos tot globul pământului să vadă ? Iată: mai înainte oamenii priveau lemnul nu ca lemn şi piatra nu ca piatră; ei numeau dumnezei aceste lucruri fără de viață, dar credința i-a învățat cine este Dumnezeu; căci numai prin credință poate fi pricepută această ființă veşnică şi fericită.

Voieşti tu să mai ai încă o dovadă despre înviere ? Prefacerea cea mare, care s-a săvârşit în duhurile Apostolilor după înviere; această prefacere este o dovadă pentru învierea Domnului, încă mai mare decât faptele cele minunate ale Apostolilor. Este îndeobşte constatat că chiar omul care în cursul vieții sale a fost iubit, după moartea sa adeseori nu se mai pomeneşte. Dar dacă cineva nu a fost cu destulă inimă bună către un om în viață, şi încă 1-a şi părăsit, cu atât mai sigur îl va uita după moarte. De acolo vine că nu este nimeni care în curgerea vieții părăsind pe prietenul sau pe învățătorul său, după moartea lui să-1 prefere la orice alta şi să-1 pună mai presus de toate, şi mai cu seamă când ar vedea că din această dedare şi din această râvnă a sa ar ridica asupră-şi mii de primejdii. Dar vezi că , aceea ce aiurea niciodată nu se face, s-a făcut la Hristos şi la Apostoli. Ei, pe cand El încă trăia, s-au lepădat de El şi L-au părăsit, la prinderea Lui ei au fugit şi s-au depărtat, iar acum, după ce El a suferit nenumărate batjocuri şi defăimări, ba chiar şi moartea pe cruce, acum ei îl prețuiesc şi-L înalță mai presus de toate, încât pentru mărturisirea numelui Lui ei cu bucurie jertfesc însăşi viața lor.

Însă, dacă Hristos după moartea Sa nu ar fi înviat, cum ar fi fost cu putință ca aceia, care în timpul viețuirii Lui fugiseră de primejdie, acum, după moartea Lui, de la sine să se arunce în primejdii nenumărate ? Toți odinioară fugiseră, iar

Petru se lepădase de Domnul de trei ori, chiar cu jurământ. Şi acest ucenic, care în timpul vieţuirii lui Hristos se temea de o biată slujnică, încât de trei ori se lepădase de Domnul său, la urmă chiar prin jurământ, acum, după învierea Domnului, aşa de neobişnuit s-a schimbat, încât el nu se înspăimântă nici de toată lumea, ci public, în mijlocul a tot poporul, predica, despre Cel răstignit şi îngropat, că a înviat a treia, zi din morţi şi S-a înălţat la cer.

Aceasta o face el acum fără de nici o frică şi această schimbare a sa ne dovedeşte nouă, în faptă, că într-adevărat el a văzut pe Cel înviat. De unde a dobândit Petru această bărbăţie ? De unde decât de acolo că el era deplin convins despre învierea lui Hristos ? Că el L-a văzut, a vorbit cu El şi L-a auzit vorbind de cele viitoare, de aceea înfruntă el acum toate ostenelile; ştiind că este vorba despre un Mântuitor viu, a dobândit acum un curaj mai mare şi o putere mai tare, încât chiar a si murit pentru Hristos, şi de voia sa a lăsat a se răstigni cu capul întors spre pământ. Aşadar, când tu vezi că, după moartea lui Hristos, încă mai mari minuni se fac în numele Lui decât mai înainte şi că ucenicii Lui acum îi sunt mult mai devotaţi decât înainte, că ei acum îndeobşte vădesc o mai mare siguranţă şi în toate ocaziile se arată o schimbare atât de măreaţă si aşa de admirabilă, fă singur încheierea din aceste fapte şi întâmplări, că prin moartea lui Hristos n-a fost totul isprăvit, că mai vârtos El a înviat, trăieşte, si că El, Cel răstignit, pururea rămâne Dumnezeu cel viu şi nemuritor.

Căci dacă El n-ar fi înviat, ucenicii lui n-ar fi putut, după moartea Sa, să facă minuni încă mai mari decât înainte. Cândva îl părăsiseră chiar Apostolii Lui, iar acum toată lumea aleargă la El, nu numai Petru, ci mii şi mii de alţii, care au vieţuit mai târziu şi nu au văzut ei înşişi pe Cel înviat, şi-au dat viaţa lor pentru Dânsul, au fost decapitaţi şi au suferit nenumărate patimi, spre a rămâne statornici în mărturisirea credinţei lor întru Dânsul şi a putea muri întru ea.

Dar cum putea Acela, care după socotinţa ta, o, necredinciosule, a rămas în mormânt şi nu a mai înviat, cum putea acest mort a Se arăta aşa de tare şi aşa de puternic în următorii Săi, îndemnându-i să-L adore, şi mai bucuroşi a suferi şi a răbda toate decât a lăsa credinţa întru El ? Vezi tu cum toate acestea dovedesc nesmintit învierea Lui ? Minunile, care după moartea Lui s-au săvârşit şi încă şi astăzi se săvârşesc, dăruirea cea mare a ucenicilor, pe care au arătat-o ei atunci şi pe care o arată şi astăzi, primejdiile cărora s-au supus credincioşii, toate acestea sunt dovezi despre învierea Domnului.

De aceea, iubiţilor, să nu încetăm niciodată a lăuda şi a proslăvi pe Cel înviat, ca să putem să ajungem la bunătăţile cele veşnice şi negrăite, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu de-viaţă-făcătorul Duh se cuvine cinstea şi puterea, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

